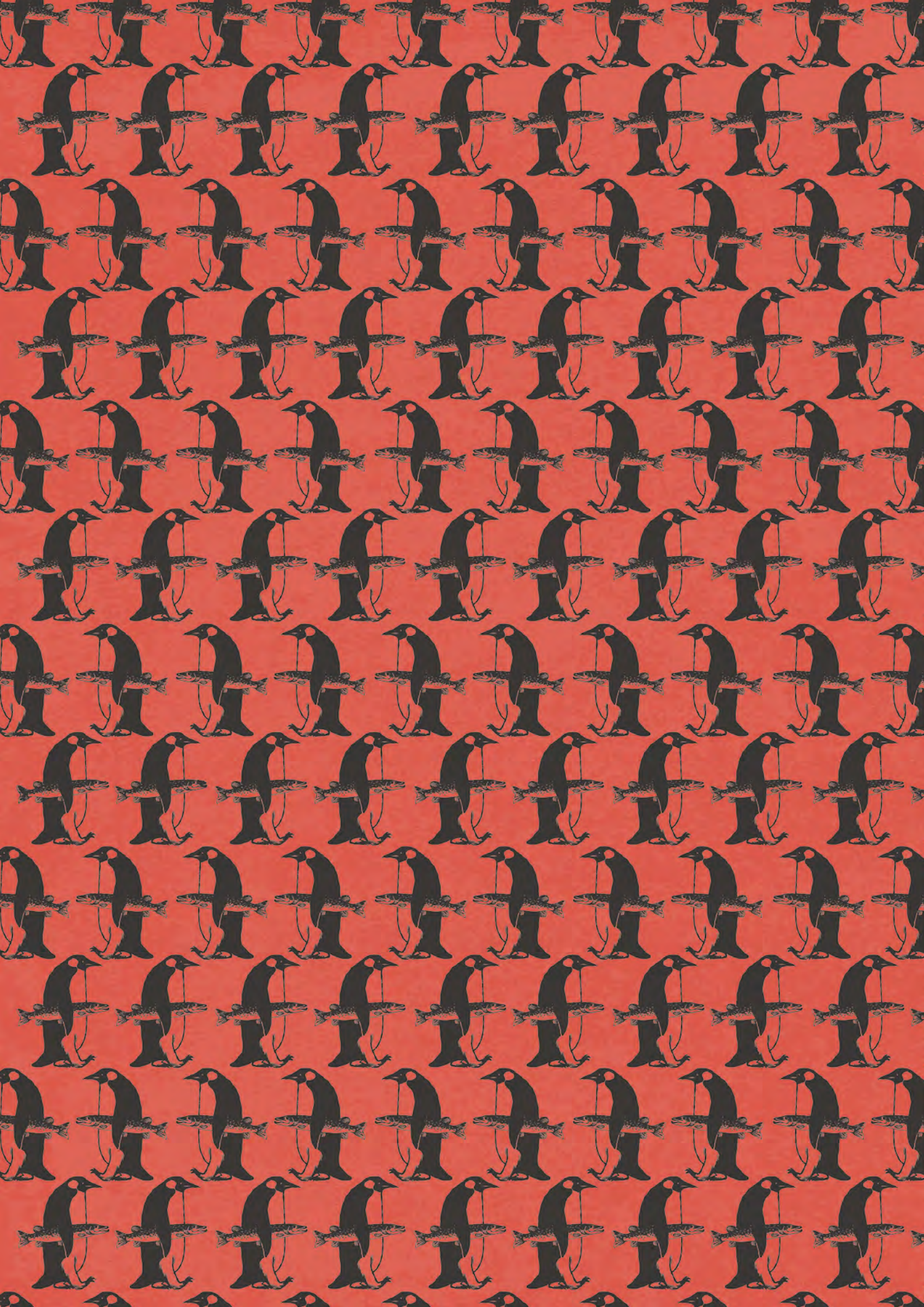

ÄÄNIÄ
TULEVAISUUDESTA
MUSIKKI,
KIRJASTOT JA
MAHDOLLISUUDET

.....

ÄÄNIÄ TULEVAISUUDESTA - MUSIIKKI, KIRJASTOT JA MAHDOLLISUUDET

.....

Toimitus: Juliaana Grahn, Jarkko Rikkilä
sekä AKEPiKen ja AKEpampaksen musatiimi

Teksti: Ilona Heinonen

Kansi- ja sarjakuva: Emmi Nieminen

Taitto: Katariina Kirves, Grano Oy, 2021

AKE Tampere (Pirkanmaa ja Keski-Suomi)

<http://akepike.fi>

Facebook: AKE Tampere – Pirkanmaa ja Keski-Suomi

Instagram: @pikenkirjastoklubi

Youtube: PiKen kirjastoklubi

AKE Vaasa (Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa)

<https://www.akepampas.fi/>

Facebook: AKEpampas

Instagram: @akepampas

Youtube: AKE Vaasa

AKEPiKen ja AKEpampaksen musatiimi:

Max Bäckman, Vaasa

Juliaana Grahn, Tampere

Anneli Haapaharju, Vaasa

Ilona Heinonen, Tampere

Arto Hietikko, Ylöjärvi

Sanna Keralampi, Jyväskylä

Jarkko Parkkinen, Seinäjoki

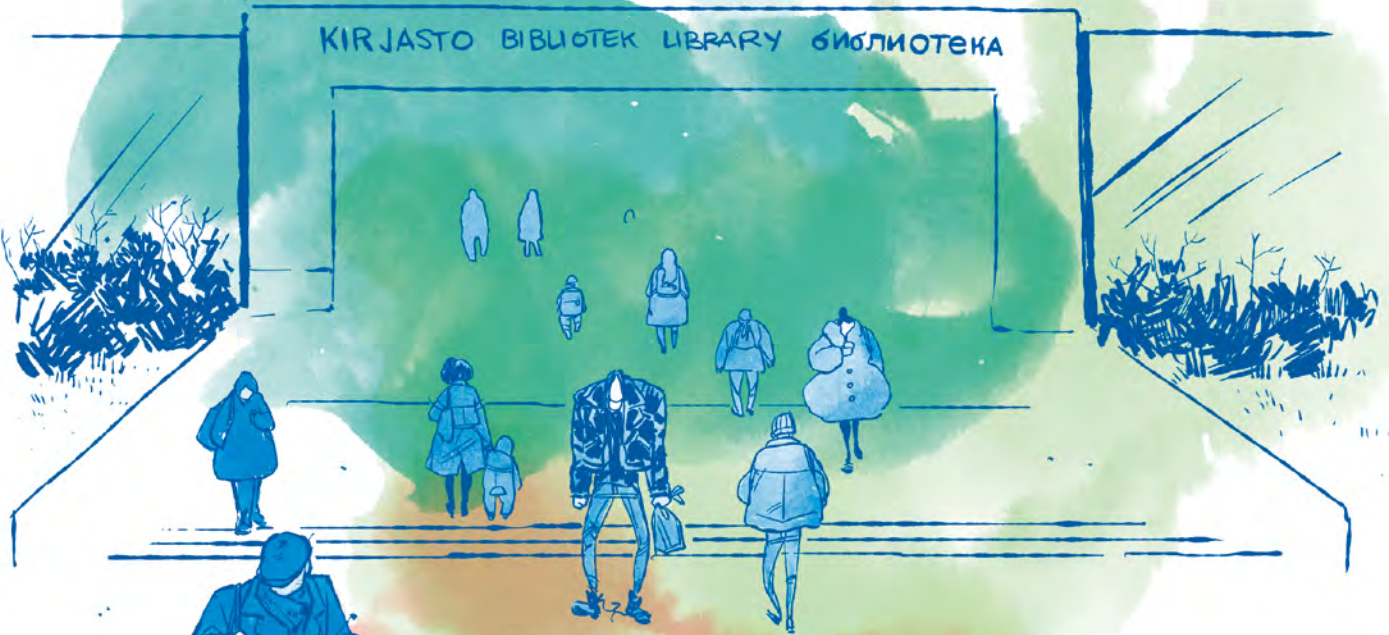
Jarkko Rikkilä, Tampere

Marika Tuiskula, Alajärvi

Kati Yoshizawa, Kokkola

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin,

ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa,
edistää lukemista ja kirjallisuutta,

tarjota tietopalvelua,
ohjausta ja tukea tiedon
hankintaan ja käyttöön
sekä monipuoliseen
lukutaitoon,

tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan,

edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua,
aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta,

tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen.

PELASTA MUISTINSA MENETTÄNYT KIRJASTOLAINEN!

Ratkaise kirjastoaiheisia tehtäviä ja auta pulaan joutunutta musiikkiosaajaa verkkopelissä. Lisätietoa pelistä löydät sivulta 89.

Sisällys

1	Musiikkikirjastolainen muuttuvassa maailmassa.....	7
2	Formaattien kirjo ja musiikkikokoelmien kohtalo	15
3	Aineistosta elämykseksi – musiikin vinkkaaminen.....	27
4	Ammattilainen tiedon lähteillä.....	35
5	Monipuoliset tilat.....	43
6	Musiikkitapahtumat tarjoavat elämyksiä ja yhteisöllisyyttä.....	51
7	Kirjasto oppimisen tukena.....	63
8	Avoimin mielin verkostoitumaan.....	71
9	Ihmisten tavoittamista ja vuoropuhelua	79

Lähteet

1

MUSIIKKI-
KIRJASTOLAINEN
*muuttuvassa
maailmassa*

Musiikkikirjastolainen muuttuvassa maailmassa

1

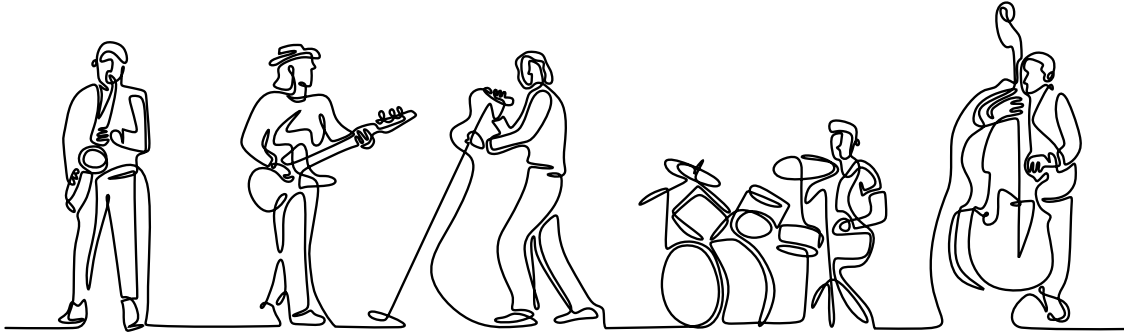
Musiikin kuuntelu, soittaminen ja laulaminen tekevät ihmiselle hyvää. Lukuisissa tutkimuksissa on todettu myönteisiä vaikutuksia mm. sairauksien hoitoon ja niiden ennaltaehkäisyyn, aivojen kehityksen tukemiseen sekä yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Musiikki aktivoi laajasti aivojen eri alueita sekä musiikkia kuunneltaessa että itse musisoitaessa. Kirjaston musiikkitarjonnalla on perinteisesti ollut tärkeä merkitys kuuntelemisen ja harrastamisen tukijana. Toimintaympäristön muuttuessa onkin olennaista miettiä, miten me kirjastolaiset voimme jatkossakin auttaa ihmisiä musiikin äärelle.

Vuonna 2017 uudistetussa kirjastolaissa on monia tehtäviä, joihin nykyaikainen musiikkikirjastotoiminta vastaa. Sisällöllisesti ja formaattien suhteen monipuoliset musiikkikokoelmat tarjoavat mahdollisuuden sivistymiseen ja osaamisen kehittämiseen. Musiikin harrastustiloissa voi oppia ja ilmaista itseään yhdessä muiden kanssa tai itsekseen. Tapahumat ja yhdessä tekeminen tuovat monenlaisia ihmisiä kirjastoon sosiaalisen vuorovaikutuksen äärelle, ja yhteistyö erilaisten kumppaneiden kanssa lisää kirjaston moniäänisyyttä.

MODERNIN MUSIIKKI- KIRJASTON ROOLEJA

- yhdenvertainen tiedon tarjoaja
- musiikin kuuntelu-
harrastuksen tukija
- musisoimisen ja uuden
musiikin
tuottamisen mahdollistaja
- kulttuurisisältöjen välittäjä ja
yhteisöllisten
kokemusten tarjoaja
- paikallisen musiikki-
kulttuurin tukija
- kansalaisten areena
- kohtaamispaikka
- innostaja ja aktivoija

ROHKEASTI KOHTI UUTTA

Toimintaympäristössämme on tapahtumassa monenlaisia muutoksia, joiden vaikutus on otettava huomioon kirjastopalveluiden suunnittelussa. Merkittävästi kirjastojen toimintaan vaikuttavia ilmiöitä ovat kirjastotyön muutos, lukutaidon ja sivistyksen rapautu-

minen, eriarvoistuminen, ilmastonmuutos ja globaalit kriisit sekä kuntatalouden haasteet ja ennakoimattomuus. Muutoksista seuraa tarve uudennlaiselle osaamiselle. Digitaaliset palvelut ja eri kanavat, verkostoituminen ja pedagogiset palvelut edellyttävät henkilökunnalta osaamisen kehittämistä. (Yleisten kirjastojen neuvosto.)

Lähde: Yleisten kirjastojen neuvosto. Onneksi on kirjasto!
Yleisten kirjastojen suunta 2021–2025

**"TARVITAAN AJATUSTASON MUUTOS JOKAISEN OMASSA PÄÄSSÄ: LOIKKA KOKOEL-
MAKESKEISYYDESTÄ LAAJA-ALAIISIIN MUSIIKKIPALVELUIHIN. SE TARVITAAN JOKAISEN
PÄÄSSÄ, SILLÄ VAIKKA EI ITSE OSALLISTUISI MUSIIKKIKIRJASTOTYÖHÖN, JOKAISEN
PITÄISI KUITENKIN YMMÄRTÄÄ, MIKSI SITÄ TEHDÄÄN, MITÄ SILLÄ TAVOITELLAAN JA
MIKSI SE MYÖS VIE RESURSSIJA."
(AKEPiKe-AKEpampas-musakysely 2021)**

Erityisesti kirjastojen musiikkiaineistoja kos-
kettava suuri muutos on musiikin kuuntelun
asteittainen siirtyminen verkkoon ja siitä
seurannut CD-lainauksen merkittävä vähen-
tyminen. Kirjastokentällä kuuluu vahvana
huoli CD-lainauksen hiipumisesta ja musiikin
asemasta kirjastoissa. Toimintaympäristön
muutos kuitenkin antaa musiikkikirjastotyötä
tekeville mahdollisuuden ottaa käyttöön uusia
palveluita ja toimintatapoja, jos vain niiden
tarve ymmärretään. Ajatus kirjastosta muu-
nakin kuin aineistojen lainaamona ei ole uusi:
musiikkikirjastotoiminta oli alkuvuosinaan
hyvin moninaista, sisältäen mm. konsertteja ja
luentoja, mutta supistui CD-lainauksen hiip-
puvuosina lähes pelkkään lainaustoimintaan ja
tietopalveluun. "Vielä 1970-luvullakin hellit-
tiin ajatusta kirjastosta paikallisen musiikki-
elämän keskuksena" (Eloranta 2008).

Osaamisen muutoksen ja elinikäisen oppimisen
tarve on tunnustettu kirjastolaisten parissa.
Elina Perkiömäen pro gradu -tutkimuksessa
111 yli 50-vuotiaasta kirjastoammattilaista vas-
tasi mm. kirjastotyön osaamisvaatimuksia ja
niiden muutosta koskeviin kysymyksiin. 86 %
vastaajista kertoi, että omat työtehtävät ovat
muuttuneet työuran aikana erittäin paljon tai
melko paljon. Selkein yksittäinen esille noussut
teema oli tietotekniikan ja digitalisaation
vuoksi tapahtunut työn muutos. Nykypäivän
kirjastotyön osaamisvaatimuksiksi haastatel-
tavat mainitsivat mm. digitaidot, sosiaaliset ja
pedagogiset taidot, esiintymistaidot, viestintä-
ja markkinointiosaamisen sekä tapahtumien
järjestämisen. Osaamisen kehittämisen suu-
rimmaksi esteeksi mainittiin kiire, ajan puute
ja resurssien vähyys. Mahdollisuus vaikuttaa
omassa työssä tapahtuviin muutoksiin helpotti
niiden omaksumista. (Perkiömäki 2021.)

VERKOSTOT KUNTOON

Kuntatalouden haasteet vaikeuttavat kirjas-
totyötä. Resurssien niukentuessa joudutaan
miettimään, mitä uusia palvelumuotoja on
mahdollista lähteä toteuttamaan. Yleisten

kirjastojen suunta -asiakirjassa yhdeksi rat-
kaisuksi esitetään alueellisten tarpeiden
huomioon ottamista ja kuntarajat ylittävää
yhteistyötä. Palvelut suunnitellaan yhdessä
asiakkaiden ja päättäjien kanssa kaikki väes-
töryhmät huomioiden, ja kirjastolakia ja kir-
jastojen yhteiskunnallista roolia painotetaan
osana kunnan palvelujen suunnittelua ja vies-
tintää. (Yleisten kirjastojen neuvosto.) Uusien
musiikkipalveluiden tuottaminen ja monipuo-
lisesti kuntalaisten tarpeisiin vastaaminen voi
omalta osaltaan olla perusteena kirjastojen
paremmalle rahoitukselle.

Ruohonjuuritasolla yhteistyöstä voidaan kir-
jastossa saada paljon hyötyä. Myös muut kuin
oman kirjaston työntekijät voivat toteuttaa
sisältöjä. Kirjastojen välisestä yhteistyöstä
voi saada apua ja tukea työhön. Osaamista ja
tuotettuja sisältöjä pitäisikin pystyä jakamaan
paljon nykyistä tehokkaammin.

TÄHYSTETÄÄN TULEVAAN - YHDESSÄ

Tässä kirjassa pohditaan musiikkikirjasto-
työtä työn muutoksen näkökulmasta ja an-
netaan vinkkejä uudistuviin musiikkipalveluihin
kaiken kokoisille kirjastoille. Edellinen musiik-
kikirjastotyön opas on useita kymmeniä vuosia
vanha, ja musiikkikirjastojen palveluihin koh-
distuu paljon muutos- ja uudistumistarpeita.

Tämä opas jatkaa Pirkanmaan ja Kes-
ki-Suomen kuntien AKE-alueen eli AkePiKen
hyvien käytäntöjen jalkauttamiseen tähtää-
vien julkaisujen sarjaa, jossa on aiemmin
käsitelty asiakaspalvelua, lasten- ja nuorten-
kirjastotyötä sekä digiosaamista. Tällä kertaa
mukana opasta toteuttamassa on myös Ete-
lä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Poh-
janmaan AKE-alue eli AKEpampas. Oppaan
kirjoittamisen tukena on ollut kymmenen
kirjastoammattilaista AKEPiKe- ja AKEpam-
pas-alueilta.

Oppaan aihepiirit perustuvat 16.4.2021 järjes-
tetyin Ääniä tulevaisuudesta 2 -koulutuspäivän

työpajaan, johon osallistui yli 50 musiikki-kirjastoammattilaista. Työpajassa kurkistettiin musiikkikirjastotyön tulevaisuuteen sekä pohdittiin tämän julkaisun keskeisiä aihealueita. Työpajan lisäksi Tampereen ja Vaasan AKE-alueiden kirjastoille tehtiin kysely, johon viitataan tässä julkaisussa nimellä AKEPiKe-AKEpampas-musakysely. Kyselyllä kartoitettiin vapaamuotoisesti musiikkikirjastotyön onnistumisia ja haasteita kirjastoissa.

Opas sisältää paljon ideoita. Älä silti stressaannu! Käytettävissä oleva työaika ja resurssit eivät varmastikaan missään riitä kaikkien ideoiden toteuttamiseen. Poimi parhaat palat – mitä haluaisit kokeilla, mikä olisi toteutettavissa juuri sinun kirjastossasi?

TUNNE ASIAKKAASI

Kirjasto palvelee ihmisiä monin tavoin ja eri kanavilla. fyysisten kirjastotilassa saatavien palveluiden lisäksi e-aineistoja, aineistovinkkejä ja muita sisältöjä on tarjolla verkossa. Kirjastoautot tuovat lainattavaa kotien lähelle, ja kotipalveluasiakkaat ja yhteisöasiakkaat, kuten päiväkodit tai palvelukeskukset, voivat saada aineistoja itselleen kuljetettuna.

Asiakkailla on erilaisia tarpeita, jotka saavat heidät käyttämään kirjaston musiikkipalveluita. Näiden tarpeiden pohtiminen voi auttaa päättämään, mitä palveluja ylipäänsä halutaan tarjota, ja myös auttaa havaitsemaan ne asiakkaat, joita ei huomioida riittävästi. Oma lukunsa ovat ne ihmiset, jotka eivät käytä kirjastoa lainkaan. Heidän tavoitteluunsa on kehitetty mm. mielenkiintolähtöisen toiminnan malli lukutaitoon keskittyvässä Lukemattomat mahdollisuudet -hankkeessa (Herala, Kulmala & Rajala).

Musiikkia harrastavien tai siitä kiinnostuneiden asiakkaiden tarpeet liittyvät usein tietoon, elämyksiin tai yhteisöllisyyteen. Asiakas saattaa hakea tietoa ja oppia aktiivisesti tai vain kokeilla ennakkoluulottomasti tar-

jolla olevia palveluita. Oman osaamisen kehittämisen lisäksi aineistoja voidaan tarvita muiden opettamista varten.

Monipuoliset aineistot ja tapahtumat tarjoavat elämyksiä ja kokemuksia. Kirjaston musiikkipalveluilla voidaan myös tukea elämysten tuottamiseen tähtäävää toimintaa, kuten musiikkiesitysten tai äänitteiden valmistamista. Yhteisöllisyyden tarpeeseen vastaavat tapahtumat, työpajat ja tilojen tarjoaminen yhdessä toimimiselle. Kirjastopalveluiden tarjonnassa olisi hyvä ottaa huomioon tasapuolisesti asiakkaiden erilaiset tarpeet.

KIRJASTO KUULUU KAIKILLE

Kirjastopalvelut on tarkoitettu kaikille. Saavutettavuuden parantaminen tähtää siihen, että kirjastojen palveluiden ja sisältöjen hyödyntäminen olisi jokaiselle mahdollista. Kuntaliiton julkaisemassa Yleisten kirjastojen saavutettavuussuosituksessa on lukuisia ohjeita, miten kirjaston arkipäivässä voidaan edistää saavutettavuutta. (Kuntaliitto 2017)

POHDITTAVAA

- 1) MILLÄ ERI TAVOILLA MUSIIKKIMAAILMAN MUUTOKSET VAIKUTTAVAT MUSIIKKIKIRJASTOIHIN?
- 2) MITÄ OVAT MUSIIKIN SISÄLLÖT KIRJASTOSSA? MIETI ASIAA LAAJASTI KOKOELMAN ULKOPUOLELTA.

ERILAISIA ASIAKKAITA KIRJASTON MUSIIKKIPALVELUIDEN ÄÄRELLÄ

MUSIIKIN KOKIJA

- kuuntelee ja lainaa äänitteitä ja videotallenteita
- osallistuu konsertteihin ja haastatteluihin
- musisoi omaksi ilokseen soittuhuoneissa ja lainaa nuotteja ja soittimia
- etsii elämyksiä

MUSIIKIN TEKIJÄ

- esiintyy konserteissa
- lainaa nuotteja ja soittimia
- säveltää musiikkia tai tekee biisejä
- äänittää musiikkia ja tuottaa julkaisuja

OPPIJA

- käyttää nuotteja, soitonoppaita, teoria- ja sävellysoppaita ja muita opetusmateriaaleja
- lainaa soittimia
- lainaa äänitteitä, partituureja ja musiikkikirjallisuutta
- harjoittelee musiikkihuoneissa
- osallistuu työpajoihin ja luennoille

OHJAAJA

- lainaa opetusmateriaaleja, pedagogisia oppaita, äänitteitä

OSALLISTUJA

- musisoi musiikkihuoneissa ystävien kanssa
- osallistuu konsertteihin, työpajoihin ja yhteislaulu- ja soittotapahtumiin
- osallistuu keskusteluun kirjaston somekanavissa

KOKEILIJA

- kiinnostunut tutustumaan erilaisiin palveluihin

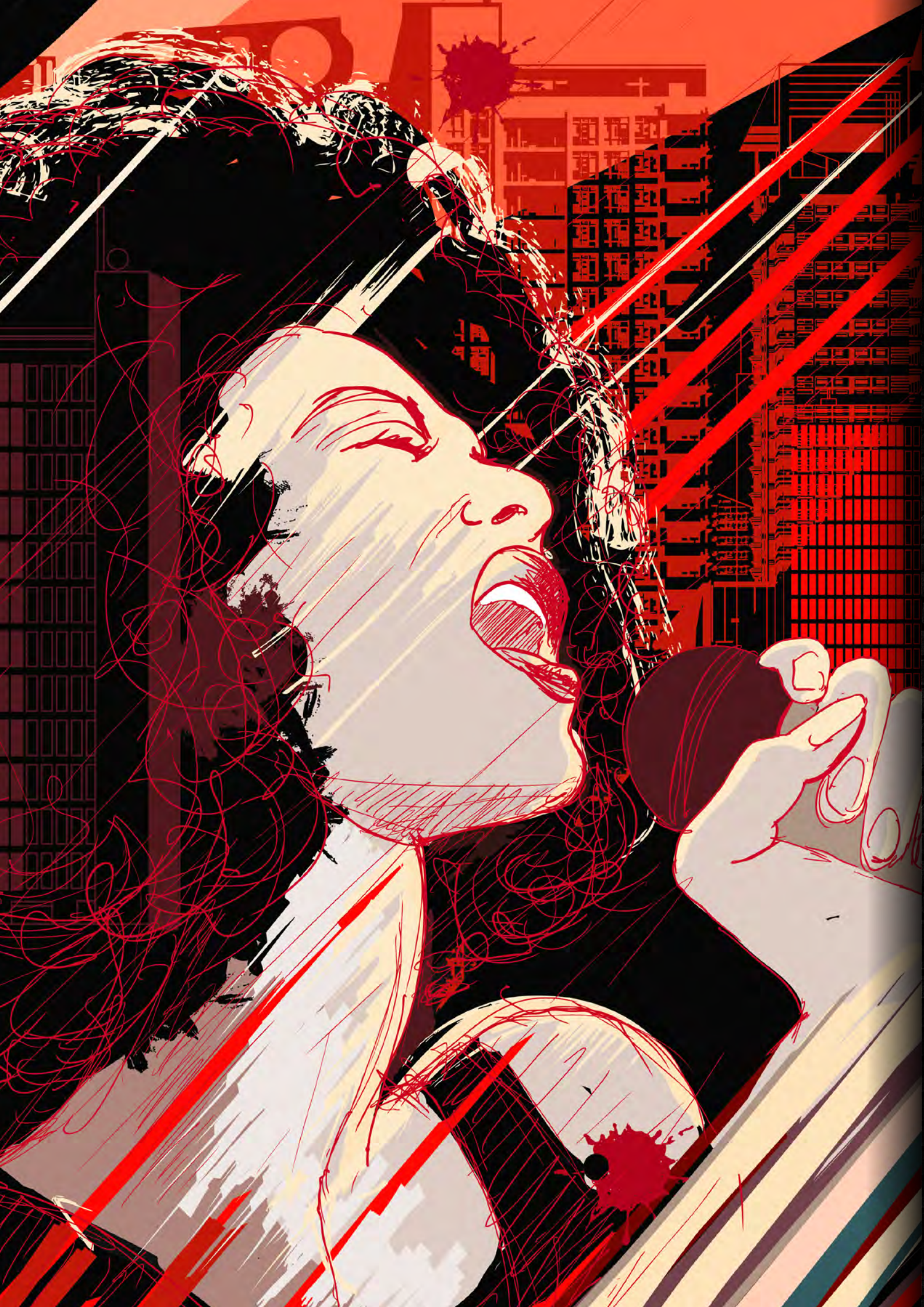
SAMA ASIAKAS VOI KUULUA KERRALLAANKIN MONEEN ERI SEGMENTTIIN.

VINKKEJÄ SAAVUTETTAVIIN MUSIIKKIPALVELUIHIN KIRJASTOSSA

- Aineistonvalinnassa otetaan huomioon erilaiset asiakkaat-
 - Tarjolla on kuunneltavaa monissa formaateissa.
 - Hankitaan eri tasoille soittajille soveltuvia nuotteja sekä kuvionuotteja.
- Huolehditaan, että musiikkihuoneisiin ja kuuntelupaikoille pääsee apuvälineiden kanssa.
- Musiikkitapahtumat suunnitellaan esteettömiksi.
- Tapahtumat heijastavat yhteiskunnan moninaisuutta.
- Vinkkauksia järjestetään eri ihmisryhmille.
- Vinkataan aineistoja eri kulttuureista.
- Viestitään monikanavaisesti tekstin, äänen ja kuvan avulla.

A red neon circle is mounted on a dark, textured brick wall. Inside the circle, the number '2' is at the top, followed by the text 'FORMAATTIEN KIRJO JA MUSIIKKI-KOKOELMIEN KOHTALO' in a stylized, white, handwritten font. A small black rectangular object, possibly a power supply or switch, is visible at the bottom of the circle.

2

*FORMAATTIEN KIRJO
JA MUSIIKKI-
KOKOELMIEN
KOHTALO*

Formaattien kirjo ja musiikkikokoelmien kohtalo

2

Kiinnostus musiikkiin ei ole kadonnut! Koronapandemia on lisännyt entisestään suomalaisten musiikin kuuntelua. Musiikin kuluttaminen siirtyy kuitenkin vääjäämättömästi fyysisistä äänitteistä kohti striimausta. Musiikinkuuntelu Suomessa 2020 -tutkimuksen mukaan nuoremmat ikäluokat suosivat musiikin kuuntelua verkosta, ja myös 70-vuotiaista 23 % oli kuunnellut musiikkia puhelimitaan tutkimusta edeltävän viikon aikana (Tervonen 2020). Suomen äänitemarkkinat ovat kasvussa kuudetta vuotta peräkkäin, ja kasvu tulee suoratoistosta (Musiikkituottajat - IFPI Finland ry 2021).

Sama trendi ovat nähtävissä myös kirjastojen CD-lainauksessa, joka on laskenut tasaisesti 2000-luvun alun huippuvuosista. Äänitelainauksen aloitus 1970–1980-lukujen aikana ja erityisesti CD-levyn tulo nostivat äänitteiden lainaustoiminnan ja tietopalvelun musiikkikirjaston päätoiminnaksi. Samalla aiemmat musiikkipalvelut kuten konsertti- ja luentotoiminta jäivät taka-alalle tai unohtuivat kokonaan. Musiikin kulutuksen muutos ja CD-lainauksen lasku on asettanut monet kirjastot uusien kysymysten eteen: mikä on kirjaston rooli muuttuvassa mediamaailmassa, ja tarvitaanko kirjaston äänitekokoelmaa lainkaan?

SISÄLTÖJÄ MONESSA MUODOSSA

Vaikka CD-lainaus on lukujen valossa vähentynyt paljon, se ei ole hyvin hoidetuissa kokoelmissa loppunut. Esimerkiksi vuonna 2020 Tampereen kaupunginkirjastossa lainattiin CD-levyjä 151 123 kertaa, tuplasti nuottien lainauksen verran. Kangasalan kirjastossa

tehokas kokoelman hoito on vaikuttanut merkittävästi CD-levyjen lainauslukuihin. Lainauksen vähentyessä CD-kokoelmaa on silti syytä pienentää kysyntää vastaavaksi ja uuden aineiston hankintamäärät suhteuttaa kysyntään. CD-kokoelman merkityksen vähentyessä ajankohtaiseksi tulee kysymys: mitä tilalle?

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävä on ”ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa”. Myös asiakkaiden toiveet kokoelman osalta yhtenevät kirjastolain kanssa: Outi Ojasen pro gradu -tutkielmaan

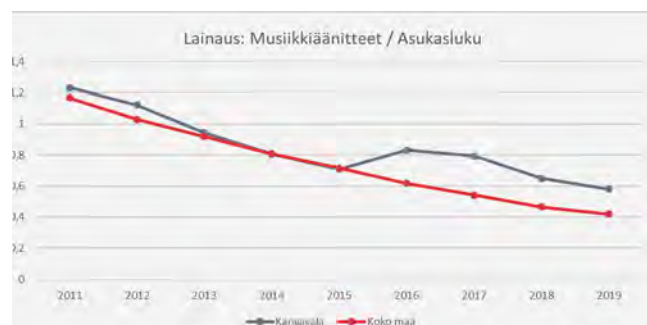
liittyvässä, 127 vastaajaa käsittäneessä kyselyssä kokoelmilta toivottiin monipuolisuutta, ajankohtaisuutta ja riittävyyttä (Ojanen 2019). Jos uuden CD-aineiston hankinta lopetetaan kokonaan ja ammattimainen poistotyökin unohtuu, CD-kokoelman houkuttelevuus vähenee nopeasti.

Musiikkikirjastokeskustelu on ollut pitkän aikaa hyvin CD-keskeistä. Esille pitäisikin nyt nostaa muut musiikkiaineistot. Laadukkaita nuotteja on varsin vähän tarjolla verkossa, maksutta vielä vähemmän. Musiikkikirjallisuus, erityisesti elämäkerrat, on tasaisesti kysyttyä, ja vinyylilevyjen markkinoiden nousu näkyy myös kirjastolainauksessa. C-kasettikin tekee uutta tulemistaan. Hyvässä musiikkikokoelmassa eri aineistolajit täydentävät toisiaan.

”Musiikkiaänitteiden lainaus on laskenut Kangasalla kuten muuallakin maassa, mutta vuonna 2016 lasku pysähtyi. Tämän jälkeen äänitelainaus asukasta kohden on jatkanut laskua, mutta pysynyt selvästi maan keskiarvon yläpuolella, kun se siihen asti noudatti hyvin pitkälle samaa trendiä. Vuonna 2016 sain vuorotteluvapaan sijaisena keskittyä lähes täysin äänitteiden kokoelmatyön kehittämiseen, mikä tuotti tulosta.

Vuoden aikana tehtiin erityisesti huonokuntoisen ja vähän lainatun aineiston poistoja. Likaisia ja hajonneita muovikoteloita vaihdettiin ja huonokuntoisten levyjen tilalle hankittiin uusia. Levyjen tarroitusta muutettiin niin, että kansipaperiin tuli vain viivakoodi- ja signumtarra, ja infotarra siirrettiin sisälehdille, jolloin kansitaide pääsee paremmin esille. Rahallinen panostus hankintaan ei kasvanut merkittävästi, mutta sen painopistettä muutettiin enemmän täydennys- kuin uutuushankintaan: huonokuntoisten levyjen korvaamisen lisäksi keskityttiin pop/rockiin, progressiiviseen rockiin ja metallimusiikkiin, jotka ovat lainatuinta aineistoamme.”

Ilari Reuhkala,
kirjastonhoitaja,
Kangasalan kirjasto

”YKSI ASIA NÄYTTÄISI KUITENKIN OLEVAN KAUKOPALVELU KANNALTA ODOTETTAVISSA TULEVAISUUDESSA: MUSIIKKIaineistojen kaukolainausta tulee kasvamaan sitä mukaa, kun aineistoja ei enää entiseen tapaan ole saatavilla asiakkaan omassa kirjastossa.”
(Andersson 2021)

ONGELMALLISET VARAUSMAKSUT

Ihannetilanteessa kirjastossa on sopivan kattavan, kysytty ja monipuolinen perus-CD-kokoelma, erikoiskokoelmilla täydennettynä. Harvinaisemmat levyt on keskitetty Varastokirjastoon, ja mahdollisuus tilata asiakkaille aineistoa muista kirjastoista helpottaa kokoelmatyön tekemistä ja rohkaisee poistamaan aineistoa reippaasti. Kauko- ja seutuvarausmaksut ovat iso este tämän utopian tiellä. Muutaman euron maksukin aiheuttaa yleensä sen, että asiakas jättää tilauksen tekemättä ja aineiston lainaamatta, varsinkin kun useampi niteitä tilatessa tilaamisen hinta nousee helposti hyvin korkeaksi.

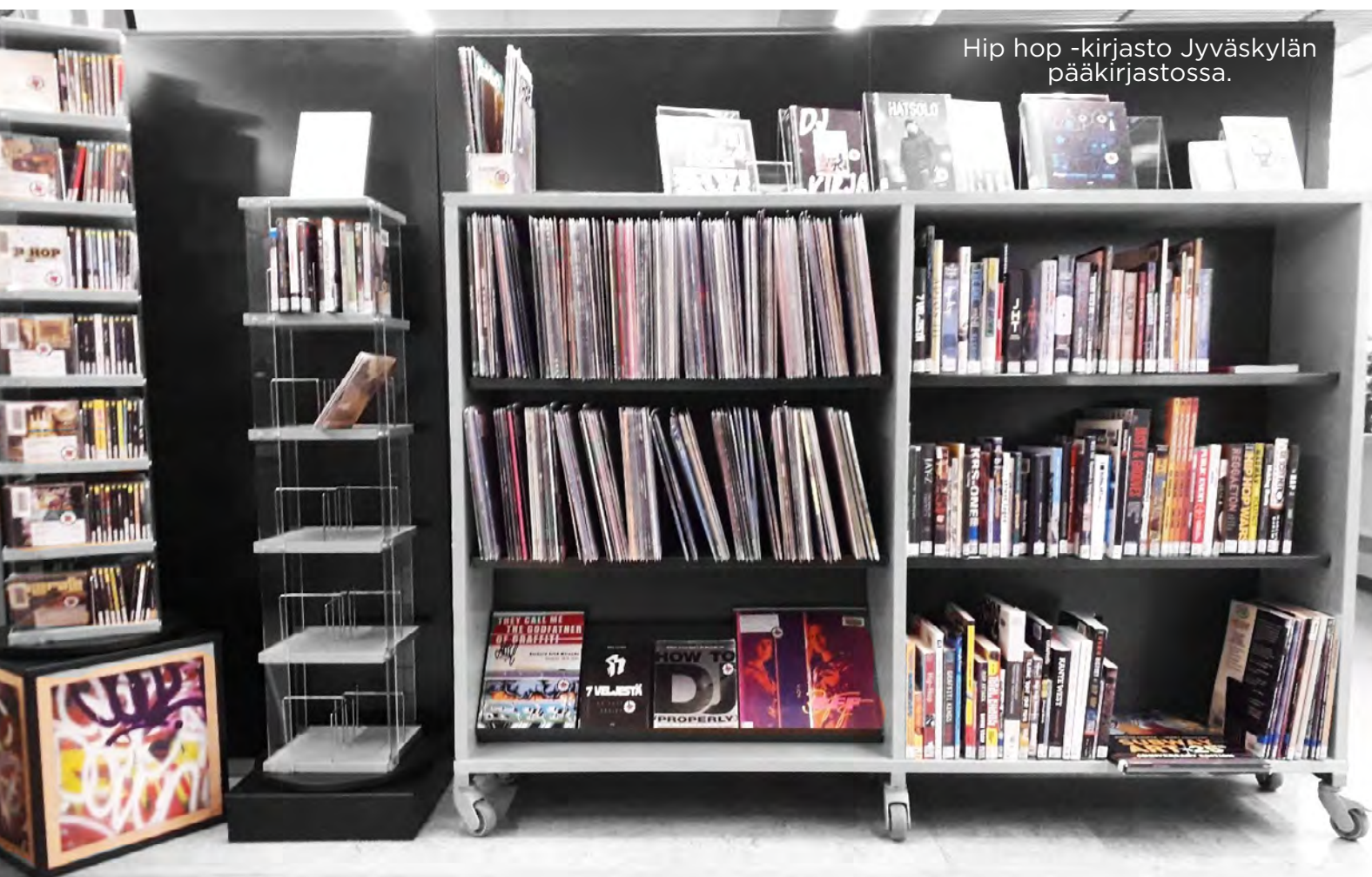
Kaukopalvelumaksut vaihtelevat kirjastoissa suuresti: alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot ja Varastokirjasto eivät peri oman aineistonsa lähettämiseksi maksuja, mutta muissa kirjastoissa aineiston lähettämismaksun suuruus vaihtelee muutamasta eurosta maksimissaan jopa 15 euroon nidettävien. Lisäksi osa kirjastoista perii kauko-

lainan tilaavalta asiakkaalta muutaman euron käsittelymaksun. Joissain kirjastokimpoissa myös kimpun sisäisistä varauksista peritään maksuja. Varausmaksujen vaihtelu asettaa eri kunnissa asuvat asiakkaat merkittävästi epätasa-arvoiseen asemaan. Asiasta pitäisi keskustella valtakunnallisesti, jotta saataisiin aikaan kaikkien kuntien asukkaita tasapuolisesti kohteleva ratkaisu!

PAIKALLISET ERIKOISKOKOELMAT

Paikallista aineistoa sisältäviä kotiseutukokoelmia on monessa kirjastossa. Myös musiikin erityiskokoelmia on kerätty. Erikoiskokoelma tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden löytää kirjastosta uusia ja yllättäviä aineistoja sekä tutustua syvällisemmin johonkin aihealueeseen.

Jyväskylän Hip hop -kirjaston perusti Kulttuuriyhdistys TUFF! vuonna 2013, ja kokoelma siirtyi pääkirjastoon 2020, jolloin siihen liitettiin kirjastossa jo aikaisemmin olleet aiheeseen liittyvät teokset. Kokoelma sisältää äänitteitä

eri formaateissa sekä DJ-oppaita, graffitia ja katutanssia käsitteleviä teoksia, ja sitä myös kartutetaan aktiivisesti. Aineistoa voi lainata. Kokoelman lisäksi Hip hop -kirjastoon liittyy säännöllistä kirjaston tiloissa tapahtuvaa työpajatoimintaa, jonka vetovastuussa on TUFF!.

Tampereen kaupunginkirjaston Musiikki @ Tampere -kokoelmaan hankitaan paikallisten musiikintekijöiden julkaisuja: CD- ja LP-levyjä sekä kasetteja. Myös lahjoituksena saadaan aineistoa kokoelmaan. Etenkin lahjoitukset pyritään luetteloimaan ja käsittelemään mahdollisimman nopeasti, jotta ne saadaan heti lainattavaksi. Kokoelman uusista niteistä tehdään sosiaaliseen mediaan postauksia, joihin voidaan lisätä julkaisun tekijän somekanava. Kokoelmaan liittyy Musiikki @ Tampere -Facebook-ryhmä, joka on tarkoitettu Tampere-aiheiseen musiikkikeskusteluun.

Rovaniemen musiikkikirjaston PopuLappi on Suomen mittakaavassa ainutlaatuinen kokonaisuus. PopuLappiin kuuluu lappilaisten muusikoiden ja heidän julkaisujensa tietokanta netissä, äänitekokoelma, klubi, podcast ja YouTube-kanava.

Yhdysvalloissa kirjastot ovat perustaneet verkossa toimivia musiikkikokoelmia, joihin hankitaan digitaalisia äänitteitä paikallisilta artisteilta (esim. The Seattle Public Libraryn Playback, Nashville BoomBox). Tarkoituksena on sekä tukea paikallista musiikkia että tarjota asiakkaille kaupallisista suoratoistopalveluista poikkeava kokoelma.

MUSIIKKIA VERKOSTA

Musiikin kulutuksen siirtyminen suoratoistopalveluihin on saanut musiikkikirjastoamattilaiset pohtimaan kirjaston rahoittamien musiikin suoratoistokanavien tarjoamista asiakkaille. Moni kirjasto onkin ottanut käyttöön Naxos Music Libraryn klassista, jazzia, kansanmusiikkia ja videotallenteita tarjoavat palvelut. Kaupalliset tai mainosrahoitteiset

suoratoistopalvelut NML peittoaa ainakin tarjoamalla kattavan taidemusiikkivalikoiman, lähes CD-tasoisien äänenlaadun ja uusimpien julkaisujen kohdalla myös liiteaineiston, kuten CD-levyjen tekstilipukkeet. Medici.tv-videopalvelu sisältää mm. laadukkaita konsertteja, oopperoita ja baletteja, pääosin taidemusiikkia.

Populaarimusiikin puolellakin on selvitetty mahdollisuutta tarjota suoratoistopalveluja kirjaston kautta. Helmet-alueella neuvottelut Sonyn kanssa kariutuivat vuonna 2008 palvelun kustannuksiin (Poroila 2013). Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin -hankkeessa vuosina 2011–2014 selvitettiin Århusissa kehitetyn BibZoom-palvelun käyttöönottoa, mutta kokeilu lopetettiin vähin äänin. Spotifyn ja muiden vastaavien palveluiden markkina-asemien kasvaessa kirjastoilla ei ainakaan nyt ole tarvetta eikä varsinkaan resursseja lähteä kilpailemaan mainosrahoitteisten palveluiden kanssa.

Joissakin kirjastoissa on käytössä suomenkielisiä soitonopetusvideoita tarjoava Rockway-palvelu, joka täydentää hyvin DVD- ja nuottimuotoisia soitonoppaita.

NAXOS MUSIC LIBRARY

- MUSIIKIN SUORATOISTOPALVELU, JOKA SISÄLTÄÄ PÄÄOSIN KLASSISEN MUSIIKIN JULKAISUJA YLI 800 ERI LEVYMERKILTÄ (MM. NAXOS, ALBA, BIS, CHANDOS, DEUTSCHE GRAMMOPHON, ONDINE).
- ÄÄNITTEIDEN LISÄKSI PALVELU SISÄLTÄÄ VALTAVAN MÄÄRÄN TIETOA MUSIIKISTA KUTEN LEVYJEN KANSIVIHKOJA SEKÄ OOPPEROIDEN JUONIKUVAUKSIA JA LIBRETTOJA.
- LISÄKSI TARJOLLA OVAT ERIKOISTUNEEMMAT STRIIMIPALVELUT NAXOS JAZZ, NAXOS WORLD JA NAXOS VIDEO LIBRARY.
- PALVELUUN OSTETTUJEN LISENSIEN LUKUMÄÄRÄ MÄÄRITTÄÄ, MONTAKO ASIAKASTA VOI KÄYTTÄÄ PALVELUA SAMANAIKaisesti.
- PALVELUN TILANNUT KIRJASTO EI VOI VAIKUTTA TEKNISEEN KÄYTTÖLIITTYMÄÄN TAI PALVELUN SISÄLTÖÖN.
- OMIA SOITTOLISTOJA ON MAHDOLISTA TEHDÄ ASIAKKAIDEN KÄYTTÖÖN.
- ASIAKKAAT VOIVAT KÄYTTÄÄ PALVELUA TIETOKONEELLA TAI ÄLYLAITTEELLA.
- NML:N MUSIIKIN SUORATOISTOPALVELUITA VOI KÄYTTÄÄ MYÖS MOBIILISOVELLUKSELLA.

ROCKWAY

- SOITTAMISEN, LAULAMISEN, MUSIIKINTEORIAN JA BIISINTEON VIDEOKURSSIJA SISÄLTÄVÄ SUOMENKIELINEN VERKKOPALVELU.
- KIRJASTOT VOIVAT HANKKIA LISENSSEJÄ ITSE VALITSEMILLEEN VIDEOKURSSIELLE.
- ASIAKKAAT VOIVAT LAINATA KURSSEJA KOTIKÄYTTÖÖN 14 VUOROKAUDEN LAINA-AJALLA.
- KURSSEJA VOI MYÖS VARATA.
- KURSSIN LAINAAMINEN JA VARAAMINEN TAPAHTUU ROCKWAYN OMASSA PALVELUSSA.
- KIRJASTO EI VOI VAIKUTTA TEKNISEEN KÄYTTÖLIITTYMÄÄN.
- KURSSEJA VOI KATSOA TIETOKONEELLA TAI ÄLYLAITTEELLA.

HYVÄ KOKOELMA VAATII HYVÄÄ HOITOA

CD-levyjen lainauksen huippuvuosien ansioista monen kirjaston levyhyllyt pursuilevat aikanaan hankittuja äänitteitä, joiden lainausmäärät ovat vaatimattomia. Uuden aineiston hankintaa on vaikea perustella, jos vanhaakaan ei haluta lainata. Tällaisessa tilanteessa poistaminen onkin entistä tärkeämpää, jotta kokoelmasta saataisiin taas laadukas ja ajantasainen. Kokoelmatyöhön käytettävissä oleva aika on monessa kirjastossa vähentynyt. Kokoelma on kuitenkin edelleen kirjaston keskeisin palvelu ja sen hoitaminen kaiken kirjastotyön kivijalka.

Ensimmäinen askel kokoelmaa hoidettaessa on karsia huonokuntoinen aineisto. Syvät naarmut tai halkeamat CD-levyssä tekevät levystä soittokelvottoman, eikä sitä kannata säästää, vaikka kyseessä olisi harvinainenkin tapaus. Samoin puuttuva tai huonokuntoinen tekstilipuke ovat riittäviä syitä levyn poistamiseen. Pienemmät naarmut sen sijaan eivät yleensä tee automaattisesti levystä soittokelvotonta, riippuen kuunteluun käytettävästä laitteesta. Nuottijulkaisu, jonka liitteenä oleva stemma on kadonnut, ei ole säästämisen arvoinen. Jos aineiston kuntoa ei ole mahdollista tarkastaa palautuksen yhteydessä, voi olla hyvä silloin tällöin käydä koko kokoelma läpi, jotta huonokuntoiset varmasti tulevat poistettua.

Lainaustilastoista saa selville vähiten kiertävät niteet. Kaikkea lainaamatonta ei kuitenkaan voi suoralta kädeltä poistaa, sillä kokoelman monipuolisuus on yritettävä säilyttää ainakin jollain tasolla. Pienessäkin kokoelmassa on syytä pyrkiä pitämään näytteenomainen edustus musiikin eri tyyleistä ja aikakausista. Fyysistä kokoelmaa hoitaessa kannattaa pitää mielessä kokoelman muut tasot: kirjaston hankkimat sekä verkossa vapaasti saatavilla olevat e-aineistot ja myös kaukopalvelun avulla tavoitettavissa olevat julkaisut. Ajantasainen kokoelmapoliittinen linjaus helpottaa kokoelmatyön tekemistä.

Lue lisää aineiston poistamisesta:

Reuhkala, Ilari (2021). Kill your darlings – objektiivisuuden tavoittelu poistotyössä. Teoksessa L. Kokkonen, T. Pelttari, J. Ramsay & I. Reuhkala (toim.), *Maagisessa paikassa : musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus*

KOKOELMAN HOITOA PÄHKINÄNKUORESSA

HELMET TALTEEN VARASTOKIRJASTOON

Varastokirjasto ottaa mielellään vastaan nuotti- ja CD-aineistoa, ja sinne kannattaakin pyrkiä sijoittamaan omasta kokoelmasta poistettavat harvinaisuudet. Varastokirjastoon lähettämisen hankaluutena on, että siirrettävä aineisto on merkittävä lähettävässä kirjastossa LowTag-menetelmällä eli lisäämällä Melinda-tietokantaan Varastokirjaston omistajuusmerkintä. Axiellin Aurora-kirjastojärjestelmään on lisätty LowTag-ominaisuus, ja Vaski-, PIKI- ja Keski-kimpoista onkin siirretty isoja määriä aineistoa Varastokirjastoon. Espoon kaupunginkirjasto, jonka aineisto ei itsessään ole Melindassa, on siirtänyt noin 6000 levyä Varastokirjaston kokoelmiin LowTag-merkitsemällä levyt Melindaan. Yleisten kirjastojen musiikkiaineistojen varastointityöryhmä pyrkii edistämään Koha-Suomi-kirjastojen mahdollisuutta aloittaa LowTag-merkintä omille CD-levyilleen. (Janhonen 2021)

Jos omasta kirjastosta ei vielä lähetetä musiikkiaineistoa Varastokirjastoon, sinne kannattaa olla yhteydessä ja selvittää varastoimisen mahdollisuutta. Kirjastokimpan sisäinen yhteistyö voi helpottaa varastoimisen aloittamista. Esim. PIKI-kimpan alueella musiikkiaineiston LowTag-merkinnät ja aineiston lähettäminen tehdään keskitetysti Tampereella.

AINEISTONVALINNAN HAASTEITA

Mitä aineistoa pitäisi hankkia, kun määrärahat koko ajan pienenevät? Joissain kirjastoissa on päätetty Oodin ja Espoon kirjaston esimerkkiä seuraten luopua kokonaan CD-levyistä tai ainakin lopettaa uusien levyjen hankinta. Pääkaupunkiseudulla saa kuitenkin edelleen levyjä maksutta lainaksi varauksen tekemällä suhteellisen helposti ja nopeasti, mikä ei pienessä kunnassa levykokoelman poiston jälkeen onnistu. On myös hyvä pitää mielessä, että fyysisiä levyjä julkaistaan edelleen runsaasti.

Aineiston valinnassa tasapainotellaan samojen tekijöiden kanssa kuin poistamisessakin: toisaalta on otettava huomioon kokoelman monipuolisuus,

toisaalta aineiston kierto. Aktiivinen kokoelman hoito ja kiertolukujen tarkkailu auttaa kehittämään ”näppituntuman” aineiston haluttavuuteen. Äänitteiden valinnassa apuna voi käyttää kriitikoiden arvosteluja, joita löytyy netistä esim. Allmusic-sivustolta tai Google-haulla. Nuottien nettikaupoissa (esim. Amazon, Musicroom.com) on julkaisujen sisällöistä nähtävissä näytteitä, jotka auttavat hankintapäätöksen tekemisessä. Aineistontoimittajalta voi myös pyytää tiettyä genreä edustavia erikoislistoja tai vaikka tietynlaisia nuotteja käsittävän listan. Musiikkilehtien levy- ja kirjaesittelyihin tutustumalla löytää helmiä, joita ei ole aineistontoimittajan valintalistalla.

Nuottien valinta voi pienessä kirjastossa aiheuttaa pähkäilyä, jos niiden tuntijoita ei löydy henkilökunnasta. Kiertolukuja tarkastelemalla voi saada vinkkiä, minkälaista aineistoa oma asiakaskunta haluaa lainata. Pienessä kokoelmassa erikoisempien soittimien nuottien valikoima voi olla näytteenomainen, ja sen kannattaa painottua alkeis- ja keskitason nuotteihin. Pianokokoelmat ja pianon soitonoppaat ovat lainatuinta nuottiaineistoa Tampereen kaupunginkirjastossa, ja niitä kannattaa hankkia pieniinkin kirjastoihin. Pop- ja rockmusiikin osalta kokoelmajulkaisut ovat kysytympiä kuin artistin yhdestä albumista tehty nuotinnokset. Erityisesti suomalaisten kustantajien laulukokoelmat kiertävät hyvin. Lastenmusiikkinuotteja on myös syytä olla riittävästi tarjolla.

Kirjastoissa on kokeiltu erilaisia keinoja ottaa asiakkaat mukaan vaikuttamaan aineiston valintaan. Valintalistojen avaaminen asiakkaille ei välttämättä ole ainakaan musiikkiaineiston osalta hyödyllisin vaihtoehto, koska asiakkaat eivät tiedä mitä kirjastossa on ennestään ja miten aineistot kiertävät, ts. kokoelman kokonaisuuden näkökulma puuttuu. Sen sijaan asiakkailta kannattaa pyytää hankintaehdotuksia kirjastossa, tapahtumissa ja sosiaalisen median kanavilla esim. jonkin genren tai aineistolajin suhteen. Paikallisilta soitonopettajilta voi kysyä, mitä nuotteja he toivoisivat kokoelmaan ja mitä kapaleita opetuksessa käytetään.

**LAINATUIMMAT
NUOTTIKATEGORIAT
TAMPEREEN
KAUPUNGINKIRJASTOSSA
2016-21**

1. PIANONUOTIT
2. POPMUSIIKKI
3. LAULUKIRJAT
4. LASTENMUSIIKKI
5. ROCK
6. JAZZ
7. MUSIKAALI- JA
ELOKUVAMUSIIKKI
8. YKSINLAULUT
9. VIIHDEMUSIIKKI
10. KITARANUOTIT
11. VIULUNUOTIT
12. HUILUNUOTIT

**LAINATUIMMAT
ÄÄNITEKATEGORIAT
TAMPEREEN
KAUPUNGINKIRJASTOSSA
2016-21**

1. ULKOMAINEN ROCK
2. KOTIMAINEN VIIHDEMUSIIKKI
3. KLASSINEN MUSIIKKI
4. LASTENMUSIIKKI
5. HEVIMUSIIKKI
6. ULKOMAINEN POPMUSIIKKI
7. KOTIMAINEN ROCK
8. JAZZ
9. KOTIMAINEN POPMUSIIKKI

**LAINATTAVIA ESINEITÄ UKULELESTA
ÄÄNITYSLAITTEeseen**

Soittimien lainaaminen on hieno uusi palvelu, joka on tarjolla jo monessa suomalaisessa kirjastossa. Lainattavat soittimet täydentävät hyvin nuottikokoelmaa ja tukevat musiikin harrastamista, kun asiakkaat pääsevät kokeilemaan erilaisia soittimia ja lainaamaan niitä yhteismusisoimista varten. Lapsiperheissä voidaan tutustua soittimiin kotona. Outi Ojasen asiakaskyselyssä kokoelmiin toivottiinkin erityisesti erilaisia soittimia (Ojanen 2019). Lisäksi esineiden lainaaminen on ekologista ja edistää jakamistaloutta.

Lainattavat soittimet voivat tuntua isolta investoinnilta, mutta yleisimpien soittimien

hankintahinnat eivät juuri poikkea muusta kirjastoaineistosta. Keskihintaisetkin soittimet kestävät yleensä hyvin lainauskäyttöä. Soittimien huollettavuutta kannattaa kuitenkin miettiä jo hankintavaiheessa. Kielisoittimien perushuoltoa ja kielten vaihtoa oppii tekemään helposti, sillä ohjeita voi helposti löytää internetistä. Isommat huollot on kuitenkin pakko teettää ammattilaisella, ellei sitten osajaa satu löytymään oman henkilökunnan joukosta.

Jousi- ja puhallinsoittimien hankintaa rajoittaa kalliimpi hinta ja hankalampi huollettavuus. Myös hygieniasioita on mietittävä, esim. puhallinsoittimet pitäisi voida puhdistaa lainaajien välillä. Kitara ja ukulele ovat kohtuuhintaisia soittimia, joiden perushuolto on helppoa. Näppäilysoittimet

yhdessä kanteleiden ja rytmisoittimien kanssa ovatkin yleisimpiä lainattavia soittimia kirjastoissa. Muita kirjastojen hankkimia lainattavia soittimia ovat mm. kellopeli, banjo, mandoliini, sähkökitara ja -basso, kosketinsoitin ja sormipiano. (lähde: Finna-haku)

Soittimien lisäksi joissain kirjastoissa asiakkaille on tarjolla lainattavia laitteita: viritys-

mittareita, CD-, DVD-, LP- ja kasettisoittimia, mikrofoneja ja digitaalisia äänityslaitteita. Lainattavien esineiden käsittely vaatii henkilökunnalta uudenlaista osaamista. Asiakkaat arvostavat kuitenkin näitä palveluita ja antavat niistä hyvää palautetta.

Oriveden kirjaston lainattava matkalaukkulevysoitin

TAMPEREEN KAUPUNGINKIRJASTO LAINAA ZOOM-MERKKISIÄ DIGITAALISIA ÄÄNITYSLAITTEITA KAHDEN VIKON LAINA-AJALLA. PIENIKOKOISELLA ÄÄNITYSLAITTEELLA VOI HELPOSTI TEHDÄ LAADUKKAITA PUHE- TAI MUSIIKKIÄÄNITYKSIÄ KOTONA TAI KENTTÄOLOSUHTEISSA.

LAINATTAVIEN SOITTIMIEN
HERÄTTÄMÄÄ KIINNOSTUSTA
ASIAKKAISSA KANNATTAA
HYÖDYNTÄÄ ESITTELEMÄLLÄ
LAINAUSTILANTEESSA
ASIAKKAALLE NUOTTEJA JA
MUITAKIN AINEISTOJA. SOITTIMEN
LAINAAVA ASIAKAS OTTAA
USEIN MIELELLÄÄN LAINAKSI
SOITTIMELLE TARKOITETUN
SOITONOPPAAN.

POHDITTAVAA

- 1) MIETI, MITEN OMA MUSIIKIN KULUTTAMISESI ON MUUTTUNUT.
MITÄ MUSIIKINKUUNTELUN TAPOJA KÄYTÄT JA MIKSI?
- 2) TAPPAAKO STRIIMAUS MUSIIKIN JA MUSIIKKIKIRJASTOT?

3

*AINEISTOSTA
ELÄMYKSEKSI
- musiikin
vinkkaaminen*

Aineistosta elämykseksi

3

MUSIIKIN VINKKAAMINEN

TAMPEREEN PÄÄKIRJASTOSSA ON KOKELTU E-AINEISTOTABLETTEJA, JOILLA VOI KUUNNELLA MUSIIKKIA KIRJASTON E-MUSIIKKIPALVELUISTA

Hyvä kokoelma löytää käyttäjänsä parhaiten, kun sitä esitellään monenlaisissa yhteyksissä. Sisältöjen avaaminen auttaa asiakasta löytämään helmiä kirjaston isosta valikoimasta. Aineistoja voi esitellä vinkkaamalla niitä aktiivisesti tai asettelemalla mielenkiintoisia julkaisuja asiakkaiden löydettäväksi. Parhaimmillaan vinkkaus houkuttelee, herättää asiakkaan kiinnostuksen ja mahdollistaa elämyksen tai oivalluksen!

MUSIIKKILÖYTÖJÄ TARJOLLA

Hyllyjen selailu on fyysisten aineistojen kohdalla suosituimpia tapoja etsiä itselle lukemista tai kuuntelemista. Asiakas viettää yleensä rajatun ajan – noin puoli tuntia – hyllyjen parissa, ja siksi hyvin harkittu hyllyjärjestys on keskeistä kiinnostavan aineiston löytymiselle (Juntunen & Saarti 2014).

Aineistonäyttelyillä esille voidaan nostaa monenlaista aineistoa. Näyttelyt voivat rakentua jonkin teeman ympärille tai koskettaa ajankohtaista aihetta. Myös e-aineistoja voi esitellä kirjastotilassa esimerkiksi yhdistämällä fyysiseen aineistonäyttelyyn vastaavien e-sisältöjen esittelyä.

Aineistonäyttelyistä saa mielenkiintoisempia yhdistämällä eri formaatteja ja sisältöjä. Uusia ideoita voi saada kirjastojen somekanavilta, joilla usein jaetaan aineistonäyttelyjen kuvia. Aineistonäyttelyiden paikkoja ja sisältöjä kannattaa vaihdella usein, sillä samanlaisena pysyvä näyttely muuttuu pian ”näkymättömäksi” vakituksille kävijöille. Voisiko musiikkiaineistoa tuoda esille myös muualla kuin musiikkihyllyjen lähellä?

MUSIIKKIKIRJASTOT.FI-PALVELUN LEVYHYLLYT-VINKKIBLOGISTA LÖYTYY LUKUISIA TULOSTETTAVIA JULISTEITA, JOIDEN AVULLA VOI HELPOSTI NOSTAA ESIIN AINEISTOJA. BLOGITEKSTEISSÄ ON TIETOA MUSIIKISTA JA SIIHEN LIITTYVÄSTÄ KIRJALLISUUDESTA. SIVUSTOLTA LÖYTYY MYÖS VINKKEJÄ NOSTONÄYTTELYN ESILLEPANOON.

Levyhyllyt-blogi:

<https://levyhyllyt.musiikkikirjastot.fi>

Levyhyllyjen tulostettavat aineistot:

<https://www.musiikkikirjastot.fi/tulosteet/>

Musiikkikirjastot.fi
Vinkit ja verkkopalvelut

VINKATAAN MUSIIKKIA YLEISÖLLE

Aineistovinkkauksissa esitellään aineistoa, yleensä jonkin teeman ympäriltä tai tietylle kohderyhmälle. Yksinkertaisimmillaan kirjastossa toteutettava vinkkaus vaatii vain aiheesta kiinnostuneen vinkkaajan. Musiikkia esiteltäessä teosten soittaminen äänitteeltä tekee vinkkauksesta kiinnostavan. Musiikin julkiseen esittämiseen tosin tarvitaan Teostolta lupa, joka usein kunnilla onkin jo valmiiksi.

Helppointa ja hauskinda on toteuttaa vinkkaus jostain itselle tutusta aiheesta. Hyvä valmistautuminen vinkkaukseen on antaa varmuutta yleisön edessä esiintymiseen. Toisaalta äänitettyä musiikkia vinkattaessa itse musiikki saa olla pääosassa, eikä levyjä tarvitse välttämättä esitellä kovin syvällisesti. Jos esiintyminen tuntuu pelottavalta, voi vinkkauksen toteuttaa yhdessä kollegan kanssa. Työnantajalta voi myös kysyä mahdollisuutta osallistua esiintymiskoulutukseen. Paras lääke jännitykseen on rohkeasti estradille astuminen niin usein kuin vain on mahdollista, jolloin jännitystä oppi sietämään.

Itse koostetun vinkkauksen sijaan aineistoa esittelemään voi pyytää aihealueeseen perehtyneen musiikkiharrastajan tai muusikon. Intohimoiset musaharrastajat jakavat usein mielellään tietämystään. Uutuuslevyn tai -kirjan tekijäkin saattaa mielellään tulla kertomaan julkaisustaan. Tunnetun henkilön lempimusiikki kiinnostaa asiakkaita.

Haastavinta vinkkauksissa saattaa olla yleisön paikalle saaminen! Kirjaston markkinoin-

tikanavien ja somen hyödyntäminen kannattaa. Varmemman yleisön vinkkaukselle saa, kun vinkkausta tarjoaa harrastusryhmälle tai muulle valmiille porukalle. Vinkkauksen sisällön suunnitteluakin helpottaa, kun kohderyhmä on valmiiksi tiedossa.

VINKKAA PORUKALLE:

- Kansalaisopiston lauluryhmälle voi vinkata kirjaston nuottikokoelmaa.
- Vinkkaa eläkeläisryhmälle viihdemusiikkilevyjä.
- Esittele maahanmuuttajaryhmälle suomalaista musiikkia.

Vinkki

Lasten- ja nuortenkirjastotyön puolella on hyviä yhteistyön malleja olemassa. Voisiko sitä kautta löytyä kanavia vinkata myös musiikkia koululaisille, tai ainakin saada oppia ja vinkkejä kouluyhteistyön aloittamiseen? Joissain kirjastoissa lapsille tarkoitettuja musiikkivinkkauksia on jo toteutettu yhteistyössä koulujen kanssa.

Jos aineisto on helposti kuljetettavaa, vinkkauksen voi toteuttaa myös muualla kuin kirjastossa. Lastenkirjastopuolella kirjavinkkauksia onkin viety kouluihin.

Lue lisää: Mäkelä, Marja-Leena:
Kirjavinkkarikirja

**METSON MUSIIKKIOSASTON
DJ-LOUNAS-TAPAHTUMISSA
VIERAILEVA DJ SOITTA
VALITSEMAANSA MUSIIKKIA
KIRJASTON KOKOELMISTA
TAI VERKOSTA. DJ:NÄ OVAT
TOIMINEET LUKUISAT HENKILÖT
MUUSIKOISTA JA KIRJAILIJOISTA
PAIKALLISPOLIITIKKOIHIN**

TUNNE MUSIIKKI -VINKKAUKSET JYVÄSKYLÄN KAUPUNGINKIRJASTOSSA

Syksystä 2016 alkaen Jyväskylän kaupungin pääkirjastolla on ollut mahdollista varata koululuokalle musiikkivinkkaus nimeltä ”Tunne musiikki”. Kohderyhmänä ovat viidesluokkalaiset (jyväskyläläisittäin ”viikit”).

Tunne musiikki -vinkkaus ja siihen liittyvä kirjastokäynti oli vaihtoehtoinen osa Jyväskylän kaupungin kulttuuriopetus suunnitelmaa vuosina 2017–2019 Keski-Suomen museon remontin aikana. Sitä kautta vinkkauksia järjestettiin runsaasti, parhaimmillaan monta kertaa viikossa, tosin käynnit keskittyivät kevätlukausiin. Kun 5-luokkalaisten kirjastokäynti putosi pois kulttuuriopetus suunnitelmasta, myös käynnit käytännössä lopuivat. Vinkkausvalmius on kuitenkin edelleen olemassa.

Noin 20 minuutin mittaisessa Tunne musiikki -vinkkauksessa tutkitaan, miten musiikki vaikuttaa tunteisiin ja olotilaan. Vinkkauksessa tehdään viisi lyhyttä harjoitusta, joissa kuunnellaan erilaisia instrumentaalimusiikkinäytteitä ja mietitään, minkälaisia tunteita ne herättävät ja miksi. Oppilailla on ”tunnetilaviuhkat”, joissa on vaihtoehtoina ”Onnelinen”, ”Surullinen”, ”Jännittänyt”, ”Itsevarma” ja ”?”. Joidenkin kappaleiden kohdalla ollaan varsin yksimielisiä heränneen tunnetilan suhteen, mutta joskus näkemykset eroavat ja siitä syntyy usein hyvää keskustelua.

VINKKAUSKAPPALEET OVAT:

- Imperial attack / Williams, John
- Baby Elephant walk / Mancini, Henry
- Arrival / Rinne, Tapani
- Fletcher's song in club / Hurwitz, Justin
- When you're in / Pink Floyd

Loppuun tulee paljastus: kaikkia kuunneltuja musiikkinäytteitä on käytetty elokuvissa. Voidaan siis miettiä, miltä tuntuisi elokuvan katsominen ilman ääntä ja miten musiikki vaikuttaa, vaikka sitä ei varsinaisesti kuuntelisi. Elokuvien lisäksi musii-killä pyritään vaikuttamaan ihmisten tunnetiloihin muual- lakin, esim. kaupassa, ravinto- lassa tai hississä.

Tunnetilojen tunnistaminen, nimeäminen ja niistä kes- kusteleva ei ole ihan helppoa. Viuhkat ovat hyvä väline alkuun, mutta vink- kauksen aikana kehoitetaan miettimään myös muita mah- dollisia tuntemuksia. Osa opet- tajaista on kehoittanut, että tämä vinkkaus osuu hyvin heidän viidesluokkalaisten opetus- suunnitelmassa olevaan tun- nekasvatukseen.

Vinkkaus on myös analyyt- tisen musiikkikuuntelun har- joitus. Duuri ja molli, tempo, erilaiset soittimet ja sovitukset ja eri kulttuurien vaikutukset... esimerkkien kautta voi nostaa esiin monia erilaisia musiikin elementtejä. Halusimme kes- kittyä nimenomaan kuuntele- miseen, jotta konkretisoituisi pelkästään musiikin vaikutus. Lapset ovat tottuneempia yhdistettyyn musiikkiin ja liik-

kuvaan kuvaan, joten keskittyminen musiikin analysointiin on monelle uutta ja varsinkin aluksi hankalaakin. Siksi näytteet ovat hyvin lyhyitä, noin minuutin mittaisia.

Lopuksi soitetaan vielä parin minuutin mittainen katkelma rentoutusmusiikkia. Sen jälkeen keskustellaan, että rentouttiko se ja jos, niin miksi. Tällä tavoin annetaan esimerkki siitä, kuinka itsekin voi vaikuttaa omaan tunnetilaansa musiikkivalintojen avulla.

Vinkkauksen jälkeen on yleensä aikaa vielä tutustua pääkirjastoon. Usein on käyty musiikkiosastolla, jossa voidaan myös tehdä musiikkiin liittyviä tiedonhakutehtäviä. Tavoitteena on, että kirjastokäynnin kautta tilat tulevat tutuksi ja kynnys tulla kirjastoon uudestaan madaltuu. Ja toivon mukaan myös edes joku musiikkivinkkauksessa mainituista asioista jää mieleen muhimaan ja innostaa analyttiseen musiikin kuunteluun jatkossakin.

Aapo Ruuttunen, Jyväskylän kaupunginkirjasto

VINKKAUKSET VERKOSSA

Vinkkauksia voi toteuttaa verkossa esim. videona tai podcastina. Video on verkon kulutetuin formaatti, jota somepalvelujen algoritmit suosivat. Videot koetaan luotettavina, varsinkin jos esittäjän kasvot ovat näkyvillä. Lisäksi ihmiset katsovat mieluummin videoita kuin lukevat aihetta käsitteleviä artikkeleita. (Hanna Takala: Somevideoiden ABC -koulutus 1.4.2020)

Livestriimi-vinkkauksessa yleisö voidaan ottaa mukaan vuorovaikutukseen. Korona-aikana koululuokkien kirjavinkkauksia pidettiin Tampereella onnistuneesti Teamsin välityksellä. Jos vinkkaus tallennetaan, se voidaan jättää verkkoon jakoon pitkäksikin ajaksi. Musiikkivinkkausten haasteeksi verkossa nousevat tekijänoikeudet, sillä äänitetyn musiikin käyttäminen tallenteella tai striimissä ei ole sallittua ilman äänitteen julkaisijan lupaa. Musiikkivinkkaaja voisikin videolla esitellä esim. Naxos Music Library -palvelun tai Spotifyhin tekemäänsä

soittolistaa tai kirjastossa esillä olevaa aineistonäyttelyä. Nuottien, kirjojen ja Rockway-palvelun esittely onnistuu verkossa helpommin ilman tekijänoikeusongelmia.

Vinkkausvideon tekemisen esteenä voi olla, ettei teknistä osaamista ja sopivaa laitteistoa tunnu löytyvän. Jos innostusta on, hyvin yksinkertaisellakin laitteistolla pääsee alkuun! Tavallisen älypuhelimien kuvanlaatu riittää somekanaviin jaettaviin videoihin. Rohkeasti kokeilemalla osaaminen kehittyy vähitellen. Kirjasto-kaistan ja kehittämiskirjastojen tarjoamia koulutuksia kannattaa hyödyntää. Myös internetistä löytyy paljon opastusta videoiden tekemiseen.

Pienissä kirjastoissa niukat henkilöstöresurssit saattavat hankaloittaa vinkkausten ja muiden tapahtumien toteuttamista. Kirjastojen välinen yhteistyö sisältöjen tuottamisessa hyödyntää kaikkia osapuolia. Omassa kirjastossa pidettyä vinkkausta kannattaa tarjota muihinkin kirjastoihin.

Biisinteko-oppaita ja Rockway-palvelua esittelevä vinkkausvideo YouTubessa.

OHJEITA VINKKAUSVIDEON TEKEMISEEN

- Videon ei tarvitse olla pitkä, ihmiset katsovat mielellään lyhyitä videoita. Suositusmitat somevideoille: YouTube 1-2 min., Facebook 60-90 s., Twitter 45 s. ja Instagram 30 s.
- Puhelimen kuvauslaatu on aivan riittävä!
- Tee yksinkertainen suunnitelma ja pieni käsikirjoitus ennen kuvaamista, vaikka ranskalaisilla viivoilla. Mitä isompi idea, sitä tarkempi suunnitelma tarvitaan.
- Yritä saada videon alkuun koukku, joka pitää katsojat mukana.
- Valitse videolle hyvä sijainti, varmista valaistuksen riittävyys ja minimoi turhat kaiut.
- Ota huomioon kanava, jossa aiot videon jakaa: mikä on oikea kuvausuhde ja kannattaako video kuvata pysty- vai vaakakuvana.
- Jos on tarpeen, editoi video itsellesi sopivalla editointisovelluksella. Voit esim. leikata videota ja lisätä efektejä.
- Valmis video on digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten mukaisesti tekstitettävä. Youtubessa ja Facebookissa tekstityksen voi lisätä palvelussa. Joillain videoeditoreilla tekstityksen voi polttaa videon päälle.
- Sisällytä videon otsikkoon ja kuvaukseen mahdollisimman paljon infoa ja kohdeyleisösi käyttämiä hakusanoja.

Lähde: Hanna Takala: Somevideoiden ABC -koulutus 1.4.2020

HENKILÖKOHTAISET VINKIT

Asiakaspalvelutilanne tarjoaa luontevan mahdollisuuden suositella aineistoja asiakkaalle hänen omien toivomuksien perusteella. Ake-Piken asiakastutkimuksessa suurin osa asiakkaista suhtautui positiivisesti kirjaston henkilökunnan aktiiviseen aineiston suosittelemiseen (Rikkilä, Hyökki & Parviainen 2019). Jos kirjaston kokoelma on hyvin työntehtäjän hyppysissä, suositteleminen on helpompaa. Vinkkauksien pitäminen kannattaa siksikin, että silloin kokoelman julkaisut tulevat vinkkaajalle tutuksi. Hyvät tiedonhakutaidot auttavat osaltaan asiakkaalle sopivan aineiston löytämistä.

Erityisiä, brändättyjä aineistosuositteilupalveluita on tarjolla useassa kirjastossa. Asiakas voi varata ajan tapaamiseen, tai suositukset voi saada sähköisesti toimitettuna. Kun suositteilupalveluita tarjotaan kirjastojen välisenä yhteistyönä seudullisesti, ne kuormittavat yksittäistä kirjastoa vähemmän.

Koneälyäkin voidaan hyödyntää aineiston vinkkauksessa, mihin perustuvat myös Spotifyn, Netflixin ja monien verkkokauppojen suositteletut. Helmet-kirjastoissa on käytössä VTT:n ja Vantaan kaupunginkirjaston kehittämä Suositteleva.fi-palvelu, jossa oppiva järjestelmä suosittelee asiakkaalle aineistoja aiemman lainauksen ja samantyyppisestä aineistosta kiinnostuneiden lainojen perusteella. Oodi-kirjaston Obot-ti-sovellus suosittelee Oodin hyllyssä olevaa aineistoa asiakkaan kiinnostuksen mukaisesti. Tekoäly vinkkaa kyllä tehokkaasti, mutta jäävätkö mielenkiintoiset, yllättävät aineistot löytymättä, jos botti suosittelee kaavamaisesti aina samantyyppistä kuin ennestään tuttu aineisto?

Keski-kirjastojen Musaneuvonta-palvelussa asiakkaalle vinkataan kuunneltavaa, nuotteja ja muuta musiikkiaineistoa.

ASIAKKAAT MUKAAN SISÄLTÖJÄ SUOSITTELEMAAN

Ystäviltä saadut suositukset ovat tehokasta markkinointia. Varsinkin nuoremmat ikäryhmät luottavat sosiaalisessa mediassa ja keskustelupalstoilla enemmän muiden ihmisten kuin asiantuntijoiden suosituksiin (Frey 2014). Erityisesti sellaiset tuotteet, joiden paremmuutta ei voi mitata objektiivisesti, valitaan usein suositusten perusteella.

Joissain verkkokirjastoissa on käytössä ominaisuus, jolla asiakkaat voivat arvostella ja suositella aineistoa sekä lukea muiden suosituksia. Automaattisesti päivittyvä varatuimman aineiston lista on antaa osaltaan vinkkejä siitä, mitä muut haluavat lainata. Asiakkailta voidaan kirjastossa pyytää suosituksia esim. post-it-lapuille, jotka tuodaan aineistojen yhteyteen. Asiakkaiden suosituksista saa myös koostettuja kiinnostavia aineistonäyttelyitä.

Sosiaalisen median kanavia kannattaa osaltaan hyödyntää asiakkaiden suositusten hankkimiseen ja jakamiseen. Asiakkailta voi pyytää vinkkejä lempiaineistosta tai vaikka kysyä, mitä aineistoa kirjastoon kannataisi hankkia. Helmet-lukuhaaste- ja -musahaaste-Facebook-ryhmissä asiakkaat vinkkaavat toisilleen haasteeseen sopivaa aineistoa ja kirjoittavat arvosteluja.

VINKKAUSIDEOITA SOMEEN

- Bookface-somekuvassa omat kasvot korvataan kirjan kannella. Toimii myös esim. LP-levyllä!
- Vinkkaa ajankohtaisiin aiheisiin liittyviä aineistoja.
- YouTube-kanavalle talletettuja vinkkausvideoita voi mainostaa muilla somekanavilla jakamalla videosta kuvakaappauksen tai lyhyen klipin.
- Instagramin Reels-ominaisuudella voi tehdä helposti 15 sekunnin mittaisia vinkkausvideoita, joihin voi lisätä palvelusta taustamusiikin.
- Spotifyn soittolistoilla voi nostaa esiin ajankohtaisia tai muuten mielenkiintoisia äänitteitä.

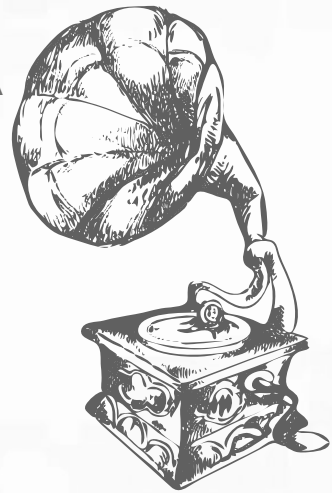
**ÄÄNEKOSKEN KIRJASTOSSA
ASIAKAS VOI LIVAUTTAA
SUOSIKKITEOKSENSA
ASIAKKAIDEN SUOSITUKSIA
-KIRJAHYRRÄÄN
KIRJASTOSALIN KESKELLÄ.**

HARJOITUS

**SUUNNITTELE JA KOKOA
AINEISTONÄYTTELY
LEVYHYLLYT-BLOGIN
AVULLA.**

LEVYHYLLYT-BLOGI:
<https://levyhyllyt.musiikkikirjastot.fi>

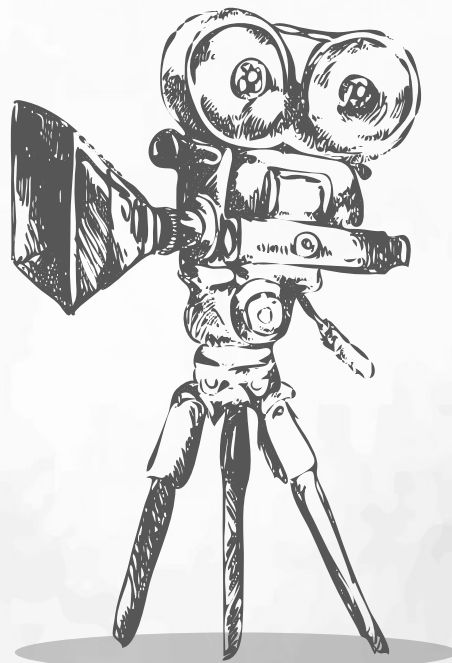
**LEVYHYLLYJEN TULOS-
TETTAVAT AINEISTOT:**
<https://www.musiikkikirjastot.fi/tulosteet/>

HARJOITUS

**VALITSE YKSI JULKAISU JA KUVAA ÄLYPUHELI-
MELLA LYHYT VINKKAUSVIDEO, JOSSA KERROT
JULKAISUSTA.**

Jaa video somekanavalle.

4

AMMATTILAINEN
tiedon lähteillä

Ammattilainen tiedon lähteillä

4

Tietopalvelu on kirjaston keskeisimpiä palveluita. Varsinkin ison kirjaston asiakkaat olettavat henkilökunnan tuovan kirjastokokoelman lisäksi julkaisukenttää laajemmin sekä osaavan vastata kiperiinkin kysymyksiin. Suomen kirjastoseuran tekemän Kirjastoalan työntekijäselvityksen loppuraportissa 93 % vastaajista tunsivat olevansa ammattitaitoinen ja osaava työssään. Asiakkaiden arvostusta koki nauttivansa 92 % vastaajista (Perjo & Malmström 2019).

Musiikkikirjastotyön opaskirjan kyselyn vastauksissa nousi esille huoli musiikin asiantuntijaosaamisen säilyttämisestä, lähinnä ulkoisten paineiden vuoksi. Musiikkiaineiston hankintamäärärahoja on monessa kirjastossa vähennetty runsaasti ja musiikkiosastojen tietopalvelutiskejä poistettu. Ammattitaitoisen henkilökunnan eläköityessä tilalle ei välttämättä palkata uusia osaajia. Monet musiikkiaineistoista ja musiikkikirjastotyöstä vastaavat työntekijät päivystävät yhteistiskeissä ja heidän vastuullaan on muitakin aineistoja. Näissä tilanteissa musiikin asiantuntemuksen ylläpitäminen ja kehittäminen on vaikeaa. Kirjastoalan työntekijäselvityksessä kirjastolaiset arvostivat työssään eniten ihmisten kohtaamista ja mahdollisuutta olla avuksi (Suomen kirjastoseura 2019). Miten työntekijäytyytyvyydelle käy, jos tietopalveluosaamista ei ole mahdollista ylläpitää?

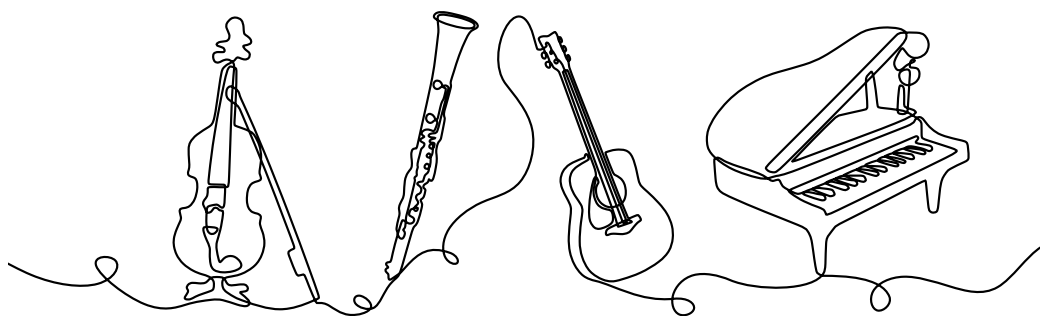
Tavallisesti kirjaston tietopalvelua tarjotaan vähintään kasvokkain kirjaston tiskillä, puhelimella ja sähköpostilla. Monikanavaisella asiakaspalvelulla eli asiakkaiden palvelemisella eri kanavissa on mahdollista tavoittaa entistä laajempi asiakaskunta. Asiakkaan näkökulmasta

monikanavainen palvelu tarkoittaa, että kirjasto on tavoitettavissa hänelle saavutettavalla tavalla hänen käyttämässään kanavissa. Digitalisaation myötä palvelua tarjoavien kirjaston kanavien joukkoon voivat lukeutua kirjaston verkkosivut ja verkkokirjasto, chat sekä kirjaston käyttämät sosiaalisen median palvelut (Turkia 2020). AkePiken asiakasymmärrystyöpajoissa kasvokkainen asiakaspalvelu oli silti edelleen kaikilla ikäryhmillä hyödynnettyin ja suosituin kirjaston palvelukanavista (Rikkilä, Hyökki & Parviainen 2019).

”NYTHÄN JOKAINEN ON OMA INFORMAATIKKONSA” – VAI ONKO?

Internetin myötä tiedonhaku on muuttunut, koska verkossa on valtava määrä tietoa. Verkon avulla tietoa saa nopeasti aiheesta riippumatta. Internetin tieto on kuitenkin sirpaloitunutta ja joukossa on myös disinformaatiota. Tiedonhakijalta vaaditaan siksi taitoa tarkastella löytämänsä tietoa kriittisesti.

Musiikkiaineiston tiedonhaussa on omat nikkinsä. Musiikkiteokset esiintyvät monissa eri formaateissa, ja julkaisuissa käytetyt nimenmuodot vaihtelevat. Kirjastojärjestelmät on suunniteltu ensisijaisesti tekstiaineistojen näkökulmasta, mikä tuo tiedonhakuun omat hankaluutensa. Yleisten kirjastojen käyttöliittymissä on asiakkaan näkökulmasta musiikkitiedonhakua vaikeuttavia puutteita, eikä asiakkaan voi odottaa osaavan käyttää yhteinäistettyjä nimekkeitä, luokitusjärjestelmää ja genre- ja asiasanahakuja riittävässä määrin, jotta syvälinen musiikin tiedonhaku onnistuisi. Kirjaston on siksi aina voitava tarjota asiantuntevaa musiikin tietopalvelua.

AINEISTO JA ASIAANTUNTEMUS

Varsinaista musiikkikirjastotyöhön erikoistunutta koulutusta ei Suomessa järjestetä. Musiikkikirjastotyötä tekevältä saattaa löytyä muuta musiikkialan koulutusta tai taustalla voi olla vahva musiikin kuuntelu- tai soittoharrastus. Pitääkö kirjastossa tietää kirjoista-kyselyn mukaan kirjastoammattilaisten yleisin tapa ylläpitää kaunokirjallisuuden tuntemusta on lukeminen (Tuomi 2011). Samalla tavalla musiikkikirjastotyötä tekevän kirjastolaisen vapaa-ajan musiikkiharrastus on osamista hyödyttävä tekijä, joka on usein alun perin saanut hakeutumaan työhön kirjaston musiikkiaineistojen pariin.

Aineistonvalinta on perinteisesti hyvä keino tutustua uusiin julkaisuihin. Monessa kirjastossa on siirrytty keskitettyyn valintaan, jossa vain tietyt työntekijät tekevät valintatyötä. Lisäksi maksuton varaaminen on lisännyt uutuuksien varauksia, jolloin varsinkin suosituimpi uusi aineisto lähtee aina palautuksesta seuraavalle varaajalle eikä tule kirjaston hyllyyn kuin vasta pitkän ajan päästä. Julkaisuihin tutustumiseen on siis kehitettävä uusia tapoja ja muistettava käyttää työaikaa siihenkin. Kokonaisuudessaan musiikin julkaisukenttä on hyvin laaja, jota on mahdotonta hallita täydellisesti. Hyvät tiedonhakutaidot ovatkin onnistuneen tietopalvelun edellytys. Toisaalta musiikin tietopalvelukysymyksiin vastaaminen osaltaan auttaa pysymään kärryllä kirjaston kokoelmasta.

HYVIN KUVAILTU ON PUOLIKSI LÖYDETTY

Laadukas kuvailu on edellytys aineiston löytymiselle. Hyvin tehty ja johdonmukainen sisällönkuvailu on kirjaston vahvuus digimaailmaan verrattuna!

Kuvailutietoja tuotetaan itsenäisesti kirjastoissa, mutta myös poimitaan muista tietokannoista ja ostetaan Kirjastopalvelun kuvailupalvelusta. Joissain kirjastokimpoissa kuvailu on keskitetty osaan kimpan kirjastoista. Yhteisluetteloiden, kuten Melindan, myötä vaatimukset kuvailulle ovat lisääntyneet. Jotta kuvailudata olisi poimittavissa eri tietokantoihin ja se olisi yhteensopivaa erilaisten järjestelmien kanssa, kaikkien kuvailua tekevien on noudatettava kuvailusääntöjä riittävän yhdenmukaisesti, paikallisia sovelluksia vältellen. Huolellisesti tehty kuvailu myös säästää resursseja myöhemmin, kun virheitä ja poikkeavuuksia ei tarvitse korjailla. Koska kaikkea aineistoa ei kuitenkaan ole joka kirjastossa ja kaukolainoja joudutaan tekemään, olisi siksikin hyödyllistä, että aineistot kuvailtaisiin kaikkialla mahdollisimman samalla tavalla.

Yleisissä kirjastoissa käytetään monien eri toimittajien kirjastojärjestelmiä. Tiedontalennusjärjestelmänä on yleisimmin käytössä MARC 21 -formaatti. Melinda-yhteistyössä mukana olevat kirjastot kuvailevat aineiston RDA-kuvailusääntöjen mukaan, joissain kirjastoissa käytetään edelleen vanhempia ISBD-kuvailusääntöjä. Formaattit ja kuvailusäännöt heijastavat aikaansa ja aineiston moninaisuutta, ja siksi niitä kehitetään jat-

kuvasti. Kuvailun kehittämisellä pyritään mm. mahdollistamaan monipuolisempien tiedonhakujen tekeminen. Jotta kuvailua voitaisiin tehdä riittävän laadukkaasti, kuvailijan pitää voida käyttää työaikaansa koulutusten ja ohjeistusten seuraamiseen. Keskitetyt ratkaisut voivat olla hyvä vaihtoehto.

Musiikin sisällön kuvailu sanoin on haastavaa. Vaikka aineisto olisi kuvailtu mahdollisimman kattavasti, asiakaskäyttöliittymä ei välttämättä mahdollista kaiken kuvailutiedon käyttöä hauissa tai näytä kaikki kuvailtuja tietoja. Kirjastojen on oltava valmiita edustamaan asiakasta ja vaadittava järjestelmän-toimittajalta toimivaa käyttöliittymää myös tiedonhaun näkökulmasta!

APUA MUSIIKIN TIEDONHAKUUN

Musiikin tiedonhaulla on hankalan maine. Musiikkia koskee sama kuin muitakin erityisalojen aineistoja: mitä paremmin aihetta tuntee, sitä helpompi hakuja on tehdä. Musiikin monimuotoisuus asettaa kuitenkin lisäksi omia haasteita tiedonhauille.

MUSIIKIN TIEDONHAKU KIRJASTOJEN KOKOELMISTA

Sama musiikkiteos voi olla saatavana kirjastoista monessa eri muodossa, esim. nuottina, äänitteinä tai e-musiikkipalvelussa. Haun rajaaminen aineistolajilla onkin musiikin tietokantahauissa olennaista, jotta hakutulosten määrä pysyy hallinnassa. Aineistolajienkin sisällä on vaihtelua: samasta kappaleesta voi löytyä eri soittimille sovitettuja nuotteja, tabulatuurinuottikirjoituksella kirjoitettu kitaranuotti sekä sanat, melodian ja soinnut sisältävä sävelmänuotti. Asiakas tarvitsee usein juuri tietynlaisen nuotin.

Musiikkiaineistoille on ominaista, että yksi julkaisu, esim. CD-levy tai nuottikokoelma, voi sisältää useita teoksia tai teosten osia. Julkaisun sisältämät teokset kuvaillaan useim-

missa kirjastojärjestelmissä osakohteina, eli jokainen omana tietueenaan, tai ne saatetaan luetella huomautuskentässä tai kirjata lisäkirjauksina emotietueeseen. Sama musiikkikappale voi löytyä monesta eri julkaisusta, jotka voivat fyysisesti kirjaston hyllyssä sijaita kauanakin toisistaan. Haku järjestelmästä on tällöin ainoa keino löytää kaikki kappaleen sisältävät julkaisut.

Aineiston kuvailutavat ja kuvailun tarkkuus vaihtelevat sen mukaan, edustaako teos populaarimusiikkia, kansanmusiikkia vai länsimaista taidemusiikkia. Taidemusiikissa säveltäjä on aina teoksen päätekijä. Populaarimusiikissa esittäjä identifioituu yleensä teoksen tekijäksi, ja siksi esittäjä on yleisissä kirjastoissa populaarimusiikkijulkaisujen hyllyjärjestyksen perustana. Taidemusiikissa kuvailu on perinteisesti ollut yksityiskohtaisempaa, populaarimusiikissa taas jätetään usein esim. kappaleiden säveltäjät merkittämättä kuvailun keventämiseksi.

Monien taidemusiikin säveltäjien nimet kirjoitetaan eri maissa eri tavoin. Artistit ja yhtyeet saattavat aika ajoin vaihdella nimensä kirjoitusasua. On tärkeää, että kirjastotietokannoissa nimet ovat aina samassa muodossa, jotta kaikki aineistot voidaan löytää. Kansalliskirjaston tuottama Kanto-tietokanta sisältää ohjeelliset nimenmuodot suomalaisen aineistojen tekijöistä ja myös paljon ulkomaisia musiikin toimijoita. Ulkomaisia nimiä voi hakea Vial-tietokannasta, joka kokoaa yhteen eri maiden kirjastojen auktoriteettitietokantoja.

Samoin musiikkiteokset voidaan tuntea monilla erilaisilla nimenmuodoilla. Taidemusiikin osalta kirjastoissa käytetään yhtenäistettyjä nimekkeitä, joiden tarkoituksena on kuvailla sama teos aina samalla nimekkeellä. Yhtenäistetty musiikkiniemi voi olla säveltäjän teokselle antama erisnimi tai sävellystyyppiin perustuva yleisnimi (esim. konsertot, sinfoniat), jota täydennetään täsmätyillä tiedoilla (esim. opusnumero). Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisemat yhtenäis-

tettyjen nimekkeiden ohjelutellot ovat hyvä apu taidemusiikin tiedonhakuun.

Musiikin asiasanoitus on kokenut mullistuksia viime vuosina. Aiemmin musiikkiteoksen genre, tekoaika ja -maa ketjutettiin samaan asiasanakenttään. Kaikki nämä tiedot ilmaistaan nykyään omissa MARC-kentissään, mikä mahdollistaa haun kohdistamisen tarkemmin juuri tiettyyn fasettiin tai hakutuloksen rajaamisen faseteilla. Musiikkiteosten kuvailussa, toisin kuin kirja-aineistoissa, teokseen liittyvä aika ja paikka merkitään lähtökohtaisesti aina, jos ne ovat tiedossa. Taidemusiikissa olennaisia ovat sävellysaika ja säveltäjän kotimaa, populaarimusiikissa esittäjään liittyvä aika ja paikka. Kun kuvaillaan aineiston lajityyppiä tai genreä, esim. nuottien ja äänitteiden osalta, käytetään Suomalaisen lajityyppi- ja muutososanaston (SLM) termejä. Aineiston aiheen kuvailussa, esim. musiikkikirjoilla, käytössä on Yleinen suomalainen ontologia (YSO). Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmässä (YKL) musiikki sijoittuu luokkaan 78. Aineistoa kuvailevat luokat kulkevat lähtökohtaisesti käsi kädessä asiasanoituksen kanssa. Luokkahaku voi olla hyvä työkalu hakutuloksen rajaamisessa.

Oman tietokannan lisäksi aineistoja hakiessa kannattaa muistaa muut kirjastot. [Finna.fi-hakupalvelu](#) kokoaa yhteen aineistoja arkistoista, kirjastoista ja museoista, ja siellä haun voi kohdistaa useimpien suomalaisten kirjastojen kokoelmiin. Myös Varastokirjaston kokoelmat löytyvät Finnan kautta. Kirjastojen Frank-monihaku toimii parhaiten aineiston paikallistamiseen. Frankissa haun voi helposti kohdistaa aluekirjastoihin, jotka eivät peri kaukolainoista lähettämismaksuja.

Suomen kansallisdiskografia ja nuottiaineiston kansallisbibliografia Viola sisältää tietoja kotimaisista nuotista ja äänitteistä kansallisbibliografiatasoisesti kuvailtuna. Violan kokoelmien aineisto on kuvailtu yleensä yleisiä kirjastoja tarkemmin, joten sieltä hakemalla saattaa päästä paremmin aineiston jäljille.

MUSIIKIN TIEDONHAKU MUISTA LÄHTEISTÄ

Perinteisten tiedonlähteiden eli kirjojen ja lehtien rinnalle ja korvaajaksi on tullut verkossa oleva tieto. Internetiä voikin hyödyntää monin tavoin musiikin tiedonhaussa. Verkon kautta tietoa saa nopeasti ja parhaimmillaan tieto on ajantasaista ja päivittyvää. Toisaalta tiedon luotettavuus voi olla kyseenalaista.

Taidemusiikin suurin hakuteos Grove Music on saatavana maksullisena verkossa. Kirjasto voi ostaa palveluun lisenssejä, joilla henkilökunta ja asiakkaat voivat käyttää palvelua. Hyödyllistä tietoa äänitteistä voi löytää internetin äänitetietokannoista: Fono.fi sisältää tietoja Yleisradion äänilevystön kokoelmista sekä yksityiskohtaiset tiedot kappaleiden säveltäjistä ja sanoittajista, ja AllMusic- ja Discogs-tietokannat ovat kattavia ulkomaisia äänitetietokantoja. International Music Score Library Project (IMSLP) eli Petrucci Music Library sisältää digitoituja tekijänoikeusvapaita nuotteja sekä myös tietoa teoksista.

Kirjastojen tuottamista verkkopalveluista voi löytää apua tiedonhakuun. Musiikkikirjastot.fi-sivusto keskittyy musiikin vinkkaamiseen, tiedonhaun helpottamiseen ja tiedottamiseen. Makupalat-linkkihakemistoon on kerätty laadukkaita verkkosivustoja sekä koosteita ajankohtaisia aiheita käsittelevistä tiedonlähteistä. Kysy kirjastonhoitajalta on Suomen kirjastojen yhteinen tietopalvelu, jossa on vastaajia yli 90 kirjastosta.

Musiikin tunnistamisessa älylaite voi olla näppärä apu! Google-haku- ja Shazam-sovellukset tunnistavat levytetyn musiikin lisäksi hyräilyä ja vihellystä. Kappaletta ei tarvitse jäljitellä aivan tarkasti, sillä haku esittää todennäköisimmät osumat annetulle näytteelle. Musipedia.org-sivustolla kappaletta voi hakea syöttämällä melodian virtuaalisella pianon koskettimistolla, naputtamalla rytmiä tai viheltämällä.

HARJOITUS

**VALITSE YKSI LEVY,
JA ETSI SE OMASTA
KIRJASTOTIETOKANNASTASI
SEKÄ FINNASTA
JA FONOSTA.**

**Onko kuvailutiedoissa eroa?
Entä löytyykö levy Discogsista
tai Allmusicista?
Mitä tietoja näissä palveluissa
on?**

LÄHTEITÄ JA LINKKEJÄ TIEDONHAUN AVUKSI

AllMusic. <https://www.allmusic.com/>

Discogs. <https://www.discogs.com/>

Finna. <https://finna.fi/>

Fono.fi. <http://www.fono.fi/>

Frank-monihaku. <https://monihaku.kirjastot.fi/>

Grove Music Online.

<https://www.oxfordmusiconline.com/grove-music/>

IMSLP Petrucci Music Library. <https://imslp.org/>

KANTO - Kansalliset toimijatiedot.

<https://finto.fi/finaf/fi/>

SLM - Suomalainen lajityyppi- ja muotosa-nasto. <https://finto.fi/slm/fi/>

Säveltäjien teosluetteloita kirjastojen tapaan.

<https://www.musiikkikirjastot.fi/tiedonhaun-avuksi/saveltajien-teosluetteloita-kirjastojen-tapaan/>

Tastula, Lea. Musiikin ja musiikkiaineiston ominaisuuksia tiedonhaun näkökulmasta.

<https://www.kirjastot.fi/ammattikalenteri/koulutus-ja-seminaarit/musiikin-tiedonhaun-nik-seja-lea-tastula/>

VIAF: The Virtual International Authority File.
<http://viaf.org/>

YKL - Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä.
<https://finto.fi/ykl/fi/>

YSO - Yleinen suomalainen ontologia.
<https://finto.fi/ysa/fi/>

A stylized, painterly portrait of Wolfgang Amadeus Mozart. He is shown from the chest up, wearing a red coat with a highly decorative, patterned collar. His hair is light-colored and styled in a 18th-century fashion. The background is black with white diagonal lines on the left and a graphic representation of piano keys on the right.

**MUZICA
VIITORULUI**

POHDITTAVAA

MITÄ TARKOITETAAN MONIKANAVAISELLA ASIAKASPALVELULLA JA MITEN SE LIITTYY MUSIIKKIIN?

5

*MONIPUOLISET
TILAT*

Monipuoliset tilat

5

Aineiston lainaamisen lisäksi kirjastossa vietetään yhä enemmän aikaa ja sinne tullaan viihtymään. Kirjasto voi toimia ”yhteisön olohuoneena”. Kirjastoissa on toteutettu uusia sosiaalisen kanssakäymisen tapoja, tapahtumia ja työpajoja, sekä lisätty yhdessä harrastamiseen ja opiskelemiseen soveltuvia tiloja. Hiljaisten ja yksityisten tilojen tarve ei kuitenkaan ole kadonnut.

Jotta kirjastoon olisi mukava tulla ja siellä myös syntyisi vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä, kirjastosta on koetettava tehdä mahdollisimman vetoava ja saavutettava, eri käyttäjäryhmät huomioon ottaen. Arkkitehtonisia ratkaisuja on hankala muuttaa jo olemassa olevissa rakennuksissa, mutta kokoelmatilan kutsuvuutta voi lisätä asettamalla aineistot houkuttelevasti ja helposti hahmotettavasti esille sekä kiinnittämällä huomiota värikkyyteen ja esteettömyyteen. Mukaviksi ja kodikkaiksi suunnitellut tilat sekä käyttäjien suunnitteluun mukaan ottaminen luovat yhteisöllisyyttä tukevaa tunnelmaa. (Rauhala 2016)

**SANNE NYHOLMIN KIRJASSA
VISUSTI KIRJASTOSSA :
VISUAALISESTI HOUKUTTELEVAT
ESILLEPANOT JA TILARATKAISUT
ON PALJON HYVIÄ VINKKEJÄ
AINEISTON ESILLEPANOJEN
JA KIRJASTOTILAN
ELÄVÖITTÄMISEEN.**

KIRJASTOJEN MUSIIKIN HYLLYRATKAISUJA

Kaarinan kirjastossa CD-levyistä osa on esillä ja osa vetolaatikoissa. Kirjasto sijaitsee vuonna 2018 valmistuneessa Kaarina-talossa.

Nokian vuonna 2020 avatussa kirjasto- ja kulttuuritalo Virrassa CD:t ovat vetolaatikoissa ja LP:t kirjahyllyissä.

Jyväskylän kirjastossa CD-levyt on sijoitettu mittatilaustyönä teetettyihin kuutioihin ja torneihin.

Pasilan kirjaston CD-hyllyt on suunniteltu alun perin pusseissa säilytettävälle CD-levyille.

KIRJASTOSSA SAA KUUNNELLA

Kun äänitteitä alettiin hankkia kirjastoihin 1960–1970-luvuilla, niitä kuunneltiin ainoastaan kirjastotiloissa kuuntelupaikoilla ja kuunteluhuoneissa. Lainauksen alettua kuuntelupaikkojen tarve on vähentynyt, mutta ei kokonaan poistunut. Kuuntelumahdollisuuden tarjoaminen kirjastossa on perusteltua, jotta kaikille asiakkaille voidaan taata pääsy aineistoihin. Samalla tavoin kirjaston tarjoamien e-aineistojen käytön pitäisi olla mahdollista myös kirjastossa omien laitteiden lisäksi. Vähimmillään tähän riittää nettiyhteydellä varustettu tietokone kuulokkeineen, mutta mahdollisuuksien mukaan kannattaa pohtia muitakin ratkaisuja, joiden avulla e-musiikkipalveluita voisi tuoda paremmin esille.

MUSIIKKIHUONEITA SOITTAJILLE JA LAULAJILLE

Musiikkihuoneet mahdollistavat musiikin harrastamisen porukalla, ja niissä voidaan

**METSON MUSIIKKIOSASTOLLA
SIJAITSEVAT CD- JA LP-LEVYJEN
KUUNTELUPISTEET OVAT
ASIAKKAILLA PÄIVITTÄISESSÄ
KÄYTÖSSÄ.**

myös järjestää työpajatyypistä toimintaa. Pelkästään musiikin kuunteluun tarkoitetut huoneet ovat vähitellen poistuneet kirjastoista tai muuttuneet yhdistetyiksi soitto- ja kuunteluhuoneiksi. Musiikin harrastustilojen kysyntä tuntuu koko ajan kasvavan. Esimerkiksi Seinäjoen kirjaston soittohuone Pommarin käyttö on kasvanut tasaisesti tarkastelujaksolla 2017–2019 ja lähentelee jo maksimia (Lahti 2020). Ei ole ihme, että musiikin avoimille harrastustiloille on kysyntää, sillä niitä tarjoavia tahoja on yleensä kunnissa hyvin vähän tai ei lainkaan.

Kirjastojen ensimmäisissä soittohuoneissa oli soitettavana yleensä akustinen piano tai fyygeli, uudemmissa harrastushuoneissa käytössä on myös akustisia ja sähköisiä bändisoittimia, karaokelaitteita ja äänitysvälineitä. Rummut

Seinäjoen kirjaston Pommar-soittohuoneessa Päivi Ranta, Pirjo Jaatinen ja Jarkko Parkkinen

tai sähkörummut on toivottu ja paljon soitettu soitin. Musiikkihuoneen varustukseen on hyvä kuulua soittimien ja nuottitelineiden lisäksi äänentoistolaitteisto, joka mahdollistaa play along -nuottien harjoittelun sekä huoneen käytön myös musiikin kuunteluun. Jos tilaa musiikkihuoneelle ei löydy, kuulokkeilla käytettävä digitaalipiano yleisötilassa on toimiva ja lähes huoltovapaa hankinta.

UUDENLAISTA TEKEMISTÄ JA OPPIMISTA ÄÄNITYSSTUDIOISSA

Joissain uudemmissa tai remontoituissa kirjastoissa on äänieristettyjä studioita, jotka on tarkoitettu ensisijaisesti musiikin äänittämiseen ja editoimiseen. Studion varustukseen kuuluu yleensä bändisoittimia, mikseri, äänentoisto, tietokone ja äänitys- ja editointiohjelmistoja (Musiikkikirjastot.fi). Ammattimaisen äänitystilan tarjoaminen kirjastossa onkin paikallisen musiikkikulttuurin ja ei-kaupallisen musiikin tuottamisen tukemista parhaimmillaan!

Kirjaston työntekijöille studiot ja äänityslaitteet asettavat uudenlaisen haasteen, koska niiden käyttö ja opastus vaatii perinteisestä kirjastotyöstä poikkeavaa osaamista. Laitteiden ja ohjelmistojen helppokäyttöisyyteen kannattaakin hankintavaiheessa kiinnittää huomiota. Välineitä hankittaessa olisi hyvä miettiä myös, kuinka niiden opastus järjestetään. Vaihtoehtona voi olla yhteistyökumppanin käyttö oman henkilökunnan kouluttamisen lisäksi tai sijasta. Musiikkiteknologian laitteita ja -ohjelmia opastavan

kirjastohenkilökunnan pitää voida käyttää viikkotasolla työaikaa osaamisen ylläpitoon ja päivittämiseen, ja pedagogiset tehtävät olisi myös syytä kirjata toimenkuviin.

KATOAVAT AARTEET TALTEEN

Digitointimahdollisuus on kirjastoissa varsin yleisesti tarjolla oleva palvelu. Musiikin formaattien kirjo on niin laaja, että on perusteltua tarjota asiakkaille mahdollisuus digitoida aineistoa itselle sopivaan muotoon. CD-levyn digitoiminen tiedostoksi onnistuu tietokoneella, jossa on CD-asema, mutta kasettien ja LP-levyjen digitoimiseen tarvitaan erillinen digitointilaitte. Yksinkertaisimmat digitointilaitteet ovat varsin helppokäyttöisiä ja ne toimivat ilman tietokonetta. Toisaalta näillä laitteilla ei yleensä pysty käsittelemään tai parantelemaan ääntä. Monimutkaisemmilla, tietokoneella käytettävillä laitteilla digitoitua ääntä pystyy korjailemaan, ja tallennusformaatteja voi olla tarjolla useampia. Näiden laitteiden käytön opastaminen vaatii henkilökunnalta enemmän osaamista.

TILAA TAPAHTUMILLE

Tapahtumat ja yhdessä tekeminen mahdollistavat kirjastossa luontevan vuorovaikutuksen erilaisten ihmisten välillä. Moderneissa kirjastotiloissa tapahtumien järjestäminen onnistuu helpommin. Joissain kirjastoissa on erillisiä suljettuja tiloja tapahtumia varten. Kun tapahtuma järjestetään erillisessä tilassa, ei tarvitse huolehtia siitä, häiritseekö ääni muita asiakkaita. Toisaalta silloin on nähtävä enemmän vaivaa, ettei tapahtuma jäisi muusta kirjaston toiminnasta erilliseksi asiaksi.

Tapahtumia voi järjestää myös kokoelmatiloissa. Silloin asiakkaat pääsevät helpommin kosketukseen aineistojen ja muiden palveluiden kanssa. Kokoelmatiloissa voi olla kuitenkin haastavaa varmistaa muiden palveluiden toimiminen häiriintymättä tapahtuman aikana.

Tilojen muunneltavuus, helposti siirrettävät hyllyt ja muut kalusteet helpottavat tapahtumien toteuttamista. Esiintymislava voi olla rakennettu pysyvä esiintymislava tai voidaan käyttää pientä siirrettävää lavaa. Kiinteä esiintymistekniikka, esim. äänentoisto ja valaistus, tekevät tapahtumien järjestämisestä helpompaa.

**TAMPEREEN PÄÄKIRJASTON
REMONTISSA VUONNA 2016
MUSIIKKIOSASTOLLE RAKENNETTIIN
KIINTEÄ ÄÄNENTOISTO,
ASIAKASPALVELUTISKI SIIRRETTIIN
SISÄÄNTULON YHTEYTEEN
JA HYLLYJÄ MUUNNELTIIN
SIIRRETTÄVIKSI, JOLLOIN SAADAAN
TARVITTAESSA OSASTON KESKELLE
ISOHKO TAPAHTUMATILA.**

METSON MUSAPAJA TUKEE BÄNDITOIMINTAA JA ARTISTIUTTA

Projektisuunnittelija Kalle Lehtinen koordinoi Tampereen pääkirjasto Metsoon rakennettavaa musiikkipajaa.

MINKÄLAINEN METSON UUDESTA MUSAPAJASTA ON TULOSSA?

Oma työni alkoi vasta muutama viikko sitten, ja kokonaisuus on vielä auki. Nyt on käynnissä tilan remontti, jossa mm. rakennetaan äänieristys studiohuoneeseen. Musaverstas rakentuu kahdesta huoneesta, joista toinen toimii soittotilana ja studiona ja toinen makerspace-tilana.

Tilan tulevaan käyttöön vaikuttavat fyysiset rajoitteet: studiohuone on kooltaan vain noin 15 m². Huoneesta tulee äänieristetty, ja siellä voi soittaa soittimia ja laulaa sekä tallentaa ja muokata ääntä. Tilaa ei haluta rajata pelkästään musiikkiin liittyvään käyttöön, vaan esim. podcastienkin äänittäminen pitää olla mahdollista.

Musiikkipajaa kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa. Toteuttamisen vaihtoehtoja on paljon, ja toimintaa ja pajaa pitää olla valmis kehittämään myös matkan varrella, sillä kaikkea ei voida ottaa huomioon etukäteen. Yritämme kuitenkin

saada musapajan käyntiin nopeasti, jotta ehdin olla kunnolla mukana käyttöönotossa.

MITEN PROJEKTIN RAHOITUS JÄRJESTYI?

Tampereen kaupunginkirjasto sai AVI:lta hankerahoituksen, jolla maksetaan studiolaitteet, projektityöntekijän palkka sekä jotain muita hankkeen kuluja, kuten markkinointia, suunnittelua, matkakuluja jne. Rakennus- ja remontoitukulut, kalusteet, maker space -laitteet ja soittimet rahoitetaan kaupungin rahalla.

MITEN SOITTIMIA JA LAITTEITA MUSIIKKIPAJAAN TULEE JA NE VALITAAN?

Studiohuoneen soittimet ja laitteet mahdollistavat monipuolisen soittamisen, äänittämisen ja äänenkäsittelyn. Tilaan voisi tulla ainakin tietokone, sähkörummut ja muita bändisoittimia, controllereita biittien tekemiseen, äänentoisto ja monitoreja, äänitysohjelmisto, kitaravahvistin ja bassovahvistin, pieni PA, jotta huoneessa voi soittaa ja laulaa, mikrofoneja sekä mahdollisesti DJ-laitteita. Katsotaan mitä kaikkea tilaan saadaan mahtumaan!

Makerspace-huoneeseen on suunniteltu erilaisia toimintoja, jotka tukevat bänditoimintaa ja artistiutta. Siellä saattaa olla lämpöprässä

paitojen painamiseen, rintanappikone, editointitietokone, jolla voi tehdä musavideoita ja editoida ääntä kuulokkeiden kanssa, ompelukone, suurkuvatulostin julisteita varten ja green screen -kangas bändikuvien kuvaamiseen.

Soittimien ja laitteiden valintaa tehdään yhdessä asiakkaiden kanssa. Yritämme kartoittaa, minkälaisia tarpeita asiakkailla on ja vastata niihin.

MITEN ASIAKKAAT OTETAAN MUKAAN TOIMINNAN SUUNNITTELUUN?

Olen parhaillaan tekemässä e-lomakkeella jaettavaa asiakaskyselyä, jolla haetaan asiakkaiden mielipiteitä ja ideoita, minkälainen tila voisi olla. Kysely on myös osa huoneen markkinointia: kerromme että siellä voi tehdä musiikkia ja fanituotteita. Se on ensimmäinen askel saada ihmiset kiinnostumaan musapajasta.

Kyselyllä myös kartoitetaan halukkaita ihmisiä osallistumaan myöhemmin koottavaan asiakasraatiin, joka tulee osallistumaan tilan ja palveluiden suunnitteluun. Tilan nimikin on vielä päättämättä, ehkä voisimme järjestää nimikilpailun!

Osallistamisen kautta ei tietenkään voida tehdä kaikkia ratkaisuja, vaan tiloja ja palveluja pitää miettiä myös kokonaisuutena. Tilan pitää olla mahdollisimman helppokäyttöinen, mutta kuitenkin laadukkaat toteutukset mahdollistava. Kompromisseja joudutaan varmasti tekemään.

MIKÄ PROJEKTISSA AIHEUTTAA ENITEN PÄÄNVAIVAA?

Isoin mietinnän aihe on käytettävyys: yksittäisten laitteiden ohjeistus ei sinänsä ole vaikeaa, mutta huomioon pitää ottaa myös varausjärjestelmä, käytön opastaminen, tilan ja laitteiden ylläpito ja huolto sekä henkilökunnan kouluttaminen.

Musiikkipajan ajanvaraus on hankala kysymys: käyttöajan on oltava riittävän pitkä, jotta val-

mista ehtii saada aikaan. Toisaalta mahdollisimman monen pitäisi päästä käyttämään tilaa. Myös esteettömyys on haaste, varsinkin kun tilaa ei ole paljoa.

MITÄ MUUTA HALUAISIT KERTOA PROJEKTISTA?

Musahuone-projektin yhteydessä tehdään yhteistyötä erilaisten organisaatioiden ja henkilöiden kanssa. Tällä hetkellä mm. Akun tehdas on luvannut apua heidän osaamisalueiltaan ja verkostoistaan. Mukana on myös tamperelaisia yhdistyksiä ja yhteisöjä, kuten Taidekaari, Uulu ja Nuorisotoimi. Lisäksi muihin kirjastoihin Suomessa ollaan pidetty yhteyttä. Tällä hetkellä olen tulossa Oodista ja viime viikolla olin Lahdessa. Tarkoitus on tiedottaa ja tehdä yhteistyötä myös paikallisten oppilaitosten kanssa.

Musiikkiverstaan ympärille suunnitellaan uudenlaisia sisältöjä. Voisimme esim. nostaa esiin musiikin tekemisen taustavoimia, kuten miksaajia, ääniteknikoita, äänittäjiä ja tapahumatuottajia. Suunnitteilla on myös työpajoja mm. oman musiikin julkaisemisesta.

6

*MUSIIKKITAPAHTUMAT
TARJOAVAT
elämyksiä ja
yhteisöllisyyttä*

Musiikitapahtumat tarjoavat elämyksiä ja yhteisöllisyyttä

6

VERKOSSA JULKAISTU RUOTSINKIELINEN KIRJASTOJEN TAPAHTUMATUOTANNON KÄSIKIRJA
HANDBOK FÖR PROGRAMARBETE PÅ BIBLIOTEK SISÄLTÄÄ LUKUISIA VINKEJÄ JA IDEOITA
TAPAHTUMIEN TOTEUTTAMISEEN JA MARKKINOINTIIN.

Kirjastojen tapahtumatuotanto on lisääntynyt huomattavasti 2010-luvulla. Tapahtumat ovatkin nykyään yksi kirjastojen keskeisistä toimintamuodoista. Vuonna 2019 kirjastot järjestivät yli 40 000 tapahtumaa, joiden osallistujamäärä oli yhteenlaskettuna lähes miljoona (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2019). Tapahtumat tuovat kirjastossa hyvin erilaisiakin ihmisiä yhteen ja täydentävät musiikkipalvelujen kokonaisuutta. Ne vastaavat moniin uuden kirjastolain osoittamiin tehtäviin, tarjoten oppimista, oivaltamista, osallistumista ja virkistytymistä. Musiikitapahtumat ovat yleensä suosittuja ja keräävät paljon osallistujia.

MUSIKKO KIRJASTOKEIKALLA

Kaikista kirjastojen musiikitapahtumista muusikkovierailut saavat yleensä eniten näkyvyyttä. Kun suuren yleisön tuntema artisti esiintyy kirjastossa, tiedottaminen ja yleisön paikalle saaminen on helppoa, ja tiedotusvä-

lineetkin saattavat kiinnostua tapahtumasta. Nimekkäiden vieraiden hankkiminen vaatii kuitenkin yleensä isoa tapahtumabudjettia, jollainen vain harvalla kirjastolla on. Hankerahoitus voi olla yksi tapa järjestää rahoitusta artistien esiintymisiin: Vaasassa kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kirjailijavieraita varten saadulla AVI:n hankerahalla on voitu hankkia myös musiikkiesiintyjä kirjastoon.

Paikallisen artistin tai bändin voi saada esiintymään pienemmällä korvauksella. Samalla kirjasto on tukemassa paikallista musiikkikulttuuria. Muutenkin on syytä miettiä, missä määrin kirjaston kannattaa lähteä kilpailemaan kaupallisten toimijoiden kanssa. Esimerkiksi tanskalaisen Odensen kirjaston musiikkitoiminnan tavoitteena onkin löytää ja tuoda esiin niitä paikallisten musiikkitoimijoiden alakulttuureja, jotka eivät muuten pääse yhteisössä riittävästi esille.

VINKKEJÄ ESIINTYJIEN HANKKIMISEKSI MUSIIKKITAPAHTUMIIN

- Verkostoidu, yritä löytää paljon yhteistyökumppaneita ja suhteita.
- Tuo esiin kirjaston tasavertaiset arvot.
- Luo tapahtumille jatkuva brändi ja pidä siitä kiinni.
- Kerro esiintyjälle budjetti ja tapahtuman idea selvästi.
- Sovi selkeästi mitä maksetaan.
- Tee yhteistyötä kunnan kulttuuritoimen ja kirjaston kollegojen kanssa.
- Mieti kirjaston tapahtumia myös kokonaisuutena.

Vinkki

KIRJASTOKEIKAN JÄRJESTÄMISEN MUISTILISTA

- Päätä kirjaston yhteyshenkilöt tapahtumalle.
- Varaa tila.
- Merkitse päivämäärät kalentereihin ja työvuorolistoihin.
- Tiedota kaikkia työntekijöitä tulevasta tapahtumasta.
- Pyydä esiintyjiltä hyvissä ajoin aineistosuosituksia.
- Tee julisteita ja flyereita ja vie niitä kahviloihin, levykauppoihin, baareihin jne.
- Tee Facebook-tapahtuma ja mainosta keikkaa somekanavilla.
- Sovi, kuka toimii juontajana ja haastattelee esiintyjä.
- Varmista esiintyjän kanssa, koska soundcheck tehdään ja onko esiintyjällä toiveita tekniikalle.
- Varaa esiintyjille tarvittavat pysäköintipaikat.
- Mieti valmiiksi takahuonetila esiintyjille, tarjotaanko ruokaa / kahvia?
- Järjestä osaava henkilö vastaamaan äänentoiston toimivuudesta ja miksauksesta esityksen aikana.
- Jos esitys kuvataan, varmista tapahtumaan toimivat laitteet sekä kuvaaja.
- Kokoa PA ja rakenna lava tai esiintymisalue ja sisusta se mahdollisimman mukavan näköiseksi.
- Ota lavalle vettä tarjolle haastattelua varten.
- Huolehdi yleisön tarpeista, järjestä lisätuoleja ja vastaa kysymyksiin.
- Tee tapahtuman aikana päivityksiä somekanaviin.
- Tapahtuman jälkeen jaa kuvia somekanaviin.
- Kun esiintyjät ja yleisö tuntevat itsensä tervetulleiksi, he tulevat mielellään uudestaan!

Vinkit antoi Juhani Koivisto Tampereen kaupunginkirjastosta

MONIPUOLISIA MUSIIKKITAPAHTUMIA

Musiikin harrastajat ja paikalliset harrastusyhdistykset kannattaa muistaa, jos tarvitaan esiintyjiä tapahtumiin. Esimerkiksi musiikkiopistosta, kansalaisopistosta tai kuorotoiminnasta voi löytyä hyviä yhteistyökumppaneita. Sastamalan Lava haltuun ja soitto narulle! -hankkeessa paikkakunnan omat musiikintekijät nostettiin valokeilaan, ja konserttisarjan lisäksi tehtiin CD-levy (Aho 2021). Hankasalmen yökirjastotapahtumassa striimattiin yhteistyössä Jyväskylän kristillisen opiston kanssa toteutettu oppilaskonsertti.

Konserttien lisäksi musiikkikirjastossa voi kokeilla keskustelutilaisuuksia, joihin kutsutaan mielenkiintoisia vieraita keskustelemaan esimerkiksi yhteisön ajankohtaisista kysymyksistä.

Tapahtumia voi järjestää myös ilman esiintyjiä, yhteisen tekemisen tiimoilta. Yhteisöllisyys ja luonteva vuorovaikutus ovat silloin keskeisiä. Pedagogisissa tapahtumissa ja työpajoissa opitaan yhdessä uusia taitoja, harrastuspajoissa voidaan harrastaa yhdessä mukavaa tekemistä. Musiikkikirjastossa voidaan järjestää esim. yhteislaulu- ja karaoketilaisuuksia, jameja ja kuuntelupiirejä.

Moniarvoisuus ja erilaisten asiakasryhmien ottaminen huomioon on tärkeää myös tapahtumien suunnittelussa. Parhaimmillaan kirjaston tapahtumat heijastavat yhteiskunnan monimuotoisuutta tasa-arvoisesti, ja niiden kohderyhmänä ovat monet erilaiset ihmisryhmät, ainakin pidemmällä aikajänteellä.

TAPAHTUMIEN MARKKINOINTI: MITEN SAADA YLEISÖÄ TAPAHTUMIIN?

- Valitse tapahtumalle kiinnostava nimi tai kehitä jatkuva tapahtumakonsepti.
- Mieti, mikä on oikea kohdeyleisö ja priorisoi sitä markkinoinnissa.
- Levitä tapahtumajulisteita kirjastoihin, ilmoitustauluille, kahviloihin ja baareihin.
- Laita kirjaston infotauluille pyörimään mainos tapahtumasta.
- Tee Facebook-tapahtuma ja kutsu siihen mahdollisimman paljon ihmisiä.
- Jaa FB-tapahtumaa muille somekanaville.
- Tee ennen tapahtumaa siihen liittyviä päivityksiä somekanaville.
- Kerro tapahtumasta paikallisissa someryhmissä.
- Maksetut mainokset ovat halpoja Facebookissa ja lisäävät näkyvyyttä.
- Mainosta tapahtumaa verkkokirjastossa.
- Tee tiedote tapahtumasta ja lähetä se paikallisille tiedotusvälineille.
- Kaikki asiakkaat eivät ole netissä, joten muista myös lehtimainonta mahdollisuuksien mukaan.
- Kutsu paikalle harrastusryhmiä, joita tapahtuman aihe saattaisi kiinnostaa.
- Jos tapahtumaan liittyy ulkopuolinen yhteistyökumppani, kannusta myös kumppania mainostamaan tapahtumaa runsaasti, ja jakakaa postauksia puolin ja toisin.
- Artistilta voi pyytää etukäteen videotervehdyksen tulevaan keikkaan liittyen.
- Tallenna keikka ja jaa se myöhemmin YouTubeessa. Jaa keikkakuvia somekanavilla.
- Pitkäjänteinen työ tuottaa hedelmää!

Vinkit: Max Bäckman, tapahtumakoordinaattori, Vaasan kaupunki ja Juhani Koivisto, kirjastonhoitaja, Tampereen kaupunginkirjasto

Case

HANKASALMEN YÖKIRJASTOTAPAHTUMA STRIIMATTIIN YHTEISTYÖNÄ

4800 asukkaan Hankasalmella järjestettiin loka-kuussa 2020 Yökirjasto goes digital -tapahtuma, joka toteutettiin kokonaisuudessaan striiminä. Tapahtumasta kertoi Hankasalmen kirjastonjohtaja Sari Kanninen.

PALJONKO IHMISIÄ OSALLISTUI TAPAHTUMAN TOTEUTTAMISEEN? OLIVATKO KAIKKI KIRJASTOSTA TAI OLIKO MUKANA MUITA KUNNAN TOIMIJOITA TAI MUUTA VÄKEÄ?

Tapahtuman järjestämiseen osallistui seitsemän henkilöä. Kyseessä on sama, yhteen hioutunut porukka, joka on järjestää vuosittain 500–600 osallistujan Yökirjastoa. Kirjaston edustajan lisäksi mukana olivat kulttuuripalvelujen/kansalaisopiston edustaja, kolme henkilöä nuorisopalveluista ja kaksi 4H:n työntekijää. Päädyimme palkkaamaan Yökirjasto goes digital -tapahtuman järjestämiseen 4H:n hankeavustuksella ammattistriimaajan.

Tapahtumastiimin musiikkiosuudessa esiintyivät JKO:n (Jyväskylän kristillisen opiston) musalinjalaiset, pelistriimissä oli mukana paikallisia nuoria sekä pelaamassa että moderoimassa pelichattia.

Nuoria vastaan pelasivat kunnanjohtaja ja pari opettajaa koulukeskukselta ja varhaiskasvatuksesta.

Striimattujen osuuksien välissä esitettiin videoita: lastenkirjailija Maria Kuutin halloween-tarina, etänä järjestetyn satuhahmokisan palkintojenjako sekä videotervehdyksiä Hankasalmelta lähtöisin olevilta nuorilta ja mm. paikallislehden toimittajalta.

ONKO KIRJASTOSSA AIKAISEMMIN JÄRJESTETTY STRIIMITAPAHTUMIA?

Tapahtuma oli ensimmäinen kirjastolla striimattu tapahtuma, joka toteutettiin, koska perinteisen tapahtuman järjestäminen ei ollut koronapandemian vuoksi syksyllä 2020 mahdollista. Järjestäjillä oli yhteinen tahtotila välttää kuntalaisille olosuhteista riippumatta monipuolista ohjelmaa ja samalla kokeilla uutta tapahtuman toteutustapaa.

OLIVATKO KUVAAJAT JA MUUT TEKNIIKASTA VASTAAVAT KIRJASTOSTA? ENTÄ LAITTEISTO?

Kirjastossa ei ole striimaamiseen tarvittavaa tekniikkaa, joten tapahtumassa tarvittava laitteisto lainattiin. Pelistriimauksen vuoksi päädyimme käyttämään lainareititintä, jolloin saimme käyttöön vieressä sijaitsevan virastotalon verkkoyhteydet. Tarvittiin myös tehokas läppäri, joka lainattiin testistriimin ja tapahtuman ajaksi järjestäjälle tutulta kuntalaiselta.

Kulttuuripalveluissa on valo- ja ääniosuamista sekä niihin liittyvää laitteistoa. Saimme tapahtuman aluksi esiintymään JKO:n musalinjalaiset tarjoamalla heille käyttöön kaikin puolin valmiin esiintymisestradin valoineen ja äänineen.

Palkattu striimaaja toi mukanaan kamerat ja osan kohdevaloista, jotka asetettiin ennen striimin alkamista sopiville paikoille. Järjestimme myös ennen varsinaista tapahtumaa testistriimin, jonka yhteydessä suunniteltiin mm. kameroiden ja valojen paikkoja, testattiin verkkoyhteyden toimivuutta, ohjeistettiin tapahtumailtana chatissä moderoivia nuoria ja muokattiin tapahtuman käsikirjoitusta.

SUJUIKO TAPAHTUMA SUUNNITELMIEN MUKAAN?

Panostimme tarkkaan suunnitteluun ja se kannatti. Tapahtuma onnistui suunnitelmien mukaan, koska mukana oli ammattistriimaaja ja olimme laatineet aikataulutetun käsikirjoituksen, jossa striimaajankin yllätykseksi pysyttiin. Striimaajan mukaan laaditut aikataulut ovat yleensä suuntaa antavia, mutta juontajan, striimaajan ja vierailevia tähtiä striimiruutuun ohjanneen henkilön yhteistyö toimi ja he onnistuivat laaditun käsikirjoituksen seuraamisessa.

Striimin valo- ja äänimaailma onnistui: esiintymisestradi luotiin valoilla, sermeillä ja mustilla

kankailla, jotka loivat tunnelmaa ja samalla paransivat tilan akustiikkaa.

OLITTEKO TYYTYVÄISIÄ KATSOJAMÄÄRIIN? TULIKO PALAUTETTA?

Tapahtumaa seurasi striimin alkaessa 60 ruutua ja parhaimmillaan pelistriimin alkaessa 90 ruutua. Katsojat vähentyivät ohjelman jatkuessa, eikä ihme, koska tapahtuma kesti 2,5 tuntia. Katsojia oli enemmän kuin odotimme, koska tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa etämuodossa.

KUVAAMAAN JA STRIIMAAMAAN OPPII TEKEMÄLLÄ

Älypuhelimien ja tablettien kuvanlaatu on niin hyvä, että se riittää mainiosti live-lähetysten tai tallenteen kuvaamiseen. Videon tekemisessä keskitytään usein kuvalliseen kerrontaan, mutta hyvä ääni on vähintäänkin yhtä tärkeä! Tampereen kaupunginkirjaston av-koordinaattori Veikko Korhosen mukaan mobiililaitteissa on harvoin kunnollisia mikrofoneja, ja siksi kannattaa hankkia erillinen mikrofoni. Haastatteluvideota on hankalaa seurata, jos puheesta ei saa selvää kaiun tai muun taustamelun takia. Äänenlaatuun satsaamalla voi myös paremmin hyödyntää automaattisia tekstitysohjelmia.

Kuulokeliitäntään kytkettävät nappimikrofonit ovat edullisia. Jos videolla on kaksi puhujaa, kannattaa käyttää esimerkiksi kaksi nappimikrofonia sisältävää langatonta tai johdollista mikrofonisettiä. Jalustaan kiinnitetty puhelin on helppo asettaa kuvaamaan juuri oikeaan suuntaan. Jos kuvataan käsivaralla, kuvanvakaaja eli gimbaali voi olla järkevä hankinta. Sovelluspuolellakin saatavana on työvälineitä ammattimaisempien videoiden kuvausta varten, esim. FilMic Pro.

Kun kuvataan yksinkertaisella laitteistolla, kuvauspaikka pitää valita huolellisesti. Luon-

Tapahtuma tavoitti nuoret kohtuullisen hyvin, mutta lapsia osallistui tapahtumaan oletettavasti paljon vähemmän.

Hieman yllättäen aikuiset kiinnostuivat seuraamaan yökirjastostriimiä. Aiemmissa Yökirjasto-tapahtumissa emme ole tavoittaneet aikuisten kohderyhmää.

nonvalo valaisee kauniisti, kun se osuu kuvattavaan sopivasta suunnasta. Tausta kannattaa somistaa huolella. Ennen varsinaista kuvausta tai striimiä on hyvä tehdä koekuvaus, jotta voi hyvissä ajoin huomata ja korjata puutteet valaistuksessa tai äänenlaadussa.

Mitä sitten ei kannata lähteä kuvaamaan älypuhelimella tai tabletilla? Huonossa valossa ei synny hyvää videota, toki valaistusta voi koettaa parantaa vaikka tavallisella pöytävalaisimella tai erillisellä led-valaisimella. Useamman kuin kahden ihmiset haastattelut voivat olla hankalia tallentaa puheen laadun kannalta. Yhdellä paikallaan olevalla kameralla kuvattu pitkä tapahtuma saattaa tuntua katsojasta puuduttavalta, ja kameraa liikuttava kuvaaja tekee silloin videosta heti mielenkiintoisemman.

VÄHIMMILLÄÄN VIDEOON/STRIIMIN KUVAAMISEEN TARVITAAN:

- älypuhelin tai tabletti nettiyhteydellä
- mobiililaitteen kuulokeliitäntään kytketty mikrofoni
 - puheen äänittämiseen: yhdellä tai kahdella nappimikrofonilla puhujien määrästä riippuen, langattomana tai johdollisena
 - tilaäänen tallentamiseen (esim. konsertti): kuulokeliitäntään sopiva yleismikrofoni
- jalusta tai selfiekeppi

Jos kalustoon halutaan panostaa enemmän, tarvitaan erillinen mikseri sekä mikrofoneja puhetta ja musiikkia varten. Kaksi tai kolme videokameraa mahdollistaa kuvakulmien vaihtelun, mikä tekee livelähetyksestä mielenkiintoisemman. Lisävaloilla minkä vain tilan saa riittävän valoisaksi kuvaamista varten, mutta niiden sijoittelu kannattaa miettiä tarkaan.

Voi olla järkevää aloittaa yksinkertaisella laitteistolla, ja hankkia lisää välineitä sitä mukaa kun kunnianhimo ja osaaminen kasvavat. Striimaaminen on lähtökohtaisesti hyvin helppoa, koska pienellä laitteistolla pääsee alkuun, eikä videota tarvitse osata sen kummemmin muokata. Striimin etuna on myös mahdollisuus vuorovaikutukseen katsojien kanssa chatin kautta. On kuitenkin tärkeää miettiä etukäteen, miten chatin moderointi hoidetaan. Verkossa jaossa olevaan videotallenteeseen kohdistuu striimiä enemmän odotuksia videon laadun suhteen, ja siksi sitä on hyvä editoida ainakin vähän. Yli 14 vuorokautta jaossa oleva videotallenne on myös tekstitettävä.

EDITOINTI PARANTAA VIDEOITA

Älypuhelimella kuvatun videon editoimiseen voi käyttää puhelimen ilmaista editointisovellusta, kuten Youcut, FilmoraGo ja iMovie (vain iOS). Puhelimella editoiminen on hankalampaa pienen ruudun takia, ja siksi se sopii paremmin vain yksinkertaisiin muokkauksiin. Tietokoneella peruseditointiin riittävät käyttöjärjestelmän mukana tulleet ohjelmat: Valokuvat-sovellus (Windows 10) tai iMovie (macOS). Jos editointia tehdään paljon, voi hankkia monipuolisemman maksullisen sovelluksen, esim. Adobe Premiere Pro. Ohjelmistot muuttuvat ja kehittyvät kaiken aikaa, kannattaa seurata välineiden kehitystä ja ver-
teilla käytettyjä ohjelmia kollegoiden kanssa.

Editoinnilla videosta voi saada paljon mielenkiintoisemman! Kirjan kannet tai muut esiteltävät asiat voi kuvata erikseen ja haastateltavasta voi kuvata videota kävelemässä kadulla tai istumassa kahviossa. Turhat sekunnit ottojen alusta ja lopusta voi leikata pois sekä lisätä videoon tekstiä, musiikkia tai puhetta.

Vinkki

KIRJASTOVEIKON VINKIT VIDEOTALLENTEISIIN JA STRIIMAUKSEEN

1. Sisältö on tärkein!
2. Älä satsaa heti tuhansia euroja, vaan katso mitä laitteita on saatavillasi nyt. Puhelimen tarjoama videokuva saattaa yllättää laadullaan varsinkin hyvässä valaistuksessa.
3. Pienellä rahalla saat puhelimeesi huomattavia parannuksia, kuten vakaamman kuvan ja paremman äänenlaadun.
4. Video- ja järjestelmäkamerat ovat askel monipuolisempaan kuvakerrontaan.
5. Valitse mielenkiintoinen kuvausympäristö (joka myös parhaimmillaan tukee sisältöä).
6. Suosi mahdollisuuksien mukaan luonnonvaloa. Erillisillä valaisimilla voi korjata huonoa valaistusta tai lähteä hakemaan dramaturgiaa tukevaa tunnelmaa.
7. Leikkaamalla lisäät mielenkiintoa videoihisi ja tarvittaessa synkkaat eri kuva- sekä äänilähteet keskenään. Sen opetteleminen kannattaa.
8. Ota pari ekstrakuva ympäristöstä esimerkiksi haastattelua tehdessä ja leikkaa ne haastattelun sekaan. Tämä lisää mielenkiintoa heti.
9. Leikkausohjelmilla saat lisättyä myös logoja, animaatioita, ym. kivaa kuvan päälle, mikä luo heti ammattimaisen tunnelman.
10. Tekemällä oppii. Usein tekijä itse on se kriittisin katsoja, ja muut eivät välttämättä edes huomaa asioita, joihin olet takertunut. Pyydä siis kaverilta mielipidettä, jos olet jumissa jälkityövaiheessa.
11. Hyväksy keskeneräisyytesi tekijänä ja luota, että seuraavasta tulee parempi!

Vinkit antoi av-koordinaattori
Veikko Korhonen Tampereen
kaupunginkirjastosta

VERKKOSISÄLTÖJEN TEKIJÄNOIKEUDET

Verkkosisältöjen Teosto-luvat saattavat tuottaa kirjastossa tapahtumien järjestäjille ylimääräistä päänvaivaa, etenkin jos tapahtumat sisältävät musiikkia. Kunnilla on yleensä Teoston kanssa vuosisopimus, joka sisältää musiikin käytön itse järjestetyissä tapahtumissa ja muussa toiminnassa kirjastotilassa. Sopimus ei kuitenkaan kata musiikin netti- ja somekäyttöä. Teostolla on erilaisia lupia striimaukseen ja tallenteiden jakamiseen alustoista ja jakelun kestosta riippuen. Jos videolla halutaan käyttää äänitemusiikkia, käyttöön tarvitaan lisäksi lupa myös äänitteen tuottajalta.

Teosto kehittää musiikin verkkokäytön lupa-paketteja sekä neuvottelee alustapalvelujen kanssa koko ajan, joten vallitsevat käytännöt kannattaa aina tarkistaa Teoston sivuilta.

Lue lisää: <https://www.teosto.fi>

HARJOITUS

**SOVELLA TAPAHTUMAN
MARKKINOINNIN VINKKEJÄ
JOHONKIN OMASSA KIRJASTOSSASI
JÄRJESTETTÄVÄÄN TAPAHTUMAAN.
ONKO TAPAHTUMALLA JOKIN
KOHDERYHMÄ?**

**MITKÄ VINKIT SOPIVAT
TOIMINTAANNE?**

Case

ODENSEN MUSIIKKIKIRJASTO TUKEE MUSIIKKIKULTTUURIA MONIPUOLISESTI

Tanskalaisen Odensen kaupungin musiikkikirjasto haluaa olla keskeinen toimija musiikillisessa ekosysteemissä – sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

ODENSEN KIRJASTON STRATEGIAT:

- Musiikillinen kasvihuone lapsille ja nuorille
- Fyysisen kokoelman esittely tapahtumien ja temaattisten projektien avulla
- Läheinen ja osallistava kommunikaatio kansalaisten ja kulttuuritoimijoiden kanssa
- Kokeileva ja innovatiivinen tapahtumien suunnittelu yhteistyökumppaneiden avulla

MUSIIKKIKIRJASTON PAIKKA KULTTUURISSESSA EKOSYSTEEMISSÄ

Odensen musiikkikirjaston kirjastonhoitaja Mads Led Behrend Rothin mukaan musiikkikirjaston rooli pitää miettiä uusiksi: digitaalisena aikana musiikkikirjaston tehtävänä ei ole niinkään taata pääsyä aineistoon, vaan tarjota välineitä musiikin ymmärtämiseen – mitä musiikki on, mistä se on tullut ja mihin se on menossa. Vaikka on siirrytty digitaaliseen ympäristöön, Odensessa halutaan, että musiikki pysyy tärkeänä osana ihmisten elämää.

Odensen kirjaston yksi tavoite on, että paikalliset asukkaat olisivat ylpeitä kirjastostaan ja osaisivat hyödyntää sitä eri tavoin. Kirjaston toteuttamat musiikkiprojektit halutaan sovittaa paikalliseen kulttuurimaisemaan. Sitä varten on tunnistettava kaupungin luovat toimijat ja mietittävä, miten kirjasto voisi tukea heitä. Osana tätä yritetään löytää ne kaupunkilaiset, joilla on hienoja ideoita ja jotka tarvitsevat tilan toteuttaakseen niitä. Kirjastossa yritetään nähdä, mitä kulttuurin puolia laiminlyödään juuri nyt, ja tukea niitä.

On tärkeää, ettei kirjasto lähde kilpailemaan muiden konserttipaikkojen kanssa tapahtumatuotannossa. Sen sijaan yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa mahdollistaa monet projektit. Yhteistyön on oltava molemmin puolin hyödyllistä ja kehittävää.

MUSIIKILLINEN KASVIHUONE LAPSILLE JA NUORILLE

Odensen musiikkikirjaston tiiminjohtaja Niels Markin kertoo, miten musiikkikirjastojen on tärkeää seurata ja ymmärtää lasten ja nuorten tarpeita. Odensessa halutaan tukea lasten ja nuorten musiikin kuuntelua ja omaa musiikin tekemistä. Lapsille on järjestetty työpajoja, joissa lapset tekevät kenttä-äänityksiä ulkoilmassa ja äänikollaaseja kirjastossa. Tarjolla on soittoharjoittelutila, jossa on paljon eri soittimia, äänitysstudio sekä konserttilava, jossa voi harjoitella esiintymistä. Odensen musiikkikonservatorion kanssa tehdään yhteistyötä mm. järjestämällä jokaviikkoinen konsertti, jonka esiintyjät ovat konservatorion opiskelijoita.

KOKOELMASTA EI OLE TINGITTÄ

Odensen kirjaston fyysinen aineistokokoelma on suuri Tanskan muihin kirjastoihin verrattuna, ja sitä myös kasvatetaan koko ajan lisäämällä siihen muista kirjastoista poistettua aineistoa. Odensen iso aineistokokoelma on herättänyt paljon kiinnostusta kansallisesti ja kansainvälisestikin. Pelkkä suuri kokoelma ei kuitenkaan nykyään riitä menestyksekkäälle kirjastolle. Sen sijaan, että aineistot nähdään vain lainattavina esineinä, näkökulma pitää siirtää sisältöihin.

Odensen kirjaston yksi päätavoitteista on pitää fyysinen kokoelma mielenkiintoisena tapahtumien ja työpajojen avulla. Jokainen aineistokokoelma sisältää lukuisia omia kokonaisuuksiaan, ”tarinoita” jotka pitää löytää ja tuoda esille. Näitä kokonaisuuksia voivat musiikkiaineistossa olla esim. naissäveltäjät tai unohdetut säveltäjät ja lajityypit. Yhteistyökumppanitkin otetaan mukaan kertomaan kokoelmista.

Takeover-tapahtumat

Takeover-konseptin tavoitteena on antaa paikallisten asukkaiden tuottaa kulttuuritoimintaa kirjastoon. Musiikkikirjastossa paikalliset taiteilijat ja muusikot ovat voineet käyttää kirjaston tilaa omien installaatioiden ja konserttien toteuttamiseen.

TAKEOVER #1: KRYSTAL PALADSET

Krystal Paladset -projekti toteutettiin yhteistyönä kirjaston ja kolmen funenilaisen musiikkiyhteisön välillä. Aluksi kirjasto oli yhteydessä mielenkiintoisiin taiteilijoihin ja artisteihin, jotka kutsuttiin "valtaamaan" kirjaston tilat. Taiteilijat saivat vapaat kädet kirjastossa. Esitykset sekoittivat performanssitaidetta, äänitaidetta, installaatioita ja popmusiikkia.

TAKEOVER #2: ÄÄNITAIDEFESTIVAALI "TINNITUS"

Funenin taideakatemian kanssa toteutettiin äänitaidefestivaali "Tinnitus", joka käsitteli ääntä osana nykytaidetta. Kaksipäiväinen festivaali sisälsi mm. feminististä runoutta, performansseja ja elektronisia improvisaatioita.

TAKEOVER #3: UNIKONSERTIT

Unikonsertti-tapahtumissa ihmiset kutsuttiin nukkumaan kirjastossa yön yli. DJ soitti musiikkia aamuun asti. Tarkoituksena oli näyttää ihmisille uusi musiikin kuuntelun tapa sekä esitellä ambient-musiikkia. Tapahtuma oli yhdistelmä meditaatiota, mindfulnessia ja ambientia.

TAKEOVER #4: EX-EASTER ISLAND HEAD -TRIO

Ex-Easter Island Head on brittiläinen kokeellisen musiikin yhtye, jonka muusikot tekevät yhteistyötä ihmisten kanssa ympäri maailmaa. Odensen musiikkikirjaston työpajassa kaupunkilaiset pääsivät soittamaan kokeellista musiikkia Ex-Easter Island Headin jäsenten ohjauksessa. Osa osallistujista ei ollut aikaisemmin soittanut mitään soitinta. Projektin lopuksi pidettiin iso konsertti, jossa esitettiin 30 minuutin mittainen musiikkiteos odensealaisessa teatterissa.

AVOIMEN KUUNTELUN AKADEMIA (AKADEMIET FOR ÅBEN LYTNING)

Avoimen kuuntelun akademia on jatkuva yhteisprojekti, johon pyydettiin mukaan kirjaston hyviä yhteistyökumppaneita. Mukana ovat Odensen teatteri, kulttuuritalo, taideakatemia, paikallinen sanomalehti ja sinfoniaorkesteri. Projektin tarkoituksena on tuoda esiin unohdettuja tai laiminlyötyjä musiikkikulttuurin puolia sekä tarjota tila, jossa ihmiset voivat kuulla kokeellista musiikkia ja tutustua nykytaiteeseen, ilman ennakotietoja kokeellisesta kulttuurista.

Konserttien lisäksi Avoimen kuuntelun akademia järjestää yhteisöllisiä työpajoja ja performanssiesityksiä. Myös nykymusiikin historiallinen konteksti tuodaan esille. Esiintyvät taiteilijat suunnittelevat itse esitettävän ohjelman, ja kirjasto tarjoaa tilan ja mahdollistaa ideoiden toteuttamisen.

7

KIRJASTO
oppimisen tukena

Kirjasto oppimisen tukena

7

Kehittymisen ja oppimisen edistäminen on yksi nykyaikaisen kirjaston keskeisistä tehtävistä. Kirjaston aineisto mahdollistaa itsessään on omaehtoisen oppimisen, jota tukevat osaltaan myös uudenlaiset lainattavat aineistot, kuten soittimet ja äänityslaitteet. Kirjasto voi myös tarjota asiakkaiden käyttöön erilaisia musiikin oppimiseen soveltuvia tiloja ja laitteita, kuten työskentelytiloja yhdelle ihmiselle tai isommalle joukolle, soitto- ja kuunteluhuoneita, äänitysstudioita, digipianoja ja muita kirjastossa käytettäviä soittimia, elektronisen musiikin tekoon soveltuvia laitteistoja sekä miksaamiseen ja nuotinkirjoitukseen käytettäviä tietokoneohjelmistoja.

Kirjastolaki velvoittaa kirjastoja tarjoamaan ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Musiikkikirjaston pedagoginen toiminta tekee osaltaan kirjaston musiikkiaineistoja ja palveluja saavutettaviksi.

MUSIIKKIHETKIÄ KOULULAISILLE

Aiemmin kirjastojen pedagoginen toiminta on keskittynyt kouluyhteistyöhön ja painottunut kirjavinkkaukseen ja tiedonhankintataitoihin. Myös musiikkivinkkauksia ja musiikkihetkiä on luontevaa tarjota kouluille: musiikinopettajat tarttuvat mielellään tarjoukseen korvata oppitunti kirjaston tarjoamalla opetustuokiolla. Kouluille tarjottava musiikin pedagoginen toiminta voi osaltaan auttaa saamaan nuorempia ikäryhmiä musiikkikirjaston asiakkaiksi.

MUSIIKKIHETKI TAI - VINKKAUS VOI SISÄLTÄÄ

- opetuksellista sisältöä, musiikinhistoriaa, eri genrejä jne.
- analyyttistä musiikin kuuntelua
- kirjaston fyysisiin ja digitaalisiin musiikkiaineistoihin tutustumista
- kirjaston tarjoamiin palveluihin, esim. tietopalveluun ja soittohuoneeseen tutustumista

Vinkki

Musiikkivinkkauksen kesto on 45 minuuttia eli yksi oppitunti. Ryhmiä on otettu kaksi päivässä, ensimmäinen klo 9–9.45 ja toinen 10–10.45. Yhtä vinkkausta on vetämässä aina kaksi vinkkaajaa. Vinkkaukset on yleensä pidetty musiikkiosastolla, aineiston ja palvelujen keskellä. Lapset on haluttu tuoda luentosalin sijaan musiikkiosastolle, jossa tunnelmakin on viihtyisämpi, ja aineistojen, musiikkihuoneiden ja tietopalvelun esitteleminen on helpompaa. Lisäksi muut asiakkaat pääsevät näkemään kirjastotyön tämänkin puolen.

Koululaisvinkkausten alkaessa vuonna 2013 musiikkiosastolle oli hankittu kannettava äänentoistolaitteisto, johon kuului kaksi kaiutinta, mikseri, CD-soitin ja mikrofonia. Lisäksi käytettiin videotykkiä, jolla kartta ja videot heijastettiin nähtäväksi valkokankaalle. Vinkkaava työpari kasasi aamulla PA-laitteet ennen vinkkauksen alkua. Tällä setillä pärjättiin pitkään, kunnes Metson remontin yhteydessä saatiin musiikkiosastolle kiinteä äänentoisto.

Vinkkauksesta haluttiin alun alkaen vuorovaikutteista, niin että lapset pääsevät vaikuttamaan tapahtumien kulkuun. Ensimmäisissä vinkkauksissa vinkattavat aiheet arvottiin onnenpyörää pyöryttämällä, myöhemmin hankittiin pallomeren palloja, joihin kuhunkin on kirjoitettu yksi aihe ja joita lapset saavat nostaa merimiessäkistä. Aiheista ehditään käsitellä yhden vinkkauksen aikana vain noin puolet, ja siksi oppilaat saavat lähtiessään monisteen, jossa on kaikki musiikkiesimerkit. Vinkkaus koostuu ”moduuleista”, ja yhden aiheen käsittelyyn menee n. 2–5 minuuttia. Vinkkauksen kestoa siis on helppo kontrolloida.

LASTEN ANNETAAN OSALLISTUA MM.

- antamalla lasten arpoa käsiteltävät aiheet
- esittämällä kysymyksiä ryhmälle, ottamalla mukaan keskusteluun ja antamalla kertoa omista kokemuksista
- peilaamalla aiheita lasten omiin kokemuksiin ja elämänpäiiriin
- soittimia kokeiluttamalla

Esimerkiksi kantele-aiheen tullessa laitetaan kiertämään musiikkiosaston lainattava kantele. Kun puhutaan musiikin harrastamisesta, lapset saavat kokeilla ukulelea.

Jokainen vinkkauksessa käsiteltävä aihe sisältää pienen puhutun johdannon sekä yhden tai useamman musiikinäytteen. Puheen määrä on yritetty pitää kohtalaisena, musiikki on keskiössä. Luennoimisen sijaan kerrotaan aiheesta mielenkiintoinen tarina tai ajatuksia herättäviä yksityiskohtia. Musiikkia soitetään CD-levyltä tai katsotaan pätkiä Yle Areenan videoista. Samalla esitellään fyysistä aineistoa, musiikkiaineiston eri formaatteja ja musiikkiosaston palveluita.

VINKKAUKSESSA KÄSITELTÄVIÄ ASIOITA:

- eri musiikkigenret: populaarimusiikin alalajit, klassinen, kansanmusiikki
- elokuva- ja pelimusiikki
- musiikin harrastaminen ja musiikki ammattina
- erilaiset soittimet
- eri musiikkikulttuurit ja monikulttuurisuus
- muut musiikin ilmiöt, esim. fanitus

Vinkki

KAIKENIKÄISET OPPIJAT

Nykyään pedagogista toimintaa tarjotaan elinikäisen oppimisen näkökulmasta muillekin ikäryhmille. Elinikäisen oppimisen tavoitteena voi olla oman minän kehittäminen, henkinen kasvu tai harrastukseen liittyvän osaamisen kehittäminen. (Haapala 2015)

Kirjastojen kaikille avoimia, pedagogisia yleisötilaisuuksia ovat esimerkiksi työpajat, joissa opetellaan yhdessä uutta taitoa. Työpajan aiheena voi olla vaikkapa jokin soittimen soitto tai laulaminen, nuottien oppiminen tai musiikkiteknologian käyttö. Työpajat voivat tähdätä myös uuden musiikin tuottamiseen liittyen esim. laulun tekemiseen tai äänittämiseen.

Uuden taidon oppimiseen keskittyvissä pajoissa on hyvä olla ohjaaja, joka voi olla kirjaston työntekijä, ulkopuolinen palkattu ammattilainen tai innostunut vapaaehtoinen. Monissa kirjastoissa on onnistuneesti järjestetty ukulelepajoja, joissa on opeteltu yhdessä soittimen alkeita ulkopuolisen vetäjän johdolla.

Musiikin kuuntelupiirit ovat yhteisöllisiä tilaisuuksia, joissa kirjaston asiakkaat ja henkilökunta toimivat tasavertaisina oppijoina ja asiantuntijoina. Kuuntelupiirissä kuunnellaan yhdessä yksi levy tai valikoima kappaleita, joista keskustellaan yhdessä. Jokainen voi kuvailla ja analysoida musiikkia omista lähtökohdistaan. Kuunneltavan musiikin voi valita piiriä vetävä kirjastolainen, mutta yhtä hyvin myös joku muu ryhmän jäsenistä. Esim. ikäihmisten kuuntelupiirissä kukin osallistuja voi vuorotellen valita omaa suosikkimusiikkiaan.

Yhteislaulutilaisuuksia on järjestetty kirjastoissa jo pitkään ja ne ovatkin yleensä hyvin suosittuja. Yhteislaulut, karaoket ja jamit ovat kivoja tapahtumia, jos vetäjä vain löytyy. Karaokea järjestettäessä pitää varmistaa, että videolevyillä on julkinen esitysoikeus. Musiikkiaiheet luennot sopivat myös hyvin kirjastoon.

OSAAMINEN MUUTTUU - JA SYVENEEE

Sen lisäksi, että asiakkaille tarjotaan pedagogista toimintaa, myös työntekijät ovat muuttuvassa maailmassa tilanteessa, jossa osaamista

pitää voida kehittää ja päivittää. Henkilökunnan oppimistarpeet ovat tilannekohtaisia ja yksilöllisiä. Kirjaston työntekijöillä luultavasti on keskimääräistä paremmat taidot tiedonlähteiden löytämiseen ja itsenäiseen opiskeluun. Järjestetyt koulutustilaisuudet tarjoavat kuitenkin myös mahdollisuuden vertaisoppimiseen ja kokemuksen vaihtoon. On tärkeää, että osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen on varattu aikaa myös työvuorosunnittelun tasolla.

Kollegoilta voi oppia paljon. Isossa organisaatiossa työskentelevät löytävät helposti auttajia työkalvereiden joukosta. Yksin työskentelevän olisikin hyvä pyrkiä muodostamaan yhteistyöverkostoja, joista saa apua tai keskustelukavereita ongelman tullessa.

Koulutusta kirjastojen henkilökunnalle järjestää mm. alueellinen kehittämistehtävä. Tilaisuuksien kouluttaja voi olla ulkopuolinen asiantuntija, mutta usein paras asiantuntemus voi löytyä omasta organisaatiosta. Esimerkiksi AkePiken järjestämissä Musiikin valinnat -tilaisuuksissa Pirkanmaan ja Keski-Suomen kuntien kirjastolaiset esittelevät vuoden aikana ilmestyneitä kiinnostavimpia musiikkiaineistoja.

Kirjaston tarjoamat pedagogiset musiikkipalvelut edellyttävät henkilöstöltä uudenlaista osaamista, mikä voi myös vaikuttaa rekrytointeihin: uuden työntekijän valinnassa saatetaan painottaa kirjastoalan osaamisen sijaan musiikkipedagogista osaamista.

”Kirjastotyö vaatii nykyisin sellaista osaamista, jota vielä parikymmentä vuotta sitten ei osattu ajatellakaan. Koulutus ei voi antaa kaikkia tarvittavia taitoja. Silloin oleellista on ymmärtää oman ammattitaidon jatkuvan kehittämisen välttämättömyys. Esim. musiikkikirjastotyössä tarvittavaa osaamista voi joutua hankkimaan monesta paikasta ja luomaan itse. Siksi eräs tärkeimpiä taitoja, joita erityisesti musiikkikirjastotyössä tarvitaan, on muuttumisen taito. Uteliaisuus elämää ja uusia asioita kohtaan on myös erinomainen ominaisuus niin musiikkikirjastotyössä kuin kirjastoammatillisella yleensäkin.”

(AKEPiKe-AKEpampas-musakysely 2021)

ESPOON KAUPUNGINKIRJASTOSSA YHTEISÖLLINEN MUSISOINTI ON MUSIIKKIPALVELUIDEN KESKIÖSSÄ

Musiikkiaineiston lainauslukujen laskiessa Espoon kaupunginkirjastossa on rohkeasti lähdetty tarjoamaan pedagogisia musiikkipalveluita perinteisen kirjastotoiminnan rinnalla. Samaan aikaan Espoon kaupunginkirjastossa tehtiin päätös panostaa pedagogiseen kirjastotyöhön laajemmaltikin: kirjastovirkailijoista tuli kirjastoneuvoja ja kirjastonhoitajien nimekkeet muutettiin kirjastopedagogeiksi. Musiikkipalveluiden painopiste on osallistamisessa ja pedagogiikassa, ei konserttien järjestämisessä.

Musiikkipedagogi Sakari Heikan mukaan musiikkiryhmät aloitettiin vuonna 2016 yhdellä ukuleleryhmällä, jonka saavuttama suosio kannusti perustamaan pian lisää ryhmiä myös muille soittimille. Aluksi kokeiltiin monia erilaisia konsepteja, jotka kaikki eivät menestyneet. Oli kuitenkin tärkeää päästä oppimaan yrityksen ja erehdyksen kautta. Nyt musiikkiryhmät on vakiinnutettu osaksi kirjaston palveluja.

Musiikkiryhmät sopivat kirjastoon hyvin, koska kirjaston tila on tasa-arvoinen: ryhmiin tulee laajalti ihmisiä eri taustoista ja yhteiskuntaluokista. Yhdessä soittaminen lisää tutkitusti hyvinvointia, ja musiikkiryhmät tarjoavat matalan kynnyksen soittamisen aloittamiseen. Ryhmät voivat kokoontua itsenäisestikin, jolloin kirjasto ainoastaan tarjoaa tilan harrastukselle. Muista musiikkiryhmiä tarjoavista palveluista kirjasto eroaa ainakin maksuttomuudella ja matalalla kynnyksellä – mukaan voi tulla tauonkin jälkeen, eikä harrastus ole tavoitteellinen. Soittotilannetta voidaan muokata osallistujien jaksamisen ja haluamisen mukaan.

Musiikkiryhmien vetäjänä toimii yksi kirjaston palveluksessa oleva musiikkipedagogi sekä satunnaisesti musiikkipedagogian ammattilaisia kirjaston ulkopuolelta. Myös ne kirjaston työntekijät, joilla on musiikillisia taitoja ja

halua jakaa osaamistaan, voivat toimia ryhmien vetäjinä. Monet ryhmistä kokoontuvat viikoittain. Suosituimpia ovat ukuleleryhmät, ja rumpujameissa soitetaan djembejä ja muita käsillä soitettavia perkussiosoitimia. Yhteislaulutilaisuuksia on järjestetty kirjastoissa ja palvelukodeissa, joissa on myös käynyt ukuleleryhmiä esiintymässä. Open stage – avoin bändisoiton jamiryhmä tarjoaa soittimet, tilan ja vetäjän bändisoittamiseen ja jamitteluun. Yksittäisissä Soitin tutuksi -pajoissa tutustutaan johonkin soittimeen tai musiikin tyylilajiin. Lapsille on tarjolla yhdistetty musiikki- ja liikuntaryhmä 7–12-vuotiaille.

Korona-aikana ryhmien toiminta kirjastoissa keskeytyi tai siirtyi verkkoon. Monet ryhmät ovat toimineet Skype-yhteydellä tai Facebook Livessä. Lisäksi Heikka on tehnyt YouTubeen ukulelen alkeita opettavan videosarjan sekä muita opetusvideoita.

Espoon kirjastoissa musiikki saa soida. Kirjastoihin on suunniteltu tiloja yhteisölliselle musisoimiselle. Musiikkitiloihin on hankittu verhoja, mukavia tuoleja ja mattoja, jotta ne olisivat mahdollisimman viihtyisiä. Tilat ovat puoliavoimia, jolloin muut asiakkaat voivat nähdä ja kuulla mitä tapahtuu – ja vaikka liittyä mukaan!

HATTUSET LAULATTA JA SOITATTA LAPSIA

Hattuset on Espoon kaupunginkirjaston musiikkihetki, jonka kohderyhmänä ovat kaikenikäiset lapset. Musiikkihetkiä järjestetään kirjastossa viikoittain, ja avoimien hetkien lisäksi kirjastoon kutsutaan ryhmiä päiväkodeista ja kouluista. Hattusiin pääsevät esiintymään kaikki halukkaat kirjastolaiset, erityisiä osaamisvaatimuksia ei ole. Toiminta on työyhteisöä kehittävää ja pelisilmä kehittyvä lasten kanssa toimiessa.

Hattuset-musiikkihetket eivät ole perinteisiä esiintymisiä, vaan osallistavaa toimintaa matalalla kynnyksellä. Lapset otetaan mukaan musisointiin: he mm. saavat soittaa

soittimia, esim. rytmimunia ja helistimiä yhdessä yhtyeen kanssa. Musiikkihetket ovat moniarvoisia, ja lauluja lauletaan suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi, osaamisen mukaan myös muilla kielillä. Hattuset tarjoaa perheille ilmaisen, helpon väylän kulttuurin pariin.

Lähteet:

Sakari Heikka & Magnus Weckström. Toiminnalliset musiikkipalvelut ja lasten musiikkikonseptit Espoossa. Esitys Ääniä tulevaisuudesta -oppimispäivässä 23.9.2020.

Éva Kelemen & Sakari Heikka. Toiminnalliset musiikkipalvelut Espoon kaupunginkirjastossa. https://uudenmaankirjastot.fi/wp-content/uploads/2019/02/kelemen_heikka_26022019.pdf

POHDITTAVAA

MITÄ UUSIA TYÖTEHTÄVIÄ
MUSIIKKIKIRJASTOISSA VOISI OLLA?
MINKÄLAISTA UUTTA OSAAMISTA
TARVITAAN?

8

*AVOIMIN MIELIN
verkostoitumaan*

Avoimin mielin verkostoitumaan

8

Yhteistyön avulla voidaan kirjastossa tarjota asiakkaille sisältöjä ja palveluja, joita ei omilla resursseilla pystyttäisi toteuttamaan. Kirjastoammattilaisten välisellä yhteistyöllä jaetaan osaamista, sisältöjä ja innovaatioita ja vähennetään päällekkäisen työn tekemistä. Kirjaston ulkopuolisten toimijoiden avulla voidaan tarjota monipuolisia sisältöjä, tavoittaa uusia käyttäjiä ja saada tietoa toiminnan tueksi. Parhaimmillaan yhdessä tekeminen hyödyttää kaikkia osapuolia ja tuottaa synergiaetuja. Kumppaneita löytää parhaiten rohkeasti kysymällä, silloin saattaa yllätyä iloisesti!

Kun hyvä yhteistyö on kerran saatu käyntiin, on järkevää panostaa sen jatkumiseen. Säännöllisesti järjestettävissä palaverissa voidaan yhdessä ideoida tulevia yhteistyökuvioita ja taata toiminnan jatkuminen.

ONNISTUNEEN KUMPPANUUDEN TAUSTALLA

- sitoutuminen
- avoimuus
- molemmat voittavat
- kulttuurien samankaltaisuus
- yhteinen ymmärrys
- henkilökohtaiset suhteet
- säännölliset kokoukset
- yhteiset tilat / henkilökunta

EPÄONNISTUMISEN TEKIJÖITÄ

- yhteistyö ei hyödytä kaikkia osapuolia tasapuolisesti
- yhteydenpitoa ei ole tarpeeksi tai se on satunnaista
- heikko vuorovaikutus
- resurssipula

Lähde: Lindberg, Pirkko (2014). Kumppanuus Suomen yleisissä kirjastoissa.

KOLLEGA – PARAS KUMPPANI

Hyödyllisimmät yhteistyökumppanuudet löytyvät usein oman organisaation sisältä. Pienessä kirjastossa koko henkilökunnan sitoutuminen yhteisiin projekteihin tapahtuu luontevasti, mutta isommissa kirjastoissa vuorovaikutuksen puute eri osastojen tai yksiköiden välillä voi olla yhteistyön este. Viralliset työryhmät saattavat kangistaa kanssakäymisen, aamukahvihetki tai ideariihä voi toimia paremmin luovaan ideoimiseen (Almgren & Jokitalo 2010).

TUNNISTA, MINKÄLAISTA OSAAMISTA OMASSA ORGANISAATIOSSASI ON:

- Pystyisikö muiden työntekijöiden ammatillista osaamista hyödyntämään yhteistyön muodossa?
- Lasten- ja nuortenkirjastotyöhön erikoistuneet apuun, kun mietitään miten musiikkikirjasto tavoittaisi nuorempia ikäryhmiä!
- Jos kirjastossa on kotipalveluosasto, löytyisikö sieltä ideoita ikäihmisille suunnatuille musiikkipalveluille?
- Aineistonäyttelyihin, vinkkauksiin ja tapahtumiin saa uusia näkökulmia, kun mukana tekemässä on eri aihepiireihin erikoistuneita työntekijöitä.
- Onko työpaikalla työntekijöiden kiinnostuksiin ja harrastuksiin liittyvää osaamista?
- Musiikkidiggari kokoaa soittolistoja Spotifyhin.
- Kitaransoittoa harrastava työntekijä järjestää jamisession kirjastossa.
- Uudella työntekijällä on tuoreita näkökulmia somekanavien päivityksiin.

TIIMIMUOTOISEEN ORGANISAATIOON SIIRTYMINEN ON AUTTANUT LISÄÄMÄÄN OSASTORAJAT YLITTÄVÄÄ YHTEISTYÖTÄ YLÖJÄRVEN KIRJASTOSSA: MUSIIKKITIIMIIN PÄÄSIVÄT KAIKKI HALUKKAAT JA TIIMIN TOIMINTA ON SUJUNUT HYVIN.

Kuntarajat ylittävää kirjastojen välistä yhteistyötä on tehty eniten kirjastokimppojen sisällä ja kehittämiskirjastotoiminnan myötä myös kimppojen välillä. Esimerkiksi PIKI-kimppan sisällä verkkokirjaston sisältösivut on toteutettu onnistuneesti alueen kirjastojen välisenä yhteistyönä. Lasten- ja nuortenkirjastotyön sektorilla Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueiden lanu-tiimi suunnittelee koulutuksia ja pyrkii lisäämään alueiden välistä yhteistyötä (Hietanen 2019). Myös musiikkikirjastotyötä tekevät kaipaavat säännöllisiä yhteistyömuotoja sekä toimivia kanavia osaamisen ja sisältöjen jakamiseen. Erityisesti pienet kirjastot toivovat tukea isommilta, mikä tuli esille musiikkihankkeen kyselyssäkin. Lanu-kirjastojen viitoittamat yhteistyön muodot saattaisivat toimia meilläkin. Voisivatko alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot olla apuna musiikkikirjastotyötä tekevien yhteistyön kehittämisessä?

Koronapandemian myötä monet kirjastot ovat alkaneet striimata tapahtumiaan nettiin. Livelähetyksiä voivat kaikki hyödyntää, esim. näyttämällä lähetyksen omassa kirjastossa valkokankaalta tai jakamalla sen omiin somekanaviin. Muutenkin kannattaa tutustua kirjastojen verkossa jakamiin materiaaleihin ja hyödyntää ja jakaa niitä omissa kanavissa. Esim. tietyn aiheen mukaan kootusta kuunteluvinkkilistasta asiakas saa yhtä paljon hyötyä riippumatta siitä, onko sen tehnyt oman vai jonkin toisen kirjaston ammattilainen. Myös tapahtumien järjestämisessä voidaan saada etua yhteistyöstä, jos sama artisti konsertoi useammassa kirjastossa ja kustannukset jaetaan.

Pirkanmaan musiikkiopiston soitinesittely kirjastossa.

Tampere Biennalen kanssa toteutettu elektronisen musiikin työpaja Metsossa 28.3.2018.

YLÖJÄRVEN KAUPUNGINKIRJASTON NELIHENKINEN MUSIIKKIPALVELUIDEN TIIMI VIERAILI TUTUSTUMASSA TAMPEREEN PÄÄKIRJASTO METSON MUSIIKKIOSASTOON 27.8.2021. Tässä joitain mieleen jääneitä huomioita:

”Mielikuva ennen käyntiä oli ollut hieman erilainen, jotenkin ”suureellisempi” kuin mitä todellisuus oli, esimerkiksi musiikkihuoneen/-studion kuvittelimme isommaksi kuin mitä se lopulta oli. Samaten siinä paikan päällä tuntui hämmästyttävältä, että Metso Live toteutetaan keskellä musiikkiosastoa ja tarvittava tila luodaan yksinkertaisesti vain hyllyjä siirtämällä. Musiikkihuoneet ja live-esitykset eivät siis olekaan jossakin erillisessä, laajemmassa tilassa. Tämän todellisuuden avautuminen oli silmiä avaavaa ja myös erittäin lohdullista, koska siinä näki, ettei puitteiden tarvitse olla suuret ja silti pystyy saamaan aikaan todella hienon näköisen lopputuloksen, jos siihen vain on halua, toimintatarmoa ja taitoa.

Katselimme tiimin kanssa vierailun aikana mielenkiinnolla kaikenlaisia ihan arkiakin yksityiskohtia osin sillä silmällä, mitä voisimme omalla musiikkiosastollamme hyödyntää: esimerkiksi miten uutuudet ja lainasoittimet oli aseteltu esille (eli kitarat yms. sijoitettuina ihan vaan soittihuoneen oven viereen, piensoittimet puolestaan vitriiniin), miten äänieristys oli tehty soittihuoneessa ja millaista laitteistoa soittihuoneessa oli sekä miten ulkomainen ja kotimainen pop/rock oli sijoitettu erilleen toisistaan ja merkitty.

Silmät seurasivat myös sitä, miten kokonaisuus eli eri osastot, hyllyt, tiski, musiikkihuoneet jne. sijoittuivat toisiinsa nähden, miten luokat oli merkitty hyllyihin ja paljonko asiakkaita kävi vierailun aikana.

Hyviä ideoita olivat muun muassa musalehdet diginä osaston tietokoneelta ja se, että vip-pi-CD:t olivat alakerrassa yhdessä vippikirjojen kanssa. Myös hyllyjen päädyissä olevat näyttelyt olivat mukavia, etenkin artistien tekemät suositukset.

Pientä ihmetystä herätti, että uutuushyllyssä ei ollut ”uutuudet”-merkintää eli joutui hetken etsimään, missä uutuudet ovat esillä.

Ajatuksia herätti, miten iso pala osastosta oli lohkaistu uutta isompaa studiotilaa varten, ja miten se kuvastaa erittäin hyvin musiikkikirjaston tätä hetkeä ja sen tarpeita.”

KUNNAN KULTTUURIORGANISAATIOT JA MUSIIKKIOPPILAITOKSET

Kunnat järjestävät lakisääteisesti kulttuuri-toimintaa, jonka tulee mm. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse tai yhteistyössä toisten kuntien tai yksityisen sektorin kanssa. Kunnan kulttuuritoimesta saattaa löytyä hyviä kumppaneita kirjastolle. Esimerkiksi teatterit, orkesterit ja museot voivat innostua yhteistyöstä. Kirjasto voi toimia tapahtumapaikkana, ja kunnan järjestämiä kulttuuripalveluja voidaan esitellä ja mainostaa kirjastossa ja somekanavilla. Vastavuoroisesti kirjaston palveluja voidaan nostaa esiin muissa kunnan kulttuuritapahtumissa.

Kuntien lakisääteiseen tehtävään kuuluu myös kulttuurin ja taiteen harrastamisen edistäminen. Suomessa on 177 kansalaisopistoa, jotka tarjoavat opetusta kaikkien kuntien alueella. Kansalaisopistojen opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä. Tarjotuista kursseista viidennes on musiikin opetussisältöjä. (Kansalaisopistojen liitto KoL.) Kansalaisopistojen lisäksi myös yksityiset oppilaitokset ja musiikkikoulut tarjoavat musiikin opetusta monenikäisille.

YHTEISTYÖIDEOITA:

- Oppilaitokset saattavat mielellään tulla esittelemään toimintaansa kirjastoon.
- Soitinesittelyissä lapset saavat mahdollisuuden tutustua eri soittimiin ja kuulla musiikin harrastamismahdollisuuksista.
- Kirjasto voi tarjota musiikkiopiston opiskelijoille mahdollisuuden esiintyä kirjastotilassa tai tuottaa musiikkiin liittyviä työpajoja.
- Kansalaisopiston opettaja voi järjestää kirjastossa kurssiinsa liittyvän ja sitä mainostavan työpajan.
- Kansalaisopiston tai musiikkiopiston opetusryhmille voidaan tarjota vinkkauksia kirjaston aineistoista ja palveluista sekä musiikin tiedonhaun opetusta.

**JYVÄSKYLÄSSÄ
KAUPUNGINORKESTERIN
MUUSIKOT OVAT
KONSERTOINEET
KIRJASTOISSA PIENEMMILLÄ
KOKOONPANOILLA, JA
KIRJASTON POP UP -PISTE
ON VIERAILLUT ORKESTERIN
KONSERTEISSA.**

YHTEISTYÖTÄ KAUPALLISTEN TOIMIJOIDEN KANSSA

Viime vuosina kirjastoissa on lisääntynyt yhteistyö kaupallisten toimijoiden kanssa, mitä vanhastaan on toiminnassa vierastettu. Kirjasto on haluttu pitää paikkana, jossa säätyään yhteiskunnassamme joka suunnalta vyöryvältä mainonnalta. Yritysten kanssa yhteistyötä tehtäessä onkin aina syytä punnita tarkkaan hyödyt ja haitat. Uutuusjulkaisujen tai konserttilippujen arvonnat ovat hyvä esimerkki toiminnasta, joka tarjoaa yritykselle näkyvyyttä, mutta jota ei kuitenkaan yleensä koeta häiritseväksi mainostamisena. Kaupalliset toimijat voivat myös olla avuksi sisältöjen ja tapahtumien tuottamisessa vastineeksi näkyvyydestä, esim. keikkapaikka saattaa järjestää mielenkiintoisen artistin kirjastoon haastateltavaksi. Yritysten kanssa toimittaessa on aina syytä varmistaa, että yhteistyö tuottaa hyödyttää kuntalaisia tasapuolisesti, eikä siis esimerkiksi ole suunnattu vain yrityksen haarukoimalle maksukykyiselle kohderyhmälle.

Uuden yhteistyökuvion ehdottaminen voi tuntua vaivaannuttavalta, jos siitä ei ole mahdollista tarjota rahallista korvausta. Turha vaatimattomuus kannattaa unohtaa, sillä kirjastolla on tarjottavana monenlaista etua yhteistyöstä. Liike-elämän toimijat arvostavat kirjaston tuomaa näkyvyyttä sekä kirjaston hyvää mainetta.

YHTEISTYÖ KIRJASTON KANSSA HYÖDYTTÄÄ YRITYKSIÄ

- kontakteja uusiin asiakasryhmiin
 - kirjaston käyttäjäkunta on laaja
- näkyvyyttä kirjastossa
 - julisteet
 - aineistonäyttelyt
- näkyvyyttä verkkokirjastossa ja somekanavilla
 - lippuarvonnat
 - yhdessä toteutetut sisällöt, esim. haastattelut ja suositellut
- kirjaston näkyvyys yhteistyökumppanin tiloissa tai tapahtumassa
- pop up -kirjasto mukana kumppanin tapahtumassa
- kirjaston arvojen ja arvostuksen jakaminen
 - kirjastot ovat suomalaisten keskuudessa hyvin arvostettuja
 - yhteistyökumppaneiksi kannattaa valita tahoja, jotka jakavat kirjaston perusarvot

Tampereen vanhan musiikin ystävät ry konsertoi Metsossa 29.11.2018.

E-PALVELUNTARJOAJA YHTEISTYÖKUMPPANINA: ROCKWAY-TEEMAVIIKKO PIKE-ALUEELLA 4.-10.10.2021

E-aineistojen näkyvyyttä kirjastotiloissa ja somessa voidaan yleisesti ottaen kehittää. Lisäksi e-aineistopalveluntarjoajat saattavat olla kiinnostuneita yhteistempauksiin. Näiden kahden havainnon pohjalta PiKen digitiimissä alettiin keväällä 2021 pohtia Pirkkanmaan ja Keski-Suomen tasoisten yhteisten e-aineistoviiikkojen mahdollisuuksia.

Pohdimme aluksi, mitkä e-aineistot löytyvät PIKI- ja Keski-kirjastokimppojen valikoimista. Tämän jälkeen kutsuimme koolle kimppojen e-aineistovastaavia ja pohdimme, minkälaisia kokemuksia aikaisemmista tempauksista on kerätty. Kirjastolaisten keskustelujen jälkeen otimme yhteyttä kolmeen e-palveluntarjoajaan yhteistyön merkeissä.

Itselläni on kokemuksia yhteistyöstä Rockwayn kanssa jo Metson musiikkiosaston ajoilta. Pidän siitä, että soitonopetuspalvelun puolella on oltu aina innostuneita kokeiluihin. Kaupallisten toimijoiden ja kirjastojen välinen yhteistyö on monella tavalla kiehtovaa. Yhteismarkkinointi löytää uusia asiakkaita ja moninaisten intressien sovittamisessa edellytetään myös tuoreita ratkaisuja.

Rockway-teemaviikolla PIKI- ja Keski-kirjastojen valikoimat kasvoivat kattamaan palvelun kaikki kurssit rajatun ajan. Lisäksi innostimme ja rohkaisimme henkilöstöä jakamaan vinkkejä ja tarinoita somessa. Henkilöstön digiosaamisen ja kokeilun näkökulma on tärkeä: vain sen avulla e-aineistojen näkyvyys voi todella kasvaa kirjastoissa.

Jarkko Rikkilä, koordinaattori, AkePike

ASIAKAS ON MYÖS YHTEISTYÖKUMPPANI

Aktiivisen kansalaisuuden edistäminen on yksi kirjaston perustehtävistä. Kirjastotyössä näkökulman olisikin hyvä muuttua niin, ettei asiakasta nähdä enää vain palveluiden kohteena vaan myös aktiivisena toimijana. Asiakkaat voidaan ottaa mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen sekä sisältöjen tuottamisen avuksi.

ASIAKKAAT MUKAAN KEHITTÄMISEEN:

- Palautteita kerätään kirjastotilassa palautelomakkeilla.
- Myös verkossa on mahdollisuus jättää palautetta.
- Kirjastossa on post-it-lapuilla annettaville palautteille varattu seinä tai ilmoitustaulu.
- Palautteita pyydetään ja jaetaan sosiaalisen median kanavilla.
- Asiakasraati otetaan mukaan uuden palvelun kehittämiseen ja käyttöönottoon.

ASIAKKAAT MUKAAN SISÄLTÖJEN TUOTTAMISEEN:

- Alueen aktiiviset asukkaat tuottavat musiikkiesityksiä asiakkaiden illassa.
- Paikalliset yhteisöt esittelevät toimintaansa kirjastossa.
- Jonkin aihepiirin hyvin tunteva asiakas pitää luennon kirjastossa.
- Asiakkaat kirjoittavat aineistosuositteluja verkkokirjastossa tai somekanavilla.

HARJOITUS

MITEN ASIAKKAAT VOIDAAN OTTAA MUKAAN MUSIIKKIPALVELUIDEN KEHITTÄMISEEN KIRJASTOSSASI? KEKSI MAHDOLLISIMMAN MONTA TAPAA.

”USEIN KÄYKIN NIIN, ETTÄ KUN KIRJASTO AVAA OVENSA JA LÄHTEE TUTUSTUMAAN ALUEENSA TOIMIJOIHIN JA ASUKKAISIIN AKTIIVISESTI, VERKOSTOITUMINEN TAPAHTUU KUIN ITSESTÄÄN.”
(COTTIER & OLLIKAINEN 2021)

HARJOITUS

LISTAA ALLE, MITÄ SOPIVIA YHTEISTYÖKUMPPANEITA ALUEELTASI SAATAISI LÖYTÄÄ. Mieti esim. seuraavia: kunnalliset kulttuuripalvelut, musiikin opetusta ja musiikkipalveluja tarjoavat organisaatiot, yhteisöt ja harrastusryhmät.

9

IHMISTEN tavoittamista ja vuoropuhelua

Ihmisten tavoittamista ja vuoropuhelua

9

Tietoverkkojen ja sosiaalisen median myötä viestintä on murroksessa. Toisaalta mainonnan määrä kasvaa koko ajan, toisaalta sosiaalisessa mediassa jokainen voi helposti kertoa isollekin yleisölle mielenkiintonsa kohteista. Kirjasto kilpailee kansalaisten ajankäytöstä, ja siksi sen on syytä näkyä eri medioissa ja kertoa aktiivisesti palveluistaan eri kohderyhmille.

Viestintään ja mainontaan ei yleensä ole kirjastoissa käytössä kovin suurta budjettia. Asiakkaille tärkein kirjaston palvelukanavista on edelleen kasvokkain tapahtuva asiakaspalvelu (Rikkilä, Hyökki & Parviainen 2019). Myös tilan tarjoamat mahdollisuudet kannattaa hyödyntää viestinnässä. Tapahtumienkin yhteydessä on hyvä tilaisuus nostaa esille kirjaston palveluja.

VÄLINEITÄ KIRJASTOTILASSA VIESTIMISEEN

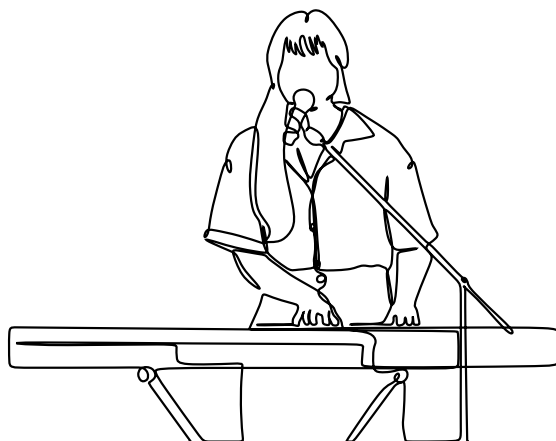
- tapahtumajulisteet
- tiedotteet
- esitteet
- flyerit
- infotaulut

Myös kirjaston virtuaaliset palvelut kannattaa tuoda näkyviksi myös fyysisessä kirjastotilassa. Esimerkiksi: kirjaston käyttämistä somekanavista kerrotaan julisteissa, infotaulussa pyörii ajantasainen kirjaston tilin Twitter-syöte, Facebook-tili heijastetaan seinälle ja YouTubeen tuotettua sisältöä esitetään valkokankaalla tai televisiossa. E-aineistoja voi tuoda esille erillisillä e-aineistotableteilla, tietokoneilla tai infonäytöillä.

KIRJASTO LIIKKEELLE!

Kaikki ihmiset eivät syystä tai toisesta löydä kirjastoon. Kirjaston aineistoja ja palveluja on siksi vietävä mahdollisuuksien mukaan kirjaston seinien ulkopuolelle. Tapahtumajulisteita voi kiinnittää ilmoitustauluille ja flyereitä laittaa jakoon paikkoihin, joissa ihmiset käyvät. Kirjaston omaa toimintaa voi myös jalkautua esittelemään esim. musiikkitapahtumiin, museoihin, puistoihin tai ostoskeskuksiin.

VINKKEJÄ POP UP -KIRJASTOON

- Ota mukaan esitteitä ja muuta jaettavaa materiaalia.
- E-aineistoja ja verkkokirjaston käyttöä voi opastaa tabletista, kannettavalta tietokoneelta tai älypuhelimelta.
- Jos pääsy kirjastojärjestelmään onnistuu, mukaan voi ottaa myös lainattavaa aineistoa.
- Panosta laatuun ja näyttävyyteen: valitse uutta ja visuaalisesti näyttävää aineistoa.
- Pidä mielessä tapahtuman teema ja kohdeyleisö.
- Pääpaino on palveluiden esittelyssä ja uusien asiakaskontaktien luomisessa, älä siis ota mukaan liikaa lainattavaa.
- Esittele monipuolisesti eri formaatteja.
- Valmistaudu tekemään uusia kirjastokortteja.
- Julisteet ja roll-upit auttavat ihmisiä huomaamaan sinut.
- Kerro myös kirjaston tapahtumista. Voisiko vanhoja tapahtumatallenteita hyödyntää?
- Karkkikulholla saat varmasti ihmisten huomion!

Vinkit antoi Tampereen kaupunginkirjaston Liikkuvan kirjaston tiimi

Vinkki

VERKKO JA SOME OVAT KIRJASTOTYÖN NYKYPÄIVÄÄ

Suomalaiset viihtyvät verkossa. 82 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista käytti internetiä useasti päivässä vuonna 2020. Koronavuosi lisäsi entisestään internetin käyttöä medioiden seuraamiseen ja viestintään (Suomen virallinen tilasto). Verkon kautta on siis mahdollista tavoittaa paljon ihmisiä, myös heitä, jotka eivät kuulu kirjaston aktiivisiin käyttäjiin. Informatiiviset ja ajantasaiset kotisivut ovat nykymaailmassa välttämättömyys, ja verkkokirjastossa kävijöille voi tarjota tietotusta, aineistosuosituksia ja muita houkuttelevia, vaihtuvia sisältöjä.

Useimmilla kirjastoilla on käytössään yksi tai useampia somekanavia. Suomalaiset viettävätkin paljon aikaa sosiaalisen median parissa: SVT:n tutkimuksen mukaan 69 % suomalaisista on seurannut jotain yhteisöpalvelua tutkimusta edeltävien kolmen kuukauden aikana. Aktiivisimpia somen käyttäjiä ovat 25–34-vuotiaat, joista 85 prosenttia seuraa yhteisöpalveluja päivittäin. (Suomen virallinen tilasto)

Sosiaalisessa mediassa voidaan tavoittaa paljon ihmisiä, eikä palveluista ja tapahtumista siellä kertominen vaadi välttämättä rahallista panostusta. Samoin kuin somekanavilla mukana oleminen, myös sieltä poissaolo voikin olla omanlaisensa viesti asiakaskunnalle! Vuonna 2018 toteutetuissa asiakasymärästyöpajoissa kirjaston toivottiin näkyvän enemmän erityisesti Facebookissa (27 % vastaajista), mutta myös muissa somekanavissa (Rikkilä, Hyökki & Parviainen 2019). Kaikkia

ikäryhmiä tai ikäryhmien edustajia ei voi silti edelleenkaan tavoittaa sosiaalisessa mediassa.

Sosiaalinen media on muutakin kuin viestintä- ja markkinointiväline, ja kirjastojen kannattaa myös pyrkiä hyödyntämään sen yhteisöllistä ja osallistavaa luonnetta. Ylhäältä alas asiakkaille suunnatusta tiedottamisesta olisi hyvä siirtyä keskustelelevampaan ja osallistavampaan suuntaan. Olennaista on hyvä sisältö: keksi jotain kiinnostavaa ja hauskaa sekä tartu tärkeisiin aiheisiin!

SOMETYÖ VAATII AIKAA JA RESURSSEJA

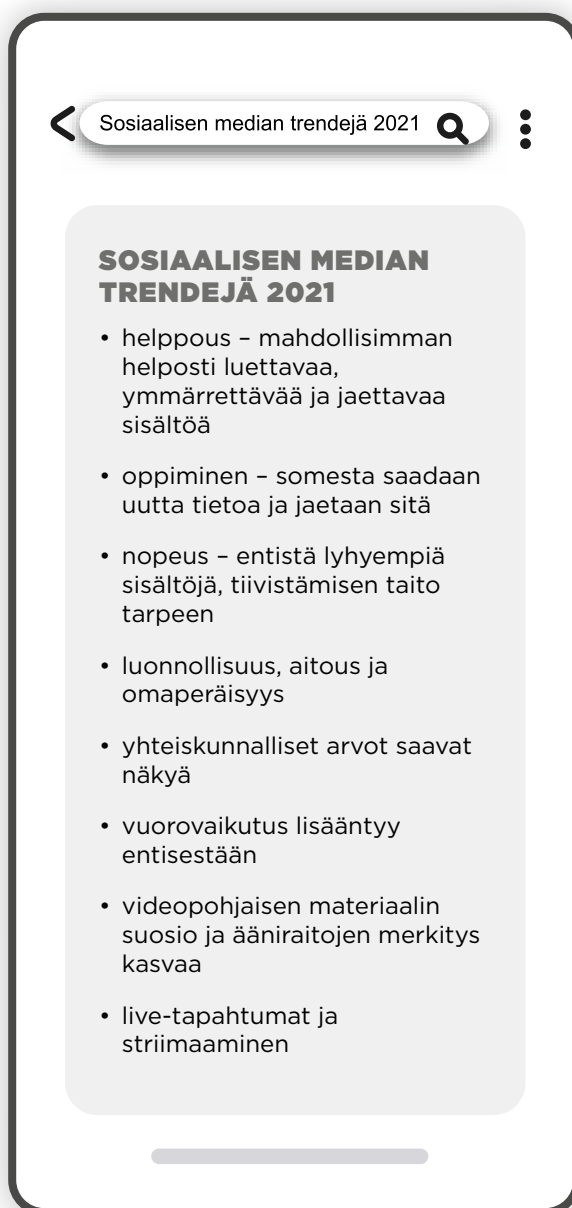
Somepalveluista Facebook on edelleen Suomessa seuratuin, mutta 16–24-vuotiaiden ikäryhmä käyttää yhteisöpalveluista eniten Instagramia. Twitterin kautta voidaan tavoittaa erityisesti toimittajia ja päättäjiä. Videopalvelu YouTubea käytetään paljon erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä. Myös podcastit ovat kasvattaneet suosiotaan.

Lyhyiden videoiden jakamiseen perustuva TikTok on tavoittaa erityisesti nuorimpia somekäyttäjiä, ja sen suosio kasvaa koko ajan: vuonna 2020 kiinalainen Tiktok oli maailmanlaajuisesti ladatuin sosiaalisen median sovellus (Pietarinen 2021). Palvelun suosituin käyttötapa on katsella For you -syötettä, joka tarjoaa käyttäjälle algoritmin ehdottamia, trendaavia sisältöjä kaikilta käyttäjiltä. Instagramissa ja Facebookissa syötteeseen tulee vain seurannassa olevien tilien sisältöä. Tästä syystä TikTokissa myös pienet tilit voivat saada paljon orgaanista näkyvyyttä. Esimerkiksi Espoon kirjastojen @munkirjasto-tilin suosituinta videota on katsottu yli 60 000 kertaa.

Tuskin mikään kirjasto voi olla läsnä kaikissa somekanavissa. Koska aktiivinen sosiaalisen median tilien ylläpitäminen vaatii lähes päivittäistä huomiota, on järkevää miettiä mihin kannattaa lähteä mukaan. Valinnan pohjaksi voi miettiä, missä kanavissa ovat ne kohde-ryhmät, joille halutaan viestiä. Lisäksi pitää

pohtia, minkä tyyppistä sisältöä halutaan tuottaa: jos kukaan kirjaston työntekijöistä ei ole kiinnostunut videoiden kuvaamisesta, ei ensimmäiseksi kannata avata YouTube-tiliä.

Kirjaston sometyössä on hyvä varata aikaa oman sisällöntuotannon lisäksi asiakkaiden kommentteihin vastaamiseen, muiden tuotamista sisällöistä tykkäämiseen ja niiden kommentointiin sekä uusien trendien seura-

miseen. Viestinnän onnistumiselle on tärkeää tietää, mistä ihmiset puhuvat ja mikä heitä kiinnostaa. Mielenkiintoista sisältöä jakavat tilit kannattaa laittaa seurantaan ja poimia niistä ideoita omiin päivityksiin.

Somesuunnitelman avulla voi tutkia, kuinka kattavaan sosiaalisen median läsnäoloon omat resurssit riittävät.

	OMA SISÄLLÖN- TUOTANTO	ASIAKASPALVELU	MUIDEN SISÄLTÖIHIN REAGOINTI
PÄIVITTÄIN / LÄHES PÄIVITTÄIN	päivitys somekanavalle, esim. kuva ja suosittelu uutuuslevystä, kirjaston tapahtumasta yms.	vastaaminen yön aikana tulleisiin kommentteihin	kollegoiden ja asiakkaiden kuvista tykkääminen ja kommentointi
VIIKOITTAIN	lyhyt livevideo		
KUUKAUSITTAIN	haastattelu- tai vinkkausvideo		

ESIMERKKI SOMESUUNNITELMASTA

LÄHTEITÄ JA LUETTAVAA:

Haaparanta, Anni (2021). Katsaus sosiaalisen median ajankohtaisiin trendeihin.

<https://viesti.fi/10-asiaa-jotka-sinun-pitaa-tietaa-somesta-nyt-katsaus-sosiaalisen-median-ajankohtaisiin-trendeihin>

Kortesuo, Katleena (2019). Kaikenkattava sisällöntuotannon opas yrityksille: tee teksti, kokoa kuva, puhu podcast.

Virtanen, Salla (2020). Somemarkkinoinnin työkirja.

SAAVUTETTAVUUS SOSIAALISESSA MEDIASSA

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta edellyttää, että verkkopalveluissa saatavana olevat sisällöt ovat saavutettavia kaikille. Vanhoja sisältöjä ei tarvitse tehdä takautuvasti saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi.

Lain mukaan videot pitää aina tekstittää 14 vuorokauden sisällä julkaisusta. Sekä verkkosivuilla että somekanavissa olevat videot on tekstitettävä. Suoria lähetyksiä vaatimus ei koske, mutta jos tallenne jää katsottavaksi verkkoon, tekstitys tarvitaan (Etelä-Suomen aluehallintovirasto). Videon voi tekstittää esim. YouTuben tekstitystyökalulla tai erillisellä tekstitysohjelmalla (esim. Amara, Kapwing).

Jos sosiaalisen median päivitykseen liittyy kuva, päivitykseen on liitettävä alt-teksti eli vaihtoehtoinen teksti, jossa kuvan sisältö kuvaillaan näkövammaisia varten. Jos päivitykseen liittyvässä kuvassa on tekstimuotoista informaatiota, tiedot on parasta kirjoittaa myös saatetekstiin.

HYVÄN VIDEOTEKSTITYKSEN ABC

- Muista, että tekstitys ei ole litterointia, vaan puhutun olennaisen sisällön tiivistämistä.
- Tavoitteena on ensisijaisesti ymmärrettävyys.
- Tekstityksen pitää olla hyvää, yleiskielen mukaista kieltä.
- Repliikin keston ruudulla on oltava vähintään 1,8 sekuntia (lyhyt repliikki), maksimissaan seitsemän sekuntia.
- Merkitse virkkeen jatkuminen seuraavassa repliikissä sekä puhujan vaihtuminen yhdysmerkillä.
- Helpoin tapa tiivistää tekstiä on poistaa täytesanat (niinku, tuota), vahvistus sanat (todella, erittäin) ja tarpeettomat toistot.
- Sanajärjestyksen ja lauserakenteiden muokkaaminen voi selkeyttää tekstiä.

Lähde: Vitikainen, Kaisa (2020). Yleisradion opit tekstitykseen.

Musiikkikirjastot somessa

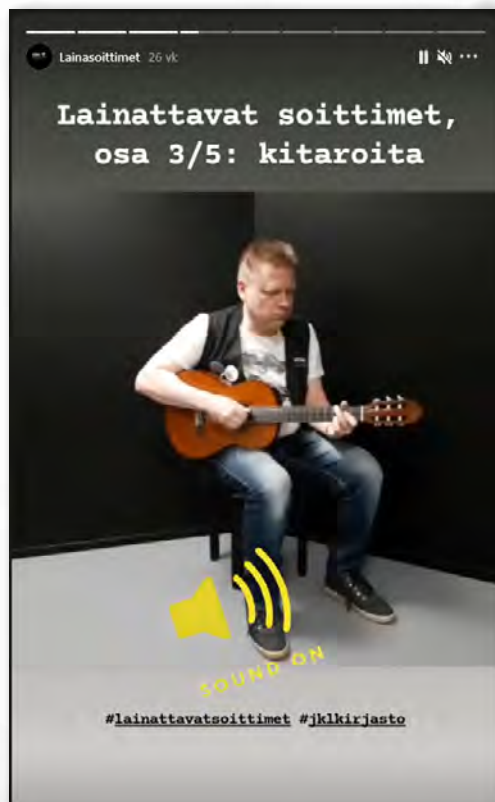
Musa-aiheinen bookface sekä uutuuskirjan ja palveluiden esittelyä Jyväskylän kaupunginkirjaston Facebook-tilillä.

Asiakas vinkkaa levyä apilamusajaleffat-tilin Instagram-päivityksessä.

Kirjastonhoitaja Juhani Koivisto esittelee uutuuslevyn Facebook-videossa.

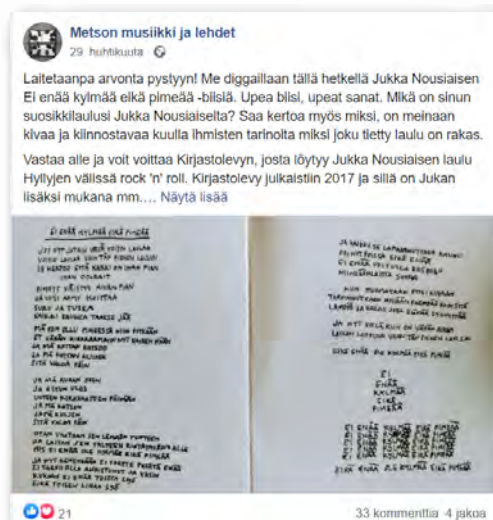
Jyväskylän kirjaston lainattavat soittimet esitellyssä Instagram-stoorissa.

Kriitikoiden suosikkilevyjä esillä Hervannan kirjastossa.

Alice Cooper -boksi videolla Lappeenranta kaupunginkirjaston Instagram-päivityksessä.

Metson musiikki ja lehdet -Facebook-tilin päivityksessä kommentoijat osallistuvat levyarvontaan.

ROVANIEMEN KAUPUNGINKIRJASTO

PopuLappi: Hannibal Stark vinkkaa funk- ja soul-levyjä

Rovaniemen kaupunginkirjaston YouTube-kanavalla Hannibal Stark vinkkaa levyjä kirjaston kokoelmasta.

Olemme jalkautuneet tilaan.

Meidät tavoittaa myös

sähköpostilla

kirjasto.asiakaspalvelu@jyvaskyla.fi

puhelimella

014 266 4123

somessa

@jyvaskylankaupunginkirjasto

@jklkirjasto

Finna-chatissa

keski.finna.fi

FINNA

HARJOITUS

MITÄ KOLLEGASI KUUNTELEVAT? Tee kartoitus työyhteisössäsi ja koosta vinkeistä somepäivityksiä. Voit myös koota musiikkivinkeistä aineistonäyttelyn.

Nimeni:

Mitä suosittelen:

Miksi pidän tästä:

*Mitä seuraavaksi?
Pelaa pakohuonepelejä netissä
ja pelasta musiikkiosaaja pulasta!*

KIRJASTOLAINEN vailla menneisyyttä

Kauniin pakkasaamun nouseva aurinko värjää kaupungin yllä leijuvaa aamu-usvapeitettä punaiseksi. Pienessä tiilitalossa herätyskello soi ja herättää kirjaston nukkuvan musiikkiosaajan. Tavallisesti tämä asiakkaita musiikin pariin innostava kirjastolainen nousisi sängystä ja ryhtyisi hoitamaan aamun askareita. Tänään hän kuitenkin tajuaa:

”En muista kuka olen!”. Päähän kirkastuu ainoastaan yksi ajatus
- ”Nyt pitää päästä kirjastoon”.

Saapuessaan kirjastoon kollegamme huomaa olevansa ainut ihmisolento kirjastossa. Asiakkaat, työtoverit ja kaikki muut ovat muuttuneet kummallisiksi hahmoiksi. Tästä alkaakin erikoinen työpäivä musiikkiosaston arjessa. Mitä kirjastossa on oikein tapahtunut?

Musiikkiosaaja tarvitsee juuri sinun apuasi palauttaakseen muistinsa ja parantaakseen muut työyhteisön jäsenet.

Oletko valmis auttamaan? Onnea matkaan!

*akeroomescape.fi
Peliaika: n. 60 minuuttia
Laitte: tietokone (ei puhelin)*

KUVIEN KUVAUSTIEDOT:
.....

s. 8 Jarkko Rikkilä, Marjaana Hietala

s. 11 Jarkko Rikkilä

s. 12 Sanna Keralampi

s. 16 Ilona Heinonen

s. 18 Aapo Ruuttunen

s. 24 Ilkka Kaita-aho

s. 28 Annukka Saramäki

s. 30 Sanna Keralampi

s. 45 Päivi Svala, Sanna Keralampi,
Ilona Heinonen, Lassi Kokkonen

s. 46 Sirpa Pukkinen

s. 47 Ilona Heinonen

s. 48 Ilona Heinonen

s. 52 Tomi Palsa

s. 61 Aapo Ruuttunen

s. 64 Jarkko Rikkilä

s. 65 Jarkko Rikkilä

s. 69 Sanna Keralampi

s. 74 Ilona Heinonen

s. 76 Ilona Heinonen

s. 80 Juhani Koivisto

s. 87 Aapo Ruuttunen

LÄHTEET

Aho, Marko (2021). Lava haltuun ja soitto narulle! Teoksessa L. Kokkonen, T. Pelttari, J. Ramsay & I. Reuhkala (toim.), Maagisessa paikassa : musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry.

Almgren, Päivi & Jokitalo, Päivi (2010). Kirjasto 2011 : vaikutteita maailmalta. Helsinki: Avain.

Andersson, Kasimir (2021). Kaukolainaus, musiikki ja tasavertaisuus. Teoksessa L. Kokkonen, T. Pelttari, J. Ramsay & I. Reuhkala (toim.), Maagisessa paikassa : musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry.

Cottier, Ira & Ollikainen, Tiina (2021). Parasta palvelua omatoimisesti : työkalupakki omatoimikirjastojen kehittämiseen asiakkaiden kanssa. Parasta palvelua omatoimisesti -hanke. <https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/Parasta%20palvelua%20omatoimisesti%20-%20opaskirjanen.pdf>

Eloranta, Kari (2008). Musiikki Suomen yleisissä kirjastoissa. Teoksessa Heikki Poroila (toim.), Hiljaisuudesta nousi musiikki : Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastojen 50 vuotta (s. 9–62). Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Ei päiväystä. Digitaaliset palvelut saavutettaviksi - saavutettavuusvaatimukset. <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi>. Viitattu 16.8.2021.

Frey, Juha (2014). Tutkimus: Nettisukupolvi luottaa muiden suosituksiin. Helsinki: Netprofile. <https://blog.netprofile.fi/press/tiedotteet/tutkimus-nettisukupolvi-luottaa-muiden-suosituksiin>

Haapala, Anu (2015). Kirjastot elämyksellisinä oppimisympäristöinä. Teoksessa Laura Hokkanen (toim.), Sosiaalinen kirjasto – lukemattomien mahdollisuuksien maailma (s. 68–87). Helsinki: Avain.

Haaparanta, Anni (2021). Katsaus sosiaalisen median ajankohtaisiin trendeihin. Helsinki: Viesti ry. Julkaistu 1.3. <https://viesti.fi/10-asiaa-jotka-sinun-pitaa-tiettaa-somesta-nyt-katsaus-sosiaalisen-median-ajan-kohtaisiin-trendeihin>.

Haasio, Ari (2013). Sosiaalinen media ja kirjastot. Helsinki: Avain.

Handbok för programarbete på bibliotek (2021). <https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/>

[archive/stream/public/v1/source/available/sofia/ku3231-1304641699-224/native/Publikation%20Handbok%20of%C3%B6r%20programarbete%20p%C3%A5%20bibliotek.pdf](https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/ku3231-1304641699-224/native/Publikation%20Handbok%20of%C3%B6r%20programarbete%20p%C3%A5%20bibliotek.pdf)

Herala, Minttu, Kulmala, Riikka & Rajala, Tarja. Ei päiväystä. Mielenkiintolähtöiset kirjastopalvelut. Lukemattomat mahdollisuudet -hanke. <https://www.lukulux.fi/mielenkiintolahtoiset-kirjastopalvelut>. Viitattu 22.9.2021.

Hietanen, Mervi (2019). Lasten ja nuorten kirjastotyö PiKe-alueella : lämmöllä lukemisen tukena. Tampere: Tampereen kaupunginkirjaston alueellinen kehittämistehtävä.

Hirvonen, Jonne, Janhunen, Petri, Kuisma, Hanna & Silvenius, Mia (2021). Mobiilivideo-opas : suunnittele – kuvaa – editoi – julkaise. Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/423520/URNISBN9789523443136.pdf?sequence=5&isAllo-wed=y>

Janhonen, Sirpa (2021). Musiikki ja Varastokirjasto. Intervalli 1/2012. (s. 13–17) <https://www.musiikkikirjastot.fi/app/uploads/2021/04/MusiikkijaVarastokirjasto-SirpaJanhonen.pdf>

Juntunen, Arja & Saarti, Jarmo (2014). Ulos kirjastosta : kirjastojen markkinointiviestintä. Helsinki: Avain.

Kansalaisopistojen liitto KoL. Ei päiväystä. Kansalaisopistot pähkinänkuoressa. Helsinki: Kansalaisopistojen liitto KoL. <https://kansalaisopistot.fi/kansalaisopistot-pahkinankuoressa>. Viitattu 30.8.2021.

Kortesuo, Katleena (2019). Kaikenkattava sisällöntuotannon opas yrityksille : tee teksti, kokoa kuva, puhu podcast. Helsinki: Kauppakamari.

Kuntaliitto (2017). Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositus. Helsinki: Kuntaliitto. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1754-yleisten-kirjastojen-saavutettavuussuositus>.

Lahti, Jani (2020). ”Ehkä sinne vois tuoda jonkun sohvan” : Seinäjoen pääkirjaston soittotila Pommarin käyttökokeemukset ja kehittäminen. Opin- näytetyö. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Lindberg, Pirkko (2014). Kumppanuus Suomen yleisissä kirjastoissa. Lisensiaatintutkimus. Oulu, Oulun yliopisto. <https://docplayer.fi/>

fi/2132928-Oulun-yliopisto-humanistinen-tiedekunta-pirkko-lindberg-kumppanuus-suomen-yleisissa-kirjastoissa.html

Musiikkikirjastot.fi. Ei päiväystä. Yleisten kirjastojen musiikkiosastot ja -palvelut. <https://www.musiikkikirjastot.fi/musiikkipalvelut/yleisten-kirjastojen-musiikkiosastoja>. Viitattu 2.8.2021.

Musiikkituottajat - IFPI Finland ry (2021). Suomen äänitemarkkinat 2020. Julkaistu 23.3. <https://www.ifpi.fi/wp-content/uploads/2021/03/Vuoden-2020-Suomen-äänitemarkkinat-julkaistava-final-19032021.pdf>.

Mäkelä, Marja-Leena (2015). Kirjavinkkarikirja. Helsinki: Avain.

Nyhom, Sanne (2020). Visusti kirjastossa : visuaalisesti houkuttelevat esillepanot ja tilaratkaisut. Porvoo: Dekonet.

Ojanen, Outi (2019). Asiakkaiden toiveet elinikäiseen oppimiseen uuden kirjaston palvelutarjonnassa – Tapaustutkimus Vesilahden kirjasto. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-201905171749>

Perjo, Laura & Malmström, Tatu (2019). Kirjasto ammattilaisten silmin : kirjastoalan työnteekijäselvityksen loppuraportti 4.6.2019. Helsinki: Suomen kirjastoseura. <http://suomenkirjastoseura.fi/files/KirjastoalanTy%C3%B6ntekij%C3%A4tutkimus.pdf>.

Perkiömäki, Elina (2021). ”Tehdä työtä suurella sydämellä, muutostenkin edessä”: yli 50-vuotiaiden kirjastoammattilaisten ammatti-identiteetti. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202104203155>

Pietarinen, Harri (2021). Tiktokista tuli viime vuoden ladatuin sosiaalisen median sovellus, vaikka Trump yritti kieltää sen Yhdysvalloissa. Helsinki: Helsingin sanomat. <https://www.hs.fi/talous/art-2000008184454.html>.

Poroila, Heikki (2013). Musiikkipalveluita julkisesta kirjastosta myös tulevaisuudessa. Helsinki: Kirjastot.fi. <https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/Musiikkipalveluita%20julkisesta%20kirjastosta%20my%C3%B6s%20tulevaisuudessa.pdf>

Rauhala, Tatu (2016). Kirjasto kohtaamispaikkana : kuinka arkkitehtuuri voi tukea myöhäismodernia yhteisöllisyyttä kirjastossa. Diplomityö. Tampere: Tampereen teknillinen yliopisto.

Reuhkala, Ilari (2021). Kill your darlings – objektiivisuuden tavoittelu poistotyössä. Teoksessa L. Kokkonen, T. Pelttari, J. Ramsay & I. Reuhkala (toim.), Maagisessa

paikassa : musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry.

Rikkilä, J., Hyökki, S., Parviainen, L. (2019). Asiakaspalvelu PiKe-kirjastoissa – uusin askelin kohtaamisiin. Tampere: Tampereen kaupunginkirjaston alueellinen kehittämistehtävä.

Suomen yleisten kirjastojen tilastot [2019]. OKM. <https://tilastot.kirjastot.fi/> Viitattu 27.7.2021.

Tastula, Lea. Ei päiväystä. Musiikin ja musiikkiaineiston ominaisuuksia tiedonhaun näkökulmasta. Helsinki: Kirjastot.fi. https://www.kirjastot.fi/musiikki/jutut/kirjastot-fi-intervalli-2012-musiikin-ja-musiikkiaineiston-ominaisuuksia-tiedonhaun-nakokulmasta?language_content_entity=fi. Viitattu 26.8.2021.

Tervonen, Kari (2020). Musiikinkuuntelu Suomessa 2020 : kummajaisvuosi. Musiikkituottajat – IFPI Finland ry. https://www.ifpi.fi/wp-content/uploads/2020/10/IFPI-Teosto_Musiikinkuuntelu-Suomessa-2020_.pdf.

Tuomi, Pirjo (2011). Kirjojen keskellä : kirjastonhoitaja kaunokirjallisuuden asiantuntijana. Helsinki: Avain.

Turkia, Terhi (2020). Digiä koneeseen : mediaosaamisen huoltokirja PiKe-kirjastoille. Tampere: Tampereen kaupunginkirjaston alueellinen kehittämistehtävä.

Virtanen, Salla (2020). Somemarkkinoinnin työkirja. Helsinki: Kauppakamari.

Vitikainen, Kaisa (2020). Yleisradion opit tekstitykseen : Ymmärrän 2020. Helsinki: Celia. <https://www.youtube.com/watch?v=vakkyqasXUo>

Yleisten kirjastojen neuvosto. Ei päiväystä. Onneksi on kirjasto! Yleisten kirjastojen suunta 2021–2025. <https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/yleisten-kirjastojen-suunta-2021-2025-FI-web.pdf>. Viitattu 12.8.2021.

Ovatko kirjastosi musiikkipalvelut vain pöylinen CD-hylly, josta kukaan ei ole kiinnostunut? Musiikin kuluttamisen tavat ovat murroksessa, ja se vaikuttaa myös työhömmme. Olemme muutoksen edessä – halusimme tai emme.

Kirjastolaki velvoittaa kirjastoja eri tavoin, mutta toisaalta tarjoaa niille mahdollisuuden monenlaiseen toimintaan. Levylainauksen lasku voidaan nähdä mahdollisuutena suunnata voimavaroja uudenlaiseen musiikkikirjastotyöhön ja moderneihin palveluihin.

Kirjaston musiikkipalveluiden tavoitteena on tukea asiakkaiden erilaisia tapoja harrastaa musiikkia – sekä kuuntelua että omaa musisoimista. Toiminta voi sisältää kokoelman ja tietopalvelun lisäksi mm. tapahtumia, vinkkausta sekä harrastustilojen ja pedagogisten sisältöjen tarjoamista.

Tässä oppaassa tutustutaan käytännönläheisesti musiikkikirjastotyön monipuolisiin mahdollisuuksiin sekä tarjotaan tukea uudenlaiseen osaamiseen. Julkaisu sisältää tapausesimerkkejä onnistuneista konsepteista ja paljon vinkkejä ja ideoita sekä pienille että isoille kirjastoille. Poimi siis omaan työhösi sopivat niksit ja uskalla kokeilla!